

Vuosikertomus 2004

LEMMINKÄINEN

Sisältö

Vuosi lyhyesti	1
Lemminkäinen-konserni	2
Lemminkäisen strategia	4
Toimitusjohtajan katsaus	5
Päällystys- ja kiviainesryhmä	6
Rakennusmateriaaliryhmä	10
Lemcon Oy	14
Oy Alfred A. Palmberg Ab	18
Tekmanni Oy	22
Turvallisuus ja ympäristö	26
Tutkimus- ja kehitystoiminta	28
Henkilöstö	30
Hallituksen toimintakertomus tilikaudelta 1.1.2004–31.12.2004	32
Konsernin tuloslaskelma	34
Konsernin tase	35
Konsernin rahoituslaskelma	36
Emoyhtiön tuloslaskelma	37
Emoyhtiön tase	38
Emoyhtiön rahoituslaskelma	39
Tilinpäätöksen laadintaperiaatteet	40
Tilinpäätöksen liitetiedot	42
Osakkeet ja osuudet	52
Taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut	54
Osakkeet ja osakkeenomistajat	56
Hallituksen ehdotus emoyhtiön voittovarojen käytöstä	59
Tilintarkastuskertomus	59
Emoyhtiön hallitus	60
Lemminkäinen-konsernin johto	61
Lemminkäinen-konsernin hallinto	62
Tietoja osakkeenomistajille	65
Yhteystiedot	66
Lemminkäinen-konserni internetissä	69

Vuosi 2004

Lemminkäisen tulos parani

Lemminkäinen-konsernin liikevaihto kasvoi 12,8 % ja oli 1 533,5 milj. euroa (1 359,0). Konsernin tulos ennen veroja parani 18,4 % ja oli 49,5 milj. euroa (41,8) ja liikevoitto parani 20,1 % ja oli 58,6 milj. euroa (48,8). Ulkomaantoimintojen osuus liikevaihdosta oli 23,4 % (21,3) eli 358,6 milj. euroa (289,3). Tilauskanta kasvoi 32,1 % ja oli 783,4 milj. euroa (593,0).

Konsernin toimialojen kannattavuudessa oli huomattavia eroja. Lemcon Oy:n liike-tulos miltei kaksinkertaistui ja kotimaan talonrakentamista harjoittavan Palmberg-alakonsernin tulos parani myös merkittävästi. Sateisesta työkaudesta kärsineiden Päällystys- ja kiviainesryhmän sekä Rakennusmateriaaliryhmän tulokset jäivät edellisen vuoden tasolle. Tekmannin tulos heikkeni.

Kohtuulliset näkymät

Kokonaistuotannon kasvu hidastunee hieman vuonna 2005, mutta kotimaan rakennusmarkkinoiden suhdannenäkymät ovat edelleen vakaat. Rakentaminen jatkaa kasvuaan, jota ylläpitää ennen kaikkea vilkkaana jatkuva talonrakentaminen. Aloitettavien uusien asuntojen määrä pysyy kuluvana vuonna edelleen korkealla tasolla, vaikka saattaa-kin jäädä hieman viimevuotista pienemmäksi. Toimitilarakentaminen on kääntymässä nousuun teollisuus- ja toimistorakentamisen elpymisen ansiosta. Käynnissä olevat suu-

ret infrahankkeet pitävät maa- ja vesirakentamisen edelleen kasvussa, joskin monet mittavista väylähankkeista valmistuvat vuoden 2005 lopulla.

Liike- ja korjausrakentaminen sekä kansainvälinen rakennustoiminta jatkuvat vilkkaina.

Lemminkäisen vakaa kasvu ja suotuista tulokset kehitys ovat jatkuneet usean vuoden ajan. Yhtiön lähtökohdat vuodelle 2005 ovat hyvän tilauskannan perusteella arvioiden edelleen kohtuullisen hyvät.

Osinko

Yhtiön hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle osinkoa jaettavaksi 0,60 euroa (2,50) osaketta kohti tilikaudelta 2004.

Keskeiset avainluvut		2004	2003	Muutos, %
Liikevaihto	milj. euroa	1 534	1 359	13
Tulos ennen veroja	milj. euroa	49	42	17
Sijoitetun pääoman tuotto	%	14,8	13,3	
Omavaraisuusaste	%	30,3	34,0	
Tulos/osake	euroa	1,89	1,30	45
Osinko/osake	euroa	0,60 ¹⁾	2,50	
Bruttoinvestoinnit	milj. euroa	41	37	11
Tilauskanta	milj. euroa	783	593	32
Henkilöstö keskimäärin		7 479	7 167	4

1) Hallituksen ehdotus yhtiökokoukselle

Lemminkäinen-konserni

Lemminkäinen-konserni toimii kaikilla rakentamisen osa-alueilla: maa- ja vesirakentamisessa, talonrakentamisessa, talotekniikassa sekä rakennusmateriaaliteollisuudessa.

Konsernin pääliiketoimialue on Itämeren ympärillä. Lisäksi Lemminkäinen toimii valituilla projektivientimarkkinoilla maailmanlaajuisesti.

Lemminkäinen-konsernin liikevaihto vuonna 2004 oli 1 533,5 milj. euroa, josta ulkomaantoinnin ja viennin osuus oli 23,4 %. Konsernin palveluksessa oli keskimäärin 7 479 henkilöä. Vuonna 1910 perustetun Lemminkäisen osake on noteerattu Helsingin Pörssissä vuodesta 1989.

Muut suurimmat konserniyhtiöt

Oka Oy, Kouvola

Rakennustoimisto Palmberg Oy, Tampere

Oy Konte Ab, Vaasa

Palmberg TKU Oy, Turku

Lemminkäinen Norge AS, Fjellhamar

Palmberg-Rakennus Oy, Oulu

LMK VEJ A/S, Silkeborg, Tanska

Palmberg-Urakoitsijat Oy, Hyvinkää

ICM International Construction

Management Rt, Budapest, Unkari

AS Talter, Tallinna, Viro

Tekmanni Service Oy, Helsinki

Kvalitetsasfalt i Mellansverige Ab, Sala,

Ruotsi

Byggnads Ab Forsström Rakennus Oy,

Kokkola

Rakennusliike A. Taskinen Oy, Joensuu

Rekab Entreprenad Ab, Uumaja, Ruotsi

Savocon Oy, Kuopio

Rakennus-Otava Oy, Jyväskylä

Lemcon Networks Oy, Helsinki

Forssan Betonituote Oy, Forssa

Omni-Sica Oy, Helsinki

Tielinja Oy, Janakkala

Päällystys- ja kiviainesryhmä

Päällystys- ja kiviainesryhmässä valmistetaan erilaisia asfalttipäällysteitä, kiviaineksia sekä valmisbetonia. Ryhmässä harjoitetaan myös päällystys-, louhinta- ja murskausurakointia. Lisäksi ryhmällä on ympäristögeoteknisiä tuotteita ja palveluita.

Rakennusmateriaaliryhmä

Rakennusmateriaaliryhmässä valmistetaan ja tuodaan maahan rakennustuotteita sekä harjoitetaan niihin liittyvää urakointia. Keskeisimmät tuoteryhmät ovat bitumiset kateaineet, betoni- ja luonnonkivituotteet sekä urheilupäällysteet.

Lemcon Oy

Lemcon Oy on kansainvälinen projektirakentaja, jonka toiminnasta kaksi kolmasosaa on Suomen ulkopuolella. Kotimaassa yhtiö on keskittynyt vaativiin infrakohteisiin ja projektinjohtourakointiin. Kansainvälisesti se toimii Euroopan lisäksi sekä Amerikassa että Aasiassa projekti- ja televerkkorakentajana.

Oy Alfred A. Palmberg Ab

Palmberg-konsernin liiketoiminta-alue on kotimaan talonrakentaminen. Palmberg harjoittaa uudisrakennus- ja peruskorjauskohteiden kilpailu-urakointia sekä vapaarahoitteisten asuntojen sekä liike- ja teollisuusrakennusten perustajaurakointia.

Tekmanni Oy

Tekmanni Oy toteuttaa talotekniikkaan, kiinteistöhuoltoon, teollisuuteen ja televerkkoihin liittyviä palveluja ja ratkaisuja. Tyypillisiä rakennus- ja ylläpitokohteita ovat liike-, teollisuus- ja julkiset rakennukset sekä asuinkeuhkot. Televerkkotoimintojen kohteina ovat mm. tukiasemat ja kaupunkiverkot.

KONSERNIN RAKENNE

LEMMINKÄINEN OYJ

PÄÄLLYSTYS- JA KIVIAINESRYHMÄ

RAKENNUSMATERIAALIRYHMÄ

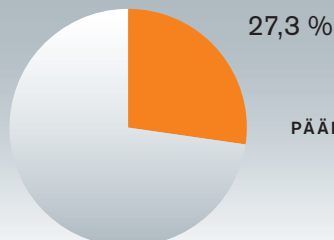
LEMCON OY

OY ALFRED A. PALMBERG AB

TEKMANNI OY

Milj. euroa

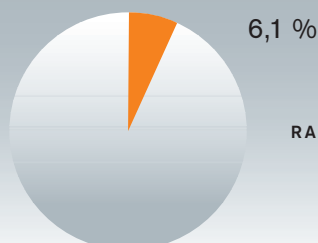
	2004	2003	Muutos, %
Liikevaihto	430,4	380,6	13,1
Liikevoitto	15,3	16,9	-9,5
Nettoinvestoinnit	24,8	22,4	10,7
Tilaukanta	124,7	64,9	92,1

PÄÄLLYSTYS- JA KIVIAINESRYHMÄ

Milj. euroa

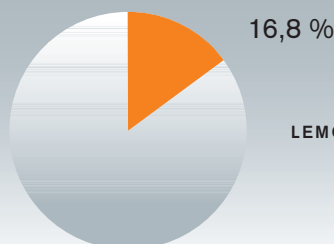
	2004	2003	Muutos, %
Liikevaihto	95,7	95,1	0,6
Liikevoitto	2,7	2,8	-3,6
Nettoinvestoinnit	2,5	2,7	-7,4
Tilaukanta	12,5	16,5	-24,2

RAKENNUSMATERIAALIRYHMÄ

Milj. euroa

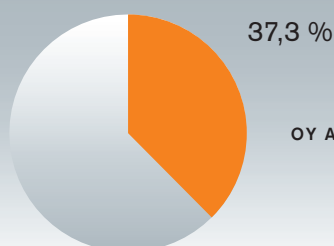
	2004	2003	Muutos, %
Liikevaihto	264,5	201,2	31,5
Liikevoitto	11,1	6,4	73,4
Nettoinvestoinnit	0,5	1,0	-50,0
Tilaukanta	239,1	139,6	71,3

LEMCON OY

Milj. euroa

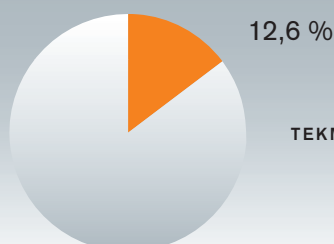
	2004	2003	Muutos, %
Liikevaihto	588,6	524,7	12,2
Liikevoitto	30,9	22,0	40,5
Nettoinvestoinnit	3,8	3,6	5,6
Tilaukanta	334,3	286,8	16,6

OY ALFRED A. PALMBERG AB

Milj. euroa

	2004	2003	Muutos, %
Liikevaihto	198,3	192,3	3,1
Liikevoitto	1,7	3,6	-52,8
Nettoinvestoinnit	1,8	1,5	20,0
Tilaukanta	72,7	85,3	-14,8

TEKMANNI OY

Lemminkäisen strategia

Tavoite

Lemminkäisen keskeinen strateginen tavoite on hyvän kannattavuuden ja vakavaraisuuden ylläpitäminen sekä hallittu kasvu nykyisillä liiketoiminta-alueilla. Hyvänä kannattavuutena pidetään 14 %:n tuottoa sijoitetulle pääomalle suhdannekierron aikana keskimäärin ja hyvänä vakavaraisuutena 35 %:n omavaraisuusastetta.

Keinot

Riskien hallinta

Lemminkäisen konsernirakenteen lähtökohtana on toiminnan suuntaaminen suhdannekäyttäytymiseltään toisistaan poikkeaville liiketoiminta-alueille.

Toimimalla maa- ja vesirakennussektorilla tasoitetaan kotimaan talonrakennustoiminnan suhdanneherkkyyden vaikutuksia. Rakennusmateriaaliteollisuuteen ja talotekniikkaan taas kuuluu paljon tuotteita, joiden kysyntä ei ole riippuvainen uudisrakentamisen suhdanteista. Kotimaan uudisrakentamisen suhdannevaihteluita tasapainottavat myös korjausrakentaminen ja toiminta ulkomailla.

Yhtiö keskittyy hankkeisiin, joista sillä on riittävästi kokemusta ja osaamista. Toimintaan sisältyviä riskejä pidetään hallinnassa myös siten, että mikään toteutettavaksi otettava yksittäinen hanke ei kokonsa puolesta voi epäonnistua aivan oleellisesti heikentää konsernin tulosta.

Lemminkäinen ylläpitää sellaista valppautta ja reagoitiherkkyttä, että sen kyky markkinatilanteen muutosten edellyttämiin suuntaamis-, kehittämis- ja sopeuttamistoimiin säilyy kaiken aikaa. Tämä varmistetaan mm. tehokkailla johtamis- ja tietojärjestelmillä.

Kilpailukyvyn varmistaminen

Lemminkäinen keskittyy liiketoiminta-alueisiin, joissa markkinat ovat riittävän suuret ja joilla sillä on johtava tai ainakin merkittävä asema. Esimerkkejä ovat päällystystoiminta, jossa yhtiö on Itämeren alueen markkinoilla keskeinen toimija, Palmbergin alueelliset tytäryhtiöt, jotka ovat omilla alueillaan merkittävässä asemassa sekä kattourakointi ja tunnelilouhinta, jotka kuuluvat Suomessa alojensa johtaviin toimijoihin.

Lemminkäinen välttää liiketoiminta-alueita, jotka ovat korostetun työvoimavaltaisia ja joilla alaluetulokynnys tai jalostusarvo ovat erityisen matalia.

Lemminkäisen ulkomaantoiminta perustuu erikoisosaamiseen ja etabloitumiseen, joiden kautta saavutetaan merkittävä markkina-asema.

Lemminkäinen parantaa kilpailukykyään ja tuottaa lisäarvoa asiakkaille erikoistuotteilla ja -menetelmillä sekä erikoisosaamisella, joita kehitetään aktiivisesti. Tällaisia ovat mm. erikoisfaltit, pohjavahvistuksen erikoistekniikat, erilaiset louhintatekniikat, rakenteiden jännitysmenetelmät ja projektinjohto-osaaminen.

Lemminkäisen toiminta sisältää vertikaalisia jalostusketjuja ja synnyttää sitä kautta sisäisiä synergiaetuja. Tuotteita valmistetaan sekä omaan käyttöön että ulkopuolisille asiakkaille. Tyypillisiä esimerkkejä ovat Kiviainesyksikön tuotteiden käyttö omassa asfalttiliiketoiminnassa ja valmisbetonituotannossa ja toisaalta niiden myynti muille alan toimijoille tai loppukäyttäjille. Rakennusmateriaaliryhmän tuotteita myydään ulkopuolisille ja käytetään Palmbergin ja Lemconin talonrakennustoiminnassa. Yhtiön eri yksiköiden välillä on myös horisontaalista synergiaa, jonka avulla markkinointi tehostuu ja asiakkaita pystytään palvelemaan paremmin ja monipuolisemmin.

Toimitusjohtajan katsaus

Rakennusmarkkinat kokonaisuudessaan ovat vakaat ja niiden ennustettavuus on hyvä. Rakentamisen arvioitu 3 %:n suotuisa kasvu vuosina 2004 ja 2005 noudattaa bruttokansantuotteen kasvua.

Asuntomarkkinat ovat terveet. Hintataso, joka aina viime kädessä määräytyy käytettyjen asuntojen markkinahintojen mukaan, ei ole kotitalouksien ostovoimaan suhteutettuna tai kansainvälisesti vertailtuna erityisen korkea. Huippuhintoja, jotka nekin määräytyvät lähiympäristön käytettyjen asuntojen hintojen mukaan, on maksettu lähinnä joissakin yksittäisissä keskustakohteissa. Näissä kohteissa korkeat hinnat valuvat hankitun rakennusoikeuden hintaan. Rakennusoikeuden myyjänä on useimmiten valtio tai kaupunki.

Paras tapa lieventää asuntojen hintapaineita olisi tietenkin kaavoitusprosessin tehostaminen ja siihen liittyvien usein loputtomilta tuntuvien valituskierteiden järjeistämisen.

Asuntotuotanto on rakennusliikkeiden tärkein liiketoiminta-alue. Korrelaatio asuntojen kysynnän ja korkotason välillä on voimakas. Asuntoluotot ovat hyvin pitkiä, ja kotitaloudet ikään kuin diskonttaavat tulevat kymmenien vuosien kassavirtansa asunnoiksi. Asuntokauppojen omarahoitusosuus on alhainen. Lainojen alkuvuosina valtaosa lainanhoitomenoista koostuu koroista. Tästä johtuen korkotason muutokset vaikuttavat suoraan asunnontarvitsijoiden ostovoimaan. Hyvä esimerkki tästä on vuosilta 1999–2001. Kun uusien asuntoluottojen keskikorko vuosina 1999–2000 kohosi runsaasta 4 %:sta yli 6 %:iin, vapaarahoitteisten asuntojen aloitukset romahtivat vuosina 2000–2001 10 400 kappaleesta 4 500 kappaleeseen.

Euroopan keskuspankilla tiedetään olevan koronnostopaineita, mutta niiden ei ainaakaan vielä katsota olevan niin suuria, että asuntokaupalle koituisi sanottavia häiriöitä.

Rakennusliikkeet ovat yleensä hyvin haavoittuvia tilanteessa, jossa asuntojen kysyntä heikkenee. Myyntihintoja saatetaan joutua laskemaan samalla kun tulosta rasittaa laskeva volyyymi. Lisäksi pääomaa sitoutuu myymättömiin huoneistoihin.

Lemminkäinen kuuluu Palmbergin kautta maan suurimpien asuntotuottajien joukkoon. Konsernin liikevaihdosta vapaarahoitteisen asuntotuotannon osuus on kuitenkin vain alle 10 %. Asuntomarkkinoiden mahdollisista häiriöistä koituvat riskit ovatkin Lemminkäisellä useimpiin kilpailijoihin verrattuna pienet.

Lemminkäinen on myös merkittävä infrarakentaja. Maa- ja vesirakentaminen on vilkasta vielä käynnissä olevien suurten väylähankkeiden johdosta. Mitään merkkejä alan ylikuumenemisesta ei kuitenkaan ole ollut havaittavissa. Ainoastaan suunnitteluresseista on aika ajoin ollut hieman pulaa. Kukaan ei liioin ole asettanut nyt käynnissä olevien investointien kansantaloudellista kannattavuutta kyseenalaiseksi. Tästä huolimatta infra-alaa uhkaa jo vuonna 2006 selvä työllisyyden heikkeneminen, kun nykyiset hankkeet valmistuvat. Poliittisen päätöksenteon soisi olevan pitkäjänteisempää ja mieluummin suhdannevaihteluita tasaavaa kuin niitä synnyttävää.

Asfalttipäällysteiden hintataso kaikissa Pohjoismaissa on ollut hyvin huono jo kolmen vuoden ajan. Alaa vaivaava ylikapasiteetti näyttäisi olevan poistumassa yllättävänkin hitaasti. Useiden ellei peräti useimpien alan toimijoiden tulokset ovat olleet tappiollisia. Jossain vaiheessa hintatason on tervehdyttävä. Tapahtuuko näin jo alkavalla päällystyskaudella, jää nähtäväksi. Lemminkäisen hyvä hintakilpailukyky on vaikeassa markkinatilanteessa varjellut yhtiötä pahimmilta kolhuilta.

Talotekniikka-alan markkinatilanne on fragmentoitunut. Kiinteistöjen taloteknisen huollon markkinat ovat kasvussa ja kannattavuus tyydyttävä.

Toimitusjohtaja Juhani Sormaala

Perinteistä LVIS-urakointia sen sijaan rasittavat toimistorakentamisen ja teollisuuden investointien vähäisyys. Tästä kärsivät erityisesti alan suuret, järjestäytyneet toimijat, ja niiden kannattavuus tällä sektorilla onkin huono. Pienet järjestäytymättömät yritykset puolestaan ovat löytäneet markkinansa mm. asuinkeuhkalojen linjasaneerauksista, joissa niillä on merkittävä joustaviin palkkausjärjestelmiin perustuva kilpailuetu. Talotekniikka-alan työehtosopimuksia tulisi välttämättä kehittää paikallista sopimista kannustavampaan suuntaan.

Vaikeahkosta markkinatilanteesta johtuen konserniin kuuluvassa Tekmannissa on toteutettu sopeuttamistoimia, jotka parantavat sen kilpailukykyä vuonna 2005.

Keskeinen elementti Lemminkäisen strategiassa on toiminnan hajauttaminen sellaisille liiketoiminta-alueille, joiden suhdannekäyttäytyminen on toisistaan riippumatonta. Tämä strategia osoitti viime vuonna jälleen toimivuutensa, kun konsernin tulos parani, vaikka joidenkin sen osien markkinatilanne olikin vaikea.

Kiitän Lemminkäisen henkilöstöä hyvin tehdystä työstä ja muita sidosryhmiä yhteistyöstä ja luottamuksesta.

Päällystys- ja kiviainesryhmä

Lemminkäisen Päällystys- ja kiviainesryhmä tekee asfaltointi- ja maarakennustöitä sekä tie-merkintöjä, urakoi siltojen vedeneristystöitä ja jyräsi päällysteitä. Ryhmä on merkittävä kiviainesten ja valmisbetonin valmistaja sekä louhintaurakoitsija. Ryhmällä on myös ympäristögeoteknisiä tuotteita ja palveluita.

Avainluvut

Milj. euroa	2004	2003
Liikevaihto	430,4	380,6
Liiketulos	15,3	16,9
Nettoinvestoinnit	24,8	22,4
Henkilöstö	2 553	2 283

Ryhmän liikevaihto toiminta-alueittain

Milj. euroa	2004	2003
Päällystystoiminta ja tiemerkinnet	365,5	319,3
Kiviainestoiminta ja valmisbetoni	80,2	71,1
Sisäinen laskutus	-15,3	-9,8
Yhteensä	430,4	380,6

Johtaja
DI Ari Junttila

Päällystystöiden hintakilpailu kiristyi edelleen vuonna 2004 kaikissa Pohjoismaissa. Kotimaassa valtion töiden urak hinnat pysyivät matalina ja kuntien ja kaupunkien töiden hintataso laski. Lisäksi sateinen sää aiheutti toiminnalle ylimääräisiä kustannuksia kaikissa Pohjoismaissa ja Baltiassa.

Baltian maissa ja Venäjällä päällystystöiden määrä kasvoi ja kannattavuus pa-

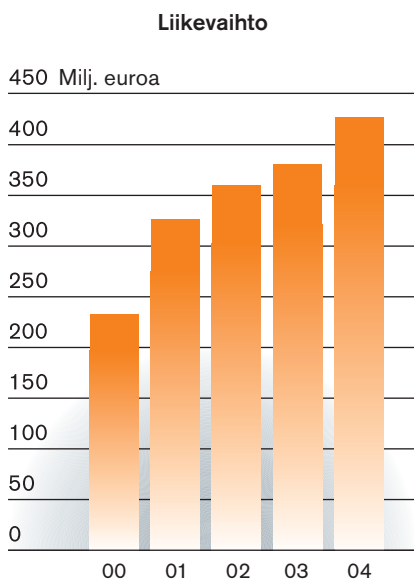
rani. Ryhmän kiviainesten valmistuskapasiteetti oli koko työkauden täydessä käytössä.

Ryhmän liikevaihto kasvoi 13,1 % ja oli 430,4 milj. euroa (380,6). Kotimaassa liikevaihto kasvoi 2,1 % ja ulkomailla 30,8 %. Osa kotimaan kasvusta johtui uusien hankintamallien aiheuttamasta oheistöiden lisääntymisestä.

Ryhmän liike-tulos oli 15,3 milj. euroa

Päällystysmäärät kotimaassa pysyivät edellisen vuoden tasolla. Maantietä asfaltoidaan Hyvinkään Kytäjällä.

(16,9). Ryhmän palveluksessa oli tilikaudella keskimäärin 2553 (2283) henkilöä.

Päällystys- ja kiviainesryhmän johtaja oli DI Ari Junttila. Vuoden 2005 alusta ryhmän johtajana toimii DI Henrik Eklund.

Päällystystoiminta ja tiemerkinnt

Tuotantolaitoksia oli työkauden aikana käytössä yhteensä 90. Niillä valmistettiin asfalttimassoja 4,8 milj. tonnia (4,8), joista kotimaassa 2,4 (2,6) ja ulkomailla 2,4 milj. tonnia (2,2). Tuotantomäärien lasku kotimaassa johtui pääosin Tiehallinnon töiden vähenemisestä. Kotimaassa korvattiin Tampereella ja Valkeakoskella olevat asfalt-

tiasemat yhdellä uudella asemalla, joka sijoitettiin Valkeakoskelle. Lisäksi uusittiin Maarianhaminan koneasema ja yksi siirrettävä asema.

Päällystysyksikön liikevaihto oli 359,9 milj. euroa (316,4), josta viennin osuus oli 51,8 % (44,4).

Tiehallinnon teettämät päällystystö-määrät pysyivät viimevuotisella tasolla, mutta hintataso oli huono kustannusten nousua. Tästä johtuen Lemminkäisen työmäärät Tiehallinnon töissä vähenivät. Kuntien ja yksityisten asiakkaiden työmäärät säilyivät lähes edellivuoden tasolla.

Merkitvimpää kotimaan työkohteita oli Tiehallinnon tilaama kaksivuotinen,

Vilkas asuntorakentaminen ja suuret infrarakennushankkeet pitivät kiviainesten kysynnän hyvänä.

tiepiirissä sekä Helsingin, Tampereen, Espoon, Vantaan kaupungeissa sekä Lahden alueen kaupungeissa. Viennin osuus liikevaihdosta oli 5 % (25). Tielinja Oy:n toimitusjohtaja on ins. Harri Linnakoski.

Kiviaines- ja valmisbetoniliiketoiminta

Vilkas asuntorakentaminen ja suuret käynnissä olevat infrarakennushankkeet pitivät kiviainesten kysynnän ennätysellisen hyvänä. Maarakennusalalle solmittu uusi palkkausjärjestelmä sekä teräksen ja polttoaineiden voimakas hintojen kohominen kuitenkin nostivat alan kustannuksia, eikä kustannusten nousua saatu täysimääräisinä siirrettyä tuotteiden ja palveluiden hintoihin.

Kiviaineita jalostettiin 16,2 milj. tonnia (14,6) ja kiviainestoiminnan liikevaihto oli 68,8 milj. euroa (65,3). Kiviainesyksikön henkilöstömäärä oli keskimäärin 297 (291).

Vuoden merkittävimpiä työkohteita olivat Ämmäsuon kaatopaikan laajennusurakka Espoossa, Fortumin öljynjalostamon pohjanrakennusurakan louheiden murskaukset Porvoossa sekä Olkiluodon

kahden miljoonan neliön uusiopäällysteurakka, joka tehdään Uudenmaan, Turun ja Hämeen alueella. Ilmailulaitokselle päällystettiin Helsinki-Vantaan lentokenttää, ja tämäkin urakka jatkuu vuonna 2005.

Päällystystyömäärät kasvoivat Virossa, Latviassa ja Liettuassa. Kasvu johtui osittain maiden EU-jäsenyyden mukanaan tuomasta talouselämän piristymisestä. Myös päällystystöiden kannattavuus Baltian maissa parani hieman. Asfaltointimäärät kasvoivat myös Norjassa ja Tanskassa, lähinnä kuntien ja valtion töiden matalan hintatason seurauksena. Venäjällä jatkettiin Länsi-Siperian lentokenttätöitä, ja työkaudella asfaltoitiin Nojabrskin lentokenttää. Kentän päällystystyöt jatkuvat kaudella 2005. Norjassa ostettiin kauden alussa Franzefoss Pukk AS:n kiviainesliiketoiminta Ravnebergetissä. Päällystysurakoinnin uusi kohde on Ukraina, jossa käynnistettiin Kiovan ja Odessan välisellä maantiellä 10 kilometrin mittainen asfaltointiurakka. Työ jatkuu vuonna 2005.

Ulkomailla olevista tuotantolaitoksista uusittiin Moskovan ja Riian asfalttiasemat. Ruotsissa hankittiin uudelleen käsiteltävän asfaltin murskaus- ja syöttölaitteet, ja Ukrainan työkohteeseen vietiin suuritehoinen siirrettävä asfalttiasema levityskalustoineen.

Päällystysyksikön henkilömäärä oli tilikaudella 2090 (1 833). Päällystysyksikön yksikönjohtaja oli tilikauden 2004 loppuun asti DI Ari Junttila. Vuoden 2005 alusta yksikönjohtajana toimii DI Henrik Eklund.

Tiemerkintöjä urakoivan Tielinja Oy:n liikevaihto oli 5,6 milj euroa (5,2). Tiehallinnon urakoiden hintataso laski myös tiemerkinnöissä, mutta kannattavuutta pystyttiin hienokseltaan parantamaan edellisestä vuodesta. Merkittävimmät työkohteet olivat Hämeen, Uudenmaan ja Turun

Vanhaa asfalttia jyrsitään.

Vejen kaupungin satama-alueen katuja päällystetään Tanskassa.

ydinvoimalan valmisbetonitoimituksissa käytettävien kiviainesten toimitusten aloittaminen Eurajoella.

Kiviainesyksikön johtajana toimii ins. Juhani Inananen.

Valmisbetonitoimintaa harjoittavan Forssan Betonituote Oy:n liikevaihto ja tulos eivät aivan saavuttaneet asetettuja tavoitteita. Kokonaiskysyntä kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna, mutta etenkin pääkaupunkiseudulla hintakilpailu kiristyi uusien toimijoiden tultua markkinoille. Kesällä aloitettiin Olkiluotoon rakennettavan viidennen ydinvoimalan valmisbetonitoimitukset. Toimitukset kestävät yli kolme vuotta.

Vuoden 2003 lopussa ostetun Tampereen seudulla toimivan Valmisbetonitehdas Betmix Oy:n toiminnot sulautettiin tilikaudella Forssan Betonituote Oy:öön.

Forssan Betonituotteen liikevaihto oli 11,4 milj. euroa (6,6). Yhtiön henkilöstömäärä oli keskimäärin 39 (27). Forssan Betonituote Oy:n toimitusjohtajana toimii ins. Antti Hujanen.

Keskuslaboratorio

Keskuslaboratorio on palveluyksikkö, joka tekee konsernin eri yhtiöille ja yksiköille kehitystyötä, testauksia ja tuottaa niille teknisiä palveluja. Suurin osa laboratorion vuoden 2004 kehityshankkeista koski asfalttitekniologiaa ja bitumituotteita. Elinkaariajattelu ja yleinen ympäristötietoisuus on edellyttänyt uusien tuotteiden ja palveluiden kehittämistä. Yhdyskuntarakentamisen uudet toiminnallisuuteen tähtäävät hankintamenetellyt ovat vaatineet paneutumista päällysterakenteiden suunnitteluun ja materiaalien kestävyysparantamiseen. Laboratorion tekemä testaustoiminta on laajentunut selvästi vuoden 2004 aikana.

Keskuslaboratorion henkilömäärä oli keskimäärin 14 (14) henkilöä. Tutkimusjohtajana toimii DI Lars Forstén.

Tulevaisuudennäkymät

Kotimaassa päällysteiden hintataso laskee varsinkin Tichallinnon töissä alle kannattavuusrajan. Tilauskanta kotimaan päällystystöissä on kuitenkin kohtuullisen hyvä, joskin kuntien epävarma taloudellinen tila luo epävarmuutta kuntatöiden kysyntään. Kilpailutilanne on kaikissa Pohjoismaissa hyvin samankaltainen. Tanskassa ja Norjassa on havaittavissa pieniä merkkejä hintojen noususta.

Venäjällä ja Baltian maissa päällystystoiminnan tilauskannat ovat aiempaa korkeammalla tasolla ja näkymät ovat edelleen hyvät. Baltian maissa EU-jäsenyys on merkittävästi vilkastuttanut rakentamista, mikä parantaa myös päällystysurakoinnin näkymiä jatkossa.

Suuret yhdyskuntarakentamisen hankkeet pitävät kiviainesten kysynnän lähivuosina hyvänä. Viidennen ydinvoimalan valmisbetoniurakka lisää merkittävästi Forssan Betonituote Oy:n toimituksia seuraavien kolmen vuoden aikana.

Rakennusmateriaaliryhmä

Lemminkäisen Rakennusmateriaaliryhmä valmistaa, myy ja urakoi betonisia ympäristötuotteita, porsaselementtejä, mosaiikkilaattoja ja bitumisia kateaineita sekä niihin liittyviä tuotteita ja tarvikkeita. Ryhmä urakoi myös tiili- ja teräskattoja. Lisäksi Rakennusmateriaaliryhmä valmistaa, tuo maahan ja välittää sekä kattamiseen että ympäristö- ja urheilurakentamiseen liittyviä erikoistuotteita urheilukenttäpäällysteistä katsomoihin. Lemminkäisen valmistamiin ja maahantuomiin tuotteisiin liittyy myös suunnittelu- ja asennuspalveluja.

Avainluvut

Milj. euroa	2004	2003
Liikevaihto	95,7	95,1
Liiketulos	2,7	2,8
Nettoinvestoinnit	2,5	2,7
Henkilöstö	603	639

Ryhmän liikevaihto toiminta-alueittain

Milj. euroa	2004	2003
Kattoteollisuus ja -urakointi	59,3	54,2
Betonituotteet ja ympäristörak.	29,2	32,7
Urheilupäällysteet	7,2	8,2
Yhteensä	95,7	95,1

Johtaja
RI Erkki Lönnrot

Rakennusmateriaaliryhmän liikevaihto oli 95,7 milj. euroa (95,1). Ryhmän liike-tulos ei saavuttanut sille asetettuja tavoitteita, vaan jäi 2,7 milj. euroon (2,8). Rakennusmateriaaliryhmän keskimääräinen henkilöstömäärä pysyi edellisvuoden tasolla ja oli 603 henkeä (639), josta toimihenkilöitä oli 178 ja työntekijöitä 425.

Sateisesta kesästä huolimatta kapasiteetin käyttöaste oli tuotannossa koko vuoden kohtuullisen korkea. Materiaalimyynti

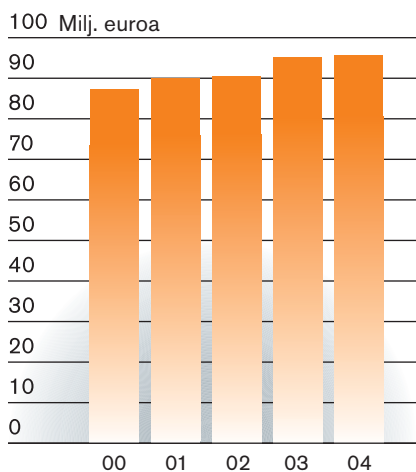
ti sujui pääosin suunnitelmien mukaisesti, mutta säät häiritsivät urakointitoimintaa ja töiden viivästymisiä tapahtui paljon. Muun muassa ylimääräiset sääsuoja-asetukset aiheuttivat lisäkustannuksia.

Espoon Leppävaaran liikekeskuksen toisen vaiheen aliurakointityöt saatiin pääosin valmiiksi tilikauden aikana. Kaikki Rakennusmateriaaliryhmän yksiköt osallistuivat tähän merkittävään hankkeeseen. Muita merkittäviä ryhmän kohteita olivat

Urheilurakentamisen merkittävin kohde oli Helsingin Olympiastadionin saneeraaminen vuoden 2005 yleisurheilun MM-kisoja varten.

Liikevaihto

Bauhaus Pirkkalan katto- ja betonikiviurakka sekä Kauppakeskus Jumbon laajennukseen liittyvät elementtiporras- ja kattourakat Vantaalla.

Rakennusmateriaaliryhmän tuotantolaitokset sijaitsevat Tuusulassa, Lohjalla, Orimattilassa, Viitasaarella ja Tampereella. Muita toimipisteitä on Suomessa 15 sekä toimistot Tallinnassa ja Varsovasa. Toimipisteet huolehtivat sekä materiaalimyyntistä että urakoinnista. Venäjällä kattourakointia harjoittaa tytäryhtiö ZAO Lemruf.

Rakennusmateriaaliryhmän kaikkien yksiköiden laatu- ja järjestelmät on pääosin sertifioitu uuden ISO-standardin mukaisiksi. Laatu- ja järjestelmät sisältävät

ISO 9001 -laatu- ja järjestelmän, ISO 14001 -ympäristö- ja järjestelmän sekä OHSAS 18001 -turvallisuus- ja järjestelmän. Koulutuksessa keskityttiin ammattitutkintoihin sekä työturvallisuuteen.

Vesikatto- ja vedeneristystuotteet sekä kattourakointi

Kattotyösköiden vuoden teemana oli työturvallisuus. Turvallisuusriskit on kartoitettu koko organisaatiossa. ”Läheltä piti” -tilanteet raportoidaan aiempaa paremmin ja todettuihin työturvallisuusongelmiin on puututtu. Kattotyösköiden koko henkilökunta suoritti työturvallisuuskorttikoulutuksen.

*Hartwallin tuotantolaitoksen kivityöt Lahdessa valittiin vuoden ympäristö-
rakennuskohteeksi.*

Lohjan bitumikatetehtaan tuotantokapasiteetti oli päättyneellä tilikaudella lähes täydessä käytössä. Tuotannon tehokkuutta parannettiin investoimalla bitumin sekoituskapasiteetin lisäämiseen. Uudet sekoitajat liitettiin tuotantoon vuoden vaihteessa vuosihuollon yhteydessä. Vuoden 2003 alussa käyttöönotettu uusi kattolaattalinja on toiminut hyvin ja laatan laatuongelmat ovat vähentyneet minimiin.

Kattourakointia haittasivat koko kesän jatkuneet sateet. Huono sää aiheutti merkittäviä lisäkustannuksia ja huononsi tulosta. Viime vuosina kehitettyjen työmenetelmien ja tehokkaiden sääsuojauksien ansiosta kaudesta selvitettiin kuitenkin kohtuullisen hyvin. Merkittävin urakkakohte oli Leppävaaran liikekeskuksen toisen vaiheen kattotyö, jossa käytettiin suuria sääsuojia. Muita merkittäviä urakkakohteita olivat mm. GL-terminaalin 15000 m²:n katto Kouvolassa sekä Halpahallivaraston samansuuruinen katto Kokkolassa. Pysäköintilaitos Arabian Parkki Oy:lle tehtiin pihakannen vedeneristys- ja kiveystyöt Helsingissä. Tämä vaativa kohde voitti Kattoliitto ry:n Vuoden Katto -kilpailun.

Kattoyksikön toimintajärjestelmää laajennettiin siten, että nyt koko yksikön toiminta on sen piirissä. Yksikön toiminnot täyttävät ISO 9001-, ISO 14011- ja OHSAS 18001-standardien mukaiset vaatimukset ja toimintajärjestelmä on myös sertifioitu.

Kattoyksikön liikevaihto oli 59,3 milj. euroa (54,2) ja henkilöstömäärä keskimäärin 370 (383). Yksikön johtajana toimii RI Erkki Lönnrot.

Betoni- ja luonnonkivituotteet sekä ympäristörakentaminen

Lemminkäinen aloitti porraselementtien teollisen valmistamisen Suomessa 50 vuotta siten vuonna 1954, jolloin ensimmäiset Elemento-portaat valmistettiin yhtiön sementtivalimolla Helsingin Hakaniemessä. Kun vuonna 2004 tuotanto-ohjelmaan otettiin kaksi uutta pientaloihin tarkoitettua porrastyyppiä, oli valmistettävien erilaisten vakioporraselementtien määrä kasvanut jo seitsemääntoista.

Mosaikkiurakoinnissa oli vilkas vuosi. Lidl-kauppaketjun lattiaurakat saivat jatkoa, ja vuonna 2004 urakoitiin 20 myymälän lattiat. Syksyllä käyttöön vihittyyn Klaukkalan kirkkoon Nurmijärvellä tehtiin näyttävä mosaiikkibetonilattia.

Ympäristörakentamisen kysynnässä ei tapahtunut merkittävää muutosta edelliseen vuoteen verrattuna. Lemminkäinen urakoi vuoden ympäristörakennuskohteeksi valitun Hartwallin tuotantolaitoksen kivityöt Lahdessa. Pääkaupunkiseudulla urakoitiin lukuisia kohteita Vantaan ja Helsingin kaupungille. Kampin liikekeskuksessa Helsingissä aloitettiin luonnonkivitoimitukset ja asennustyöt syksyllä 2004. Muualla valmistuneista kohteista merkittävimpiä olivat Kouvolan tori, Jämsän ja Kaarinan keskustan kivityöt, Aleksan-

Pysäköintilaitos Arabian Parkki Oy:n pihakannen vedeneristys- ja kiveystyö voitti Vuoden Katto -kilpailun.

*Aleksanterinkadun sillan
kivityöt urakoitiin Porvoossa.*

terinkadun sillan kivityöt Porvoossa sekä Pirkkalan Bauhausin betonikiviurakka. Kaksi viimeksi mainittua työtä tehtiin alurakkana Lemcon Oy:lle.

Yksikön sertifioitu toimintajärjestelmä laajennettiin kattamaan Tampereen betoni- tuotetehdas ja urakointi, minkä jälkeen toimintajärjestelmä kokonaisuudessaan täyttää ISO 9001- ja 14001-standardien vaatimukset.

Betonituoteyksikön liikevaihto oli 29,2 milj. euroa (32,7) ja henkilöstömäärä keskimäärin 189 (203). Yksikön johtajana toimii DI Juhani Uljas.

Urheilurakentaminen

Omni-Sica Oy on Suomen johtavia urheilupäällysteiden toimittajia sekä urakoitsijoita. Yhtiö tuo maahan, urakoi sekä myy urheiluun ja liikuntaan liittyvien pinnoitteiden lisäksi katsomorakenteita, kastelujärjestelmiä, aitoja ja polyuretaanivedeneristeitä.

Suomessa jo usean vuoden ajan tehdyt investoinnit uusien urheilu- ja liikuntapaikkojen rakentamiseen ja vanhojen korjaamiseen jatkuivat. Huoli kansalaisten terveydestä sekä lukuisat maassamme järjestetyt arvokisat ovat vaikuttaneet myönteisiin investointipäätöksiin.

Myös Omni-Sican toimintaa häiritsi sateinen kesä. Sade vaikeutti erityisesti urakointitoimintaa, ja sen vuoksi töitä kasautui syksyyn. Päättäneellä tilikaudella Omnin toiminnassa kasvattivat osuuttaan eniten golfkenttien kastelujärjestelmien sekä liukkaan kelin ajoharjoitteluratojen pintojen urakointi. Merkittävin yksittäinen kohde oli Helsingin Olympiastadionin keskikentän nurmikon uusinta sekä suorituspaikkojen saneeraaminen uudella Mondo-päällysteellä vuoden 2005 yleisurheilun MM-kisoja varten. Lisäksi peruskorjattiin mm. Santahaminan ja Lauritsalan yleisurheilukentät. Kastelujärjestelmiä toimitettiin useille golfkentille, mm. Lappeenrantaan ja Vierumäelle.

Polyuretaanivedeneristyskäyttöä urakoitiin ajoharjoitteluratojen lisäksi mm. Leppävaaran liikekeskuksen toiseen vaiheeseen Espoossa sekä kauppakeskus Jumbon laajennukseen Vantaalla. Urheilurakentamisen odotetaan jatkuvan tasaisena myös vuonna 2005. Erityisesti lähiliikuntapaikkojen sekä tekonurmikenttien rakentaminen lisääntyy. Myös polyuretaanivedeneristysten urakoinnin hyvän kysynnän uskotaan jatkuvan.

Omni-Sica Oy:n liikevaihto oli 7,2 milj. euroa (8,2) ja henkilöstömäärä keskimäärin 26 (31). Yhtiön toimitusjohtajana toimii yo-merkonomi Pekka Peho.

Ryhmän näkymät alkavalle työkaudelle

Ennusteiden mukaan rakentamisen ja etenkin korjausrakentamisen tasainen kasvu jatkuu. Rakennusmateriaaliryhmän näkymät tulevalle työkaudelle ovat melko myönteiset. Materiaalituotannossa volyymien oletetaan pysyvän viime vuoden tasolla. Liike- ja toimistorakentamisen alhainen volyymi pitää mm. porrastuotannon hintakilpailun edelleen kireänä ja tuotantomäärät alhaisina.

Materiaalimyynnin oletetaan edelleen lisääntyvän rakentamisen kasvun myötä. Rakentamisen kansainvälisen toiminnan arvioitu kasvu etenkin Venäjällä tuo lisämahdollisuuksia kasvattaa myyntiä sekä Pietarin että Moskovan tuotemerkkinoilla.

Urakoinnissa ammattitaitoisen työvoiman varmistaminen ja työmenetelmien virtaviivaistaminen ovat tärkeimmät kehittämiskohteet. Kuntien kiristynyt rahatilanne vaikuttaa urakointitoimintaan alueellisesti. Urakointitoiminta laajenee koko ajan ja tilattavan työsuorituksen sisältö kasvaa ja monipuolistuu. Oman urakoinnin haasteena on vastata näihin vaatimuksiin ja toimittaa asiakkaalle yhä valmiimpia ratkaisuja yhä nopeammassa aikataulussa.

Sateinen kesä häiritsi kattourakointia.

Lemcon Oy

Lemcon Oy on kansainvälinen projektirakentaja. Kotimaassa yhtiö on merkittävä projektinjohtourakoitsija sekä monipuolinen infrarakentaja. Yhtiöllä on kertynyt vientikokemusta yli 30 vuoden aikana viideltä eri mantereelta. Lemconin toiminnan painopiste on edelleen Euroopassa, jossa Venäjän merkitys on viime vuosina korostunut. Televerkkoliiketoimintaa yhtiö harjoittaa pääasiassa Euroopassa sekä Pohjois- ja Etelä-Amerikassa.

Avainluvut

Milj. euroa	2004	2003
Liikevaihto	264,5	201,2
Liiketulos	11,1	6,4
Nettoinvestoinnit	0,5	1,0
Henkilöstömäärä	556	559

Liikevaihto toiminta-alueittain

Milj. euroa	2004	2003
Infra	82,5	86,1
Projektinjohto	156,6	90,2
Televerkkorakentaminen	25,4	24,9
Yhteensä	264,5	201,2

*Ylipanostaja
Ossi Wilkman*

Toimitusjohtaja
DI Matti A. Mantere

Vuosi 2004 oli Lemcon Oy:lle menestyksenkäs. Yhtiön tulos oli hyvä. Yhtiön liikevaihto oli noin 264,5 milj. euroa (201,2) ja liiketulos noin 11,1 milj. euroa (6,4). Henkilöstön määrä oli keskimäärin 556 (559), joista toimihenkilöitä oli 418 (386).

Infrarakentaminen

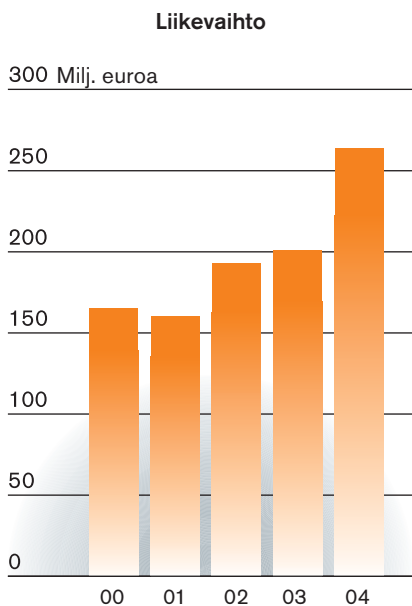
Lemcon Infran liikevaihto oli 82,5 milj. euroa (86,1).

Lemcon Infra on kallio- ja pohjarakentamisen erikoisurakoitsija sekä suurten ja monipuolisten infrakohteiden projektinjohtaja Suomessa ja Ruotsissa. Noin kolmannes yksikön liikevaihdosta tuli Ruotsista, jossa rakennettiin pääasiassa rautatietunneliteita.

Kalliorakentamisen markkinatilanne Suomessa parani vuoden 2004 aikana. Tämä houkutteli alalle myös uusia yri-

Lemcon rakentaa Olkiluodon ydinvoimalan tulo- ja menovesikanavat tunneleineen.

tyksiä. Kevään aikana Lemcon aloitti Etelä-Suomessa useita uusia tunnelikohteita. Joulukuussa yhtiö solmi yli 25 milj. euron urakkasopimukset kahdesta Vuosaaren sataman rautatietunnelista. Nämä työt jatkuvat vuoteen 2007 saakka. Myös yhtiön Ruotsin työt saivat jatkoa, kun Botniabannalla aloitettiin kolmen uuden tunnelin rakennustyöt. Ruotsissa valmistui myös kaksi Lemconin rakentamaa rautatietunnelia, toinen länsirannikolle Åsaan ja toinen Botniabannalle. Åsan tunnelin onnistunut toteutus palkittiin Ruotsin infra-alan laatu-palkinnolla.

Maa- ja vesirakentamisessa jatkuivat Kehä III:n työyhteisöliittymänä toteutettava runsaan 60 milj. euron urakka ja Kerava-Lahti -oikoradan projektinjohtotoimeksianto, jossa johdettavan työn kokonaisarvo on n. 330 milj. euroa. Nämä urakat toivat yksikölle vakaan perustyyllisyyden. Ratatöitä tehtiin myös Keravan kaupunkiradalla. Porvoon keskustassa valmistui syksyllä Aleksanterinkadun silta. Uusia teollisuusrakentamiskohteita olivat Olkiluodon ydinvoimalan, Sinebryhoffin Keravan panimon sekä Fortumin Porvoon jalostamon Diesel-hankkeen urakat.

Pohjarakentamisessa käytiin kireätä kilpailua lukumääräisesti ennakoitua vähäisemmistä urakoista, jotka liittyivät lähinnä korjausrakentamiseen. Kuluneen vuoden merkittävimmät työt olivat Helsingin Kasarmitorin pohjarakennusurakka sekä Raahan tuulivoimaloiden perustustyö, jotka valmistuivat vuoden aikana. Myös syvästabiloinnissa markkinatilanne pysyi erittäin kireänä.

Kuluneen vuoden aikana yksikön kehittämisen painopiste oli työturvallisuudessa, jossa saavutettiin hyviä tuloksia. Työtaturmien määrä pieni merkittävästi aiempiin vuosiin verrattuna. Yksikkö sai ympäristösertifikaatin syyskuussa.

Lemcon Infran henkilöstömäärä oli keskimäärin 254 (285). Liiketoiminta-alueen johtajana toimi tekn.lis. Timo Kohtamäki.

Projektinjohto

Lemcon Projektinjohdon liikevaihto oli 156,6 milj. euroa (90,2).

Projektinjohdon kotimaan liiketoiminta vilkastui edellisvuodesta. Sen painopiste oli liikerakentamisessa. Merkittävin uusi hanke oli kauppakeskus Jumbon mittava laajennus Vantaalla. Pirkkalassa Suomen suurin Bauhaus-tavaratalo valmistui joulumyyntiin. Helsingin Viikissä aloitettiin yliopiston eläinsairaalan rakentaminen. Korjausrakentamiskohteista merkittävin oli City Center eli ”Makkaratalona” tunnettu liikerakennus Helsingin ydinkeskustassa, jossa aloitettiin talon saneerauksen ensimmäiset urakat.

Urheilurakentamisessa jatkettiin Lemconin areenahankkeita nyt Venäjällä, jossa Tatarstanin pääkaupungissa Kazanissa aloitettiin 10.000 katsomopaikan monitoimihallin rakentaminen. Tämän urakan toteuttaminen perustuu Lemconin pitkäaikaiselle Venäjän vientikokemukselle yhdistettynä yhtiön areenarakentamisen osaamiseen. Vuoden aikana aloitettiin myös yhden uuden golfkentän rakentaminen.

Viennissä kulunut vuosi oli kasvun aikaa. Venäjällä kysyntä jatkui vilkkaana. Yegorievskissa aloitettiin Saint-Gobain Isoverin eristysvillatehtaan toisen vaiheen rakentaminen. Pietarissa käynnistettiin tuotantolaitosten rakentaminen sekä Nokian Renkaille että Elcoteqille. Näiden kesällä 2005 valmistuvien tehdasurakoiden yhteenlaskettu arvo on noin 40 milj. euroa. Pietarissa aloitettiin myös Eremitaasin taide-esinevaraston toisen vaiheen rakentaminen, joka on usealle vuodelle jakautuva 65 milj. euron hanke. Stora-Ensolle luovutettiin kesällä Nebolchin saha Pietarin alueella sekä aaltopahvitehdas Arza-

masissa. Kappan pakkauskartonkitehdas valmistui joulukuussa Pietarin alueella.

Unkarin Komaromissa laajennettiin sekä Nokian että Perloksen tuotantolaitoksia, ja Pecsissä uudistettiin Elcoteqin tehdasta. Työt näissä projekteissa jatkuvat vuoden 2005 aikana, ja niiden yhteenlaskettu arvo on noin 40 milj. euroa.

Kiinassa UPM-Kymmenen paperitehtaan rakennustyöt Changshussa jatkuvat koko vuoden. Tehtaan on määrä valmistua keväällä 2006. Maxitin (Optiroc) kanssa solmittiin projektinjohtosopimus uuden kuivalaasteitehtaan rakentamisesta Pekingiin.

Projektinjohtoliiketoiminnan henkilöstömäärä oli keskimäärin 156 (142). Kotimaan liiketoiminnasta ja urheilurakentamisesta vastaa ins. Jouko Niemonen. Ulkomaantoiminnan johdossa oli DI Henrik Eklund 31.12.2004 saakka. Vuoden 2005 alusta yhtiön Venäjän toimintaa johtaa DI, eMBA Jukka Posti, ja muusta viennistä vastaa DI Klaus Tervilä.

Televerkkorakentaminen

Lemcon Networks Oy:n liikevaihto oli 25,4 milj. euroa (24,9).

Televerkkoprojekteja on vuoden aikana toteutettu yhdessätoista eri maassa Kauko-idässä, Euroopassa sekä Etelä- ja Pohjois-Amerikassa. Toimeksiantojen laajuus on vaihdellut asiantuntijatehtävistä kokonaisurakoihin. Tehtäviin ovat kuuluneet kaikki matkapuhelinverkon rakentamisen osa-alueet suunnittelusta tukiasemien asentamiseen ja käyttöönottoon. Teknisten verkkopalveluiden osuus yrityksen toiminnasta on kasvanut vuoden aikana.

Lemcon Networks Oy:n projekteissa työskenteli vuoden lopussa 240 henkilöä (190). Yhtiön toimitusjohtaja on DI Juha Nurmi.

Televerkkoprojekteja on toteutettu vuoden aikana yhdessätoista maassa.

Pirkkalassa valmistui Suomen suurin Bauhaus-tavaratalo.

Tulevaisuudennäkymät

Lemcon Oy:n tilauskanta kasvoi voimakkaasti loppuvuonna 2004 ja oli vuoden vaihteessa 239,1 milj. euroa (139,6). Tämä antaa hyvät edellytykset kuluvan vuoden toiminnalle. Suomen infra-alan markkinat pysyvät lähivuosina vilkkaina. Käynnissä on useita suurhankkeita. Noin 700 milj. euron arvoisen E-18 -suurprojektin lisäksi aloitettaneen vuosien 2005–2007 aikana muutamia uusia liikennehankkeita. Alan kilpailutilanne pysynee kuitenkin kireänä volyymin kasvusta huolimatta. Ruotsissa infra-alan kysyntä säilynee suhteellisen hyvänä lähivuosina.

Lemconin projektinjohtotoiminnan odotetaan jatkuvan vilkkaana ja sillä on edellytyksiä kasvuun. Venäjän markkinat näyttävät suotuisilta, mutta maan tilanne on kuitenkin pitkälti sidoksissa länsimaisten investoijien uskoon maan talouden kehitykseen ja vakauteen. Uusista EU-maista kasvua odotetaan Unkarissa, Puolassa ja Virossa. Kiina on Lemconin nykyisten asiakkaiden investointien tärkein kohdema, ja siksi myös yhtiön suurimmat kasvuodotukset kohdistuvat sinne. Lemcon on toiminut Kiinassa jo useita vuosia ja saanut maassa hyvän jalansijan.

Kotimaan projektinjohton suotuisa kehitys vuonna 2004 luo hyvät edellytykset toiminnan kehittämiseksi ja laajentamiseksi myös tulevaisuudessa.

Matkapuhelinten käyttäjämäärä lisääntyy erityisesti kehittyvissä maissa. Televerkkoinvestointien volyymin arvioidaan myös kasvavan. Uusien 2G-verkkojen rakentaminen tapahtune lähinnä kehittyvissä maissa. Kehittyneissä maissa investoidaan verkkokapasiteetin kasvattamiseen ja uusiin palveluihin. Lisäksi 3G-hankkeiden odotetaan etenevän sekä kehittyvissä että kehittyneissä maissa.

Lemconin tytäryhtiö ICM rakentaa Unkarissa mm. suomalaiselle mobiiliteollisuudelle. Elcoteqin tuotantolaitos Pecsissä, Etelä-Unkarissa.

Oy Alfred A. Palmberg Ab

Palmberg-alakonsernin liiketoiminta-alue on kotimaan talonrakentaminen, johon kuuluvat uudisrakennus- ja korjaustoiminta sekä asuntojen ja liike- ja toimistorakennusten perustajaurakointi. Tytäryhtiö Oy Konte Ab:n tytäryhtiö Rekab Entreprenad Ab harjoittaa urakointitoimintaa Ruotsissa Uumajan ympäristössä ja kaksi muuta tytäryhtiötä valmisbetoni- ja betonituote-teollisuutta Pohjanmaalla ja Pohjois-Karjalassa.

Avainluvut

Milj. euroa	2004	2003
Liikevaihto	588,6	524,7
Liiketulos	30,9	22,0
Nettoinvestoinnit	3,8	3,6
Henkilöstömäärä	1 890	1 806

Konsernin liikevaihto toiminta-alueittain

Milj. euroa	2004	2003
Kilpailu-urakointi		
Asuntotuotanto	72,2	61,3
Muu uudisrak.	135,3	123,8
Peruskorjaus	78,6	61,8
Perustajaurakointi		
Asuntotuotanto	126,6	97,2
Liike- ja teollisuusrak.	41,6	52,9
Muu toiminta	18,3	17,9
Osakemyynti ja muut erät	116,0	109,8
Yhteensä	588,6	524,7

Toimitusjohtaja
DI, KTM Risto Bono

Palmberg-alakonserniin kuuluvat emoyhtiö Oy Alfred A. Palmberg Ab ja sen kymmenen tytäryhtiötä. Tilikauden aikana Byggnads Ab Forsström Rakennus Oy:n valmisbetoni- ja betonituoteteollisuutta harjoittavat tytäryhtiöt Jakobe Oy ja Kokkobe Oy fuusioitiin JA-KO Betoni Oy:ksi.

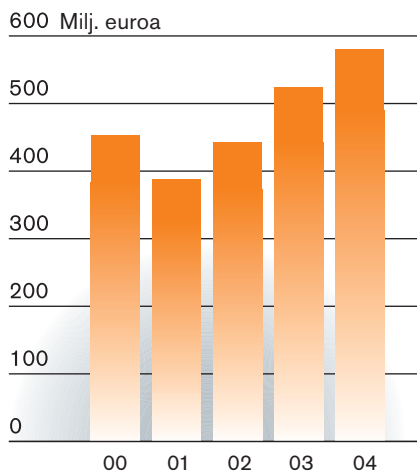
Konsernin liikevaihto oli 588,6 milj. euroa (524,7) joten liikevaihdolla mitat-

tuna toiminnan volyyymi kasvoi 12 %. Tilauskanta tilikauden lopussa kasvoi ja oli 334,3 milj. euroa (286,8). Konsernin liiketulos kasvoi merkittävästi edelliseen vuoteen verrattuna ja oli 30,9 milj. euroa (22,0).

Palmberg-konsernin liikevaihto pääkaupunkiseudulla on ollut suhteellisesti pienempi kuin muilla vastaavan kokoisilla talonrakentajilla. Tämä kehitys jatkui

Liikevaihto

päättyneellä tilikaudella. Toisaalta erityisesti Kaakkois-Suomessa ja Pohjanmaalla ovat konsernin tytäryhtiöt alueensa suurimpia toimijoita. Myös Tampereen ja erityisesti Turun talousalueella konsernin suhteellinen osuus jatkoi kasvuaan.

Pääkaupunkiseudulla toimivan emoyhtiön Oy Alfred A. Palmberg Ab:n ja Tampereen ja Turun talousalueilla operoivien tytäryhtiöiden, Rakennustoimisto Palmberg Oy:n ja Palmberg TKU Oy:n, toiminta painottui asuntojen perustajaurakointiin. Muiden tytäryhtiöiden liikevaihdosta pääosa muodostuu edelleen urakoinnista, joskin asuntojen perustajaurakoinnin osuus on kasvanut muuallakin siten, että asuntojen

Metlan tutkimuskeskus valmistui Joensuussa.

perustajaurakointi oli kuluneena vuonna Palmberg-konsernin voimakkaimmin kasvanut toimiala. Kouvolaalaisen Oka Oy:n julkisivusaneerauksiin erikoistunut yksikkö toimii koko eteläisessä Suomessa.

Vilkaana jatkuneesta asuntojen ja liikeilojen perustajaurakoinnista johtuen kaikkien konserniyhtiöiden tulos oli vähintään tyydyttävä, ja eräiden yhtiöiden tulosta voidaan pitää erinomaisena.

Valmistuneen oman asuntotuotannon määrä oli 948 asuntoa (800), ja tilikauden päättyessä konsernissa oli rakenteilla 1 132 (1 070) perustajaurakoitua asuntoa. Urakkakohteissa valmistui uusia asuntoja 859 (826) ja tilikauden päättyessä oli ra-

Palmberg-Rakennus Oy rakensi uusia asuntoja mm. YH:lle ja VVO:lle Oulun Aineen alueella.

kenteilla 923 (963) asuntoa. Urakkakoh-teissa vapaarahoitteinen asuntotuotanto oli ensimmäisen kerran valtion rahoittama asuntotuotantoa suurempi.

Konsernin henkilöstön määrä oli tilikaudella keskimäärin 1 890 (1 806), joista toimihenkilöitä oli 618 (588).

Näkymät vuodelle 2005

Talonrakentamisen volyyymi kasvoi viime vuonna runsaat 2 %, ja kuluvana vuonna kasvun ennakoidaan säilyvän samantasoisena. Asuin- ja korjausrakentaminen jatkuvat vilkkaana vuonna 2005, vaikka asuinrakentamisen ei odoteta enää kasvavan. Uusia asuntoja arvioidaan aloitettavan kuluvana vuonna 31 500 kappaletta.

Asuntoluottojen korot ovat pysyneet alhaisina jo useamman vuoden, ja niiden ennakoidaan säilyvän nykyisellä alhaisella tasolla vielä pitkään. Matalat korot ja pidentyneet asuntoluottoajat ovat lisänneet omistusasuntojen kysyntää. Tonttipula jarruttaa asuntorakentamista erityisesti pääkaupunkiseudulla ja kasvukeskuksissa. Teollisuusrakentamisen aloitukset kään-tyivät viime vuonna kasvuun muutaman vuoden supistumisen jälkeen. Myös toimistorakennusten aloitukset lisääntyivät,

vaikka toimistojen vajaakäyttöaste on ollut pitkään normaalia suurempi, varsinkin pääkaupunkiseudulla. Liike- ja logostiikkarakennusten tuotanto säilynee nykyisellä suhteellisen korkealla tasolla. Julkinen palvelurakentaminen jatkuu melko vilkkaana kuluvana vuonna. Korjausrakentamisen näkymät ovat hyvät vuosiksi eteenpäin. Kuluvalla vuosikymmenellä korjausrakentamisen keskimääräisen vuosikasvun ennakoitaan nousevan 2,5–3,5 prosenttiin.

Palmberg-konsernin tilauskanta vuoden 2004 lopussa oli n. 47 milj. euroa suurempi kuin edellisenä vuotena ja sen valmiudet aloittaa uutta omaa asuntotuotantoa ovat tänä vuonna aiempaa paremmat. Konsernin liikevaihdon odotetaan kasvavan edelleen.

Scandic-Hotel, Tampere

Merkittävimmät valmistuneet kohteet

	milj. euroa
- As. Oy Rauhalanpuisto 6 ja 10	10,0
- Kauppakeskus Jumbon parkkitalo	8,2
- Turun Keskuspaloasema	3,4
- Tuuloksen kauppakeskus	5,0
- Combitrans terminaali, Kouvola	4,4
- GL-Terminaali, Kouvola	4,3
- K. Oy Datarina, Kotka	3,5
- Kauppakeskus Aapeli, Kuopio	23,0
- Raison, Raahen ja Ylä-Savon kihlakunnanvirastot	28,2
- Hämeenkatu 18 saneeraus, Tampere	4,6
- Halpa-Hallin varasto, Kokkola	6,0
- Metlan tutkimuskeskus, Joensuu	8,2
- YH:n ja VVO:n 171 asunnon kohteet, Oulu	9,3
- Linnanmaan kauppakeskus, Oulu	8,0
- Skogaholms bröd tuotantolaitokset, Uumaja	17,3
- Härnosandin palolaitos, Ruotsi	3,8

Merkittävimmät rakenteilla olevat kohteet

	milj. euroa
- Kauppakeskus Lanterna, Helsinki	38,3
- Hotelli Tornin saneeraus, Helsinki	6,4
- Siltasaarenkatu 12 saneeraus, Helsinki	10,8
- Loimaan Yht. Koulu ja liikuntahalli	6,2
- TYL Galleria vaihe I, Lappeenranta	4,0
- Kotkan kauppakeskus	45,6
- Logistiikka Multi-Center, Hamina	4,3
- Tahkon liikuntakeidas, Nilsjä	5,1
- K. Oy Turontalo, Kuopio	4,2
- Scandic-Hotel, Tampere	10,1
- TOAS Wäinölä oppilasaruntoja, Tampere	5,6
- Vaasan uimahallin laajennus	5,5
- Nivalan uimahalli	3,5
- City-Market, Raahen	3,9

Palmberg-konserni 2004

Yhtiö	Toimialue	Liikevaihto milj. euroa	Henkilöstö keskimäärin	Toimitusjohtaja
Emoyhtiö				
Oy Alfred A. Palmberg Ab	Pääkaupunkiseutu	112,6 (94,4)	186 (185)	DI, KTM Risto Bono Aluejoht. DI Pauli Mäkelä
Tytäryhtiöt				
Palmberg TKU Oy	Turku ja Salo ympäristökuntineen	51,4 (39,5)	131 (118)	DI Mikko Pirhonen
Palmberg-Urakoitsijat Oy	Länsi-Uusimaa	45,3 (44,1)	35 (34)	DI Ahti Kara
Oka Oy	Lahti, Kymenlaakso ja Etelä-Karjala	108,9 (91,9)	466 (402)	Ins. Jorma Tamminen
Rakennustoimisto Palmberg Oy	Pirkanmaa, Kanta-Häme ja eteläinen Keski-Suomi	72,5 (57,9)	242 (207)	DI Jukka Terhonen
Rakennus-Otava Oy	Jyväskylä ympäristökuntineen	15,3 (15,4)	55 (56)	Ins. Jussi Kari
Oy Konte Ab ¹⁾	Pohjanmaa ja Satakunta, Uumaja ympäristökuntineen	74,1 (77,0)	294 (288)	DI Göran Pellfolk
Byggnads Ab Forsström Rakennus Oy ²⁾	Kokkolan ja Pietarsaaren alueet	25,5 (28,3)	150 (184)	Merkon. Peter Forsström
Palmberg-Rakennus Oy	Oulun ja Lapin läänit	49,4 (31,4)	141 (117)	Ins. Ahti Heikka
Savocon Oy	Kuopio ympäristöineen	17,0 (36,4)	69 (113)	Ins. Martti Kankkunen
Rakennusliike A. Taskinen Oy	Joensuun alue ja Pohjois-Karjala	18,9 (13,5)	121 (102)	Rkm. Ari Laamanen

1) Sisältää myös ruotsalaisen Rekab Entreprenad Ab:n.

2) Sisältää myös JA-KO Betoni Oy:n.

Tekmanni Oy

Tekmanni Oy on taloteknisten järjestelmien asennus-, huolto- ja ylläpitopalveluiden kokonaistoimittaja. Tekmannin liiketoiminta-alueita ovat talo- ja kiinteistötekniikka, teollisuuspalvelut sekä televerkot. Yhtiöllä on toimipisteet 30 paikkakunnalla sekä tytäryhtiöt Tekmanni Service Oy, Sähköliike Tekno Oy ja Turun Rakennusputki Oy. Lisäksi Tekmannilla on tytäryhtiöt Pietarissa ja Tallinnassa.

Avainluvut

Milj. euroa	2004	2003
Liikevaihto	198,3	192,3
Liiketulos	1,7	3,6
Nettoinvestoinnit	1,8	1,5
Henkilöstömäärä	1 877	1 880

Liikevaihto toimialoittain

Milj. euroa	2004	2003
Talotekniikka	148,0	127,3
Teollisuus	11,1	26,4
Kiinteistötekniikka	30,9	30,1
Televerkot	5,1	4,9
Vienti	3,0	3,6
Yhteensä	198,3	192,3

Huoltopäällikkö
Sakari Lehtimäki

Toimitusjohtaja
ins. Antero Huhta

Tekmannin liiketoiminnan tuloskehitys oli epätyydyttävä johtuen markkinatilanteen kiristymisestä ja materiaalihintatason noususta sekä liiketoiminnan sopeuttamistoimenpiteistä. Tekmannin liikevaihto oli 198,3 milj. euroa (192,3) ja liike-tulos 1,7 milj. euroa (3,6). Yhtiön tilauskanta laski 72,7 milj. euroon (85,3).

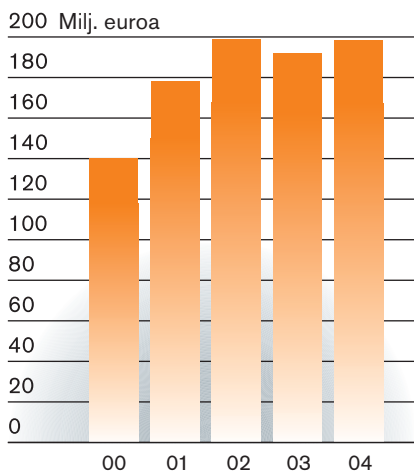
Tekmannin henkilöstömäärä oli keskimäärin 1 877 (1 880), joista toimihenkilöitä oli 490 (488).

Tekmannilla on käytössään ISO 9001:2000 -standardin mukainen sertifioitu johtamisjärjestelmä sekä Rakentamisen Laatu RALA ry:n myöntämä pätevyystodistus.

Tekmanni Service Oy vastaa Kauppakeskus Ison Omenan teknisestä huollosta.

Liikevaihto

Talotekniikka

Talotekniikka-alan kotimaan markkinat kasvoivat vuonna 2004 edellisvuodesta etenkin korjausrakentamisessa. Uudisrakentamisen osuus oli n. 58 % ja korjausrakentamisen n. 42 % alan markkinoista.

Tekmannin talotekniikkatoimintoihin kuuluvat asennustoiminnan lisäksi myös suunnittelun ohjaus ja projektinjohto. Yhtiö toimittaa perinteisten LVIS-palveluiden lisäksi sprinkleri-, jäähdytys-, palo-, tele-, turva- ja automaatiojärjestelmiä.

Tilikauden aikana talotekniikan palveluita suunnattiin entistä enemmän saneeraus-hankkeisiin sekä asuntorakentamiseen.

Kireä hintakilpailu ja kustannusten nousu vaikuttivat osaltaan Tekmannin talotekniikan heikkoon tuloskehitykseen.

Tekmanni osallistui Helsingin Salmisaarentalon peruskorjaamiseen oikeustaloksi. Yhtiön urakkaan kuuluivat mm. LVIS- ja sprinklerityöt.

Teollisuuspalvelut

Teollisuusrakentamisen aloitukset kääntyivät pitkään jatkuneen supistumisen jälkeen viime vuonna kasvuun.

Teollisuuspalveluiden painopistealueita olivat sähköistys- ja automaatioasennukset sekä kasvavat kunnossapidon paikallispalvelut. Tekmanni vakiinnutti asemansa teollisuusilmastointitoimittajana. Myös teollisuuden televerkkojen ja turvatekniikan toimitukset lisääntyivät.

Tekmannin teollisuuspalvelut säilytti asemansa johtavana sähköasennuspalveluiden toimittajana. Tilikauden aikana Tekmanni luovutti kaksi merkittävää teol-

lisuuden suurhanketta: VEPA-projektin Veitsiluodossa ja Wisä 800 -projektin Pietarsaaressa.

Televerkot

Televerkot-yksikön toiminta-alueita ovat kaapelointijärjestelmät, turvatekniikka sekä laajakaista- ja mobiiliverkot.

Kaapelointijärjestelmien ja turvatekniikan markkinoilla hintakilpailu oli tilikaudella kova. Toimistorakentamisen markkinoista johtuen yksikön toteuttamien projektien määrä oli hiukan edellisvuotta pienempi, erityisesti pääkaupunkiseudulla. Laajakaista- ja mobiiliverkkojen investoinnit olivat lievässä kasvussa ja UMTS-verkon rakentaminen on alkanut. Tämän vuoksi Tekmannin toteuttamien asennuspalvelujen liikevaihto kehittyi parhaiten näillä sektoreilla.

Vaikka kokonaismarkkinat eivät kasvaneet, on Televerkkojen liikevaihto kehittynyt tilikaudella suotuisasti ja myös yksikön kannattavuus on parantunut. Lähitulevaisuudessa markkinat kehittynevät maltillisesti.

Merkittäviä projekteja tehtiin mm. Elisa Matkapuhelinpalveluille, Ruokakeskolle, Pohjolalle, Ericssonille, Arcada Novalle ja Helsingin kaupungin opetusvirastolle.

Kansainväliset toiminnot

Tekmannin vientitoiminnot keskittyivät talotekniikan kokonaistoimituksiin ja teollisuuskohteiden asennuspalveluihin. Viennin painopiste oli Venäjällä. Vientitoimintojen tuloskehitys ei saavuttanut asetettuja tavoitteita.

Jatkossa operatiivinen toiminta siirretään paikallisille tytäryhtiöille Pietarissa ja Tallinnassa.

Kiinteistötekniikka

Tilikauden aikana kiinteistötekniikan markkinat elivät vahvaa murroskautta. Kiinteistöhuollon ulkoistamishankkeet yleistyivät, mikä paransi kiinteistöjen huollon ja kunnossapidon markkinatilannetta.

Kiinteistötekniikan liiketoiminta yhtiöitettiin Tekmanni Service Oy:ksi liiketoimintasiirrolla 1.1.2004.

Tekmanni Service Oy vahvisti edelleen kiinteistöjen teknisen huollon ja kunnossapidon palvelujaan valtakunnallisesti. Kiinteistöjen kuntoarviointeihin ja kuntotutkimuksiin keskittyneitä asiantuntijapalveluita kehitettiin voimakkaasti kuluneen vuoden aikana. Merkittävä osuus liiketoiminnassa oli myös peruskorjaus- ja muutostyökohteilla.

Kiinteistötekniikan liikevaihto oli 30,9 milj. euroa (30,1). Tekmanni Service Oy:n liikevaihto kasvoi ja oli 27,0 milj. euroa (23,2).

Matkapuhelinverkon tukiasemaa asennetaan Suomenlinnassa.

Näkymät vuodelle 2005

Talotekniikan kokonaismarkkinoiden odotetaan hieman kasvavan vuoden 2004 tasosta. Toimitilarakentaminen on elpymässä, ja myös liiketilojen rakentaminen jatkuu suhteellisen vilkkaana. Korjausrakentaminen jatkaa kasvuaan, kun taas asuntotuotannon ennakoidaan hieman hidastuvan kuluvaan vuonna. Kiinteistötekniikan markkinoiden arvioidaan kasvavan 6–8 % vuodessa, ja Tekmanni Service Oy:n tavoitteena on kasvattaa selkeästi markkinaosuuttaan. Yleinen suuntaus on, että kiinteistötekniikan palveluiden ulkoistaminen lisääntyy ja palvelun tarjoajien teknisen osaamisen merkitys kasvaa.

Teollisuuden investoinnit kääntyivät nousuun viime vuoden aikana. Viiden ydinvoimalahankkeen käynnistyminen vaikuttaa myönteisesti teollisuuden markkinoihin.

Tekmannin tilauskanta on 72,7 milj. euroa, joka on 15 % pienempi kuin edellisellä vuonna. Toimeenpantujen saneeraus- ja rakennejärjestelyjen johdosta yhtiön kustannusrakenne tervehtyy ja kilpailukyky paranee vuonna 2005.

Vuoden 2004 merkittävimpiä kohteita

Exel Terminaali, uudisrakennus, Vantaa, IV- ja sprinkleriurakka
SP- Kiinteistöt, toimistorakennuksen peruskorjaus, Espoo, IV-urakka
Hotelli Hesperia saneeraus, Helsinki, LV- ja sprinkleriurakka
Ruoholahdenkatu 8, liike- ja toimistorakennuksen peruskorjaus, Helsinki, sähköurakka
Kiinteistö Oy Helsingin Salmisaarentalo, Helsinki, rakennuksen peruskorjaus oikeustaloksi, LVIS- ja sprinkleriurakat
TietoEnator, Helsinki, toimitalo, LVIS- ja sprinkleriurakat
NCC:n pääkonttori ja Suomen lääkelaitos, Helsinki, LVIS-urakat
Tuuloksen kauppakeskus, Tuulos, LVIS-urakat
Valion Kylmävaraston laajennus, Riihimäki, LVIS -urakat
Porvoon paloasema, Porvoo, LV-urakka
Klaukkalan keskuspuhdistamo, Nurmijärvi, sähköurakka
Asunto Oy Säästöluoto, Helsinki, 3. vaihe, putkistosaneeraus
Kiinteistö Oy Microteknia, Kuopio, LVI-urakat
Jyväskylän Yliopisto, Nanoscience, LVI-urakat
KOY Hämeenkatu 28, Tampere, LVISA-, sprinkleri-, tele- ja turvajärjestelmät
Päijät-Hämeen keskussairaala, Lahti, IVS- sekä tele- ja turvajärjestelmät
Scheringin lääketehdas, Turku, tutkimus- ja laboratoriotilojen IV- ja sähkötyöt
Maalaistentalo, Turku, LVIS- ja sprinklerityöt

ABB Service Oy / Esso, valtakunnallinen huoltosopimus

Fortum Power and Heat Oy, Loviisan voimalaitos, LVIS -huoltotoimintoja

Ilmarinen, Helsinki, tekniset huollot

KCI Konecranes Oy, kiinteistönhoidon palvelusopimus ja valtakunnallinen yhteistyö

Keitele Engineering Wood Oy, Keitele, liimapalkkitehtaan sprinklerityöt

---

StoraEnso Oyj, Veitsiluoto, VEPA-projekti, PK 3:n sähköistys- ja LVI- urakat

UPM-Kymmene Oyj, Pietarsaari, Wisä 800-projekti, talteenottolinjan sähköistys

UPM-Kymmene Oyj, Kaipola, KARU- projekti, sähköistys-, automaatio- ja ilmanvaihtoasennukset

M-real Oyj, Kaskinen, HELMI-projekti, sähköistysurakka

ABB Oyj / StoraEnso, Kvarnsveden, Ruotsi, paperitehtaan prosessisähköistys

---

Elisa Oyj, matkapuhelinverkkojen asennusta ja käyttöön ottoa Suomessa

Ecosite Oy, matkapuhelinlaitetilojen varustelua Suomessa

Oy LM Ericsson Ab, matkapuhelinverkkojen keskuslaitteiden toimitusta Suomessa sekä lähialueilla

---

Pietarin Suomen pääkonsulaatti, Pietari, LVISA-, sprinkleri-, tele- ja turvajärjestelmät

Eremitaasin taidevaraston toinen vaihe, Pietari, LVISPA-suunnittelu

Elcoteq Oyj, Pietari, tehtaan 1. ja 2. vaiheen LVISPAP-suunnittelu ja 1. vaiheen työt

Turvallisuus ja ympäristö

Asianmukaisesti asennetut turvakaiteet suojaavat sekä työntekijöitä että ulkopuolisia.

Lemminkäisen turvallisuustyön päämääränä on luoda turvallinen työympäristö, ylläpitää turvallisia työolosuhteita ja tukea yhtiön liiketoimintaa. Tavoitteena on suojella työntekijöiden terveyttä sekä ehkäistä ja poistaa henkilöstöön ja aineelliseen pääomaan kohdistuvia turvallisuusriskejä sekä ympäristöriskejä.

Vuoden 2004 työturvallisuus- ja ympäristötoiminnassa keskityttiin ennakoivaan turvallisuustyöhön. Toiminnan kohteena olivat erityisesti henkilöstön turvallisuuskoulutus, turvallisuustason ja toiminnan ympäristövaikutusten seuranta sekä sattuneista vaaratilanteista oppiminen.

Työturvallisuus- ja ympäristöasiat osana johtamista ja suunnittelua

Työturvallisuus- ja ympäristöasiat ovat mukana päivittäisessä johtamisessa ja suunnittelussa. Yhtiön ydinliiketoimintojen työturvallisuus-, työterveys- ja ympäristösertifioinnit ovat edistäneet systemaattista turvallisuustyötä. Vuonna 2004 sertifioitiin useita toiminta- ja johtamisjärjestelmiä.

Kuluneena vuonna myönnettiin OHSAS 18001 -työterveys- ja työturvallisuussertifikaatti yhtiön kiviainesten otto- ja murskaustoiminnalle, kattoteollisuudelle, kattourakoinnille sekä Lemcon Oy:n projektinjohtotoiminnalle. ISO 14001 -standardin mukainen ympäristösertifiointi myönnettiin yhtiön kiviaineksen otto- ja murskaustoiminnalle, kattourakoinnille, Lemcon Oy:n infrarakentamiselle sekä Liettuan asfalttiliiketoiminnalle. Betonituoteyksikössä sertifiointi kattaa nyt koko yksikön toiminnan. ISO 14001 -standardin mukainen ympäristösertifiointi on jo aiemmin kattanut Lemminkäisen Suomen, Tanskan ja Viron asfalttiliiketoiminnan, kattoteollisuuden, betoni- ja luonnonkiviteollisuuden sekä Lemcon Oy:n projektinjohtotoiminnan. OHSAS 18001 -turvallisuussertifiointi on jo aiemmin kattanut Lemminkäisen kotimaan ja Tanskan asfalttiliiketoiminnat. Lähes kaikki yksiköt ovat myös ISO 9001 -sertifioituja.

Työ turvallisiksi ennalta varautuen

Työ turvallisiksi ennalta varautuen

Yhtiön liiketoimintaan liittyvät työturvallisuusriskit kartoitetaan ennalta projekti- ja toimipaikkakohtaisesti. Riskikartoitukset päivitetään toiminnassa tapahtuvien muutosten yhteydessä. Lisäksi työterveyshuolto tekee toimipaikoilla ja työkohteissa työpaikkaselvityksiä. Saatuja tuloksia hyödynnetään työympäristön parantamisessa, riskien hallinnassa, projektisuunnitelmissa sekä työn ja toiminnan suunnittelussa.

Lemminkäisen työturvallisuuden tasoa seurataan rakennusalalla yleisesti käytettävillä mittareilla. Niiden käyttö rakennustyömailla lisääntyy. Mittareiden avulla koottua tietoa käytetään hyödyksi työkohteiden ja yksiköiden turvallisuustyössä.

Sattuneiden tapaturmien seurantaan käytetään Eurostat-luokituksen mukaista TATTI-tapaturmanseurantajärjestelmää. Järjestelmää kehitettiin kuluneena vuonna palvelemaan myös vaaratilanteiden raportointia ja seurantaa sekä tapaturmien tutkintaa. Useissa liiketoimintayksiköissä kehitettiin vaaratilanteiden kirjaamista ja käsittelyä niiden ehkäisemiseksi vastaisuudessa.

Tietoa toiminnan ympäristövaikutuksista

Vanhon tuotantopaikkojen lopettamisen tai toiminnan uudistamisen yhteydessä tutkitaan maaperän kunto mahdollisen pilaantumisen selvittämiseksi. Vuonna 2004 maaperätutkimuksia tehtiin asfaltti- ja kiviainestoinnassa sekä Sammonmäen teollisuusalueella Tuusulassa. Pohjaveden laatua tarkkailtiin pohjavesialueilla sekä niiden välittömässä läheisyydessä sijaitsevilla toimipaikoilla.

Toiminnan ympäristövaikutuksia tarkkailtiin seuraamalla veden ja energian kulutusta, jätteen syntyä ja hyödyntämistä sekä ilmapäästöjä. Rakentamisessa keskityttiin jätteen synny ja hyödyntämisen seurantaan.

Asfaltin valmistus, kiviaineksen otto ja murskaus, valmisbetonin ja betonituotteiden valmistus sekä bitumikatteen valmistus kuuluvat ympäristöluvan alaisen toiminnan piiriin. Toiminnan ympäristövaikutuksia seurattiin ympäristölupien edellyttämässä laajuudessa.

Vähemmän ympäristöpäästöjä

Energian kulutusta ja ilmapäästöjä vähennettiin uusien kone- ja laitehankinnoin sekä huolto- ja kunnostustoimin. Tuotantolaitoksilla käytettiin energianlähteenä maakaasua, polttoöljyä ja nestekaasua. Maakaasun käyttöä suositetaan mahdollisuuksien mukaan.

Vanhaa asfalttia hyödynnettiin uusiomassojen valmistuksessa Lemminkäisen asfalttituotannossa Pohjoismaissa sekä Virossa ja Latviassa. Vanhaa massaa käytettiin myös tien

päällä tehtävissä remix-uusiopinnoitteissa ja urapaikkauksissa. Uusiopäällysteissä vanhan asfaltin sisältämä raaka-aine ja energia saadaan kokonaan hyötykäyttöön.

Tuusulan Sammonmäen betonituotetehtaan käytöstä poistetun lietealueen maisemointi valmistui. Maisemointiin kuului maarakennusta, metsän istutusta ja piha-alueiden uudelleen rakentamista.

Rakentamisessa jätteet lajiteltiin mahdollisuuksien mukaan. Jätteen syntyä pyrittiin myös rajoittamaan ohjeistuksen avulla. Jätteiden ja jätehuoltokustannusten muodostumista tutkittiin projektikohtaisesti.

Lemminkäinen kuuluu pakkausalan ympäristörekisteri PYR Oy:öön. Pakkausalan tuotajayhteisöt huolehtivat PYR:n jäsenten markkinoille toimittamien tuotepakkausmateriaalien hyötykäytön organisoinnista. Pakkaamista kehitettiin materiaalia säästävään suuntaan.

Lisää turvallisuus- ja ympäristötietoutta omaan työhön

Henkilöstön turvallisuus- ja ympäristötietoutta on lisätty monipuolisen omaa työtä tukevan turvallisuus- ja ympäristökoulutuksen avulla.

Henkilöstön valmiutta tunnistaa työssä esiintyviä riskejä kehitettiin riskinarviointikoulutuksen avulla. Työturvallisuusasioihin perehtymistä lisättiin viime vuonna käynnistetyn työturvallisuuskorttikoulutuksen avulla. Henkilöstöä koulutettiin lisäksi tieturva-, tulityö-, sähkötyöturvallisuus- ja ensiapukursseilla. Yhtiössä järjestettiin myös OHSAS 18001 -järjestelmäkoulutusta ja projektihenkilölle suunnattua TR-mittarikoulutusta. Henkilöstön turvallisuus- ja ympäristötietoutta lisättiin työturvallisuus-, työterveys- sekä ympäristöjärjestelmien käyttöönottoon liittyvän koulutuksen ja perehdytyksen avulla.

Lemminkäisellä on hyvä valmius sisäiseen turvallisuuskoulutukseen. Henkilöstöä on koulutettu tieturva-, tulityö-, TR-mittari- ja työturvallisuuskorttikouluttajiksi.

Yhteistyötä turvallisuus- ja ympäristöasioiden kehittämiseksi

Yhtiö toimii turvallisuus- ja ympäristöasioissa yhteistyössä alan toimijoiden ja liittojen

kanssa. Kiviainesyksikkö osallistui Suomen Maarakentajien Keskusliiton toteuttamaan murskauslaitosten turvallisuusmittauksen kehityshankkeeseen. Palmberg ja Lemcon osallistuvat Rakennusteollisuus RT ry:n toteuttamaan rakennus- ja kiinteistöalan ekotehokkuutta ja elinkaarimitareita kehittävään hankkeeseen.

Kattoyksikkö liittyi Työterveyslaitoksen Nolla Tapaturmaa -Forumiin. Toiminta yritysverkostossa tukee yksikössä tehtävää työturvallisuustyötä.

Tekmanni on mukana Rakennusteollisuus RT ry:n ja VTT Rakennus- ja yhdyskuntatekniikan RATURVA II -projektissa, jossa tuotetaan aineistoa työntekijöiden opastukseen ja koulutukseen turvallisuusasioissa.

Kiviainesyksikkö osallistui Uudella maalla ja Kymenlaaksossa Suomen Ympäristökeskuksen koordinoimaan Poski-projektiin, jossa kehitetään pohjaveden suojelun ja soranoton yhteensovittamista.

Lemminkäisen eri liiketoimintayksiköt osallistuivat aktiivisesti rakennusalalla järjestettyihin työturvallisuuskilpailuihin.

Lemminkäisen tuottamat tiiviit asfalttirakenteet soveltuvat hyvin maaperän ja pohjavesien suojaamiseen. Oulun Ruskon kaatopaikan pohjalle levitetään tiivistä asfalttia.

Tutkimus- ja kehitystoiminta

Lemminkäinen-konsernin yhtiöt ja tulosyksiköt vastaavat omasta tutkimus- ja kehitystoiminnastaan, josta suuri osa tehdään työmaiden ja rakennusprojektien yhteydessä. Keskuslaboratorio tekee keskitetysti konsernin tutkimus- ja kehitystyötä, jonka panos on noin 0,4 % liikevaihdosta.

Elinkaariajatteluun

Kehitystoiminta suuntautui vuonna 2004 pääasiassa tekniseen kehitykseen, toiminnan tehostamiseen sekä ympäristö- ja turvallisuusasioihin. Elinkaariajatteluun perustuvat hankkeet tulivat kehitystyöhön uutena aihepiirinä.

Perinteinen tekninen ja tuotekehitystyö on ollut vilkasta ja määrältään edellisten vuosien tasolla. Yhteistyökumppaneiden ja asiakkaiden kanssa kokeiltiin uusia ratkaisuja työmailla. Tavoitteena on pitää Lemminkäinen-konsernin tuotteet, menetelmät ja palvelut asiakkaita kiinnostavina, kilpailukykyisinä sekä tuottavina.

Monivuotinen paneutuminen ympäristösuojeluun ja turvallisuuteen jatkui. Konserniyhtiöissä on syntynyt uusia tuotteita ja

palveluja, jotka täyttävät modernin ympäristö- ja turvallisuusajattelun periaatteet. Elinkaariajattelun myötä pyritään kehittämään tuotteita ja rakenneratkaisuja, joilla on pitkä käyttöikä ja alhaiset huolto- ja ylläpitokustannukset ja jotka ovat uusiokäyttökelpoisia.

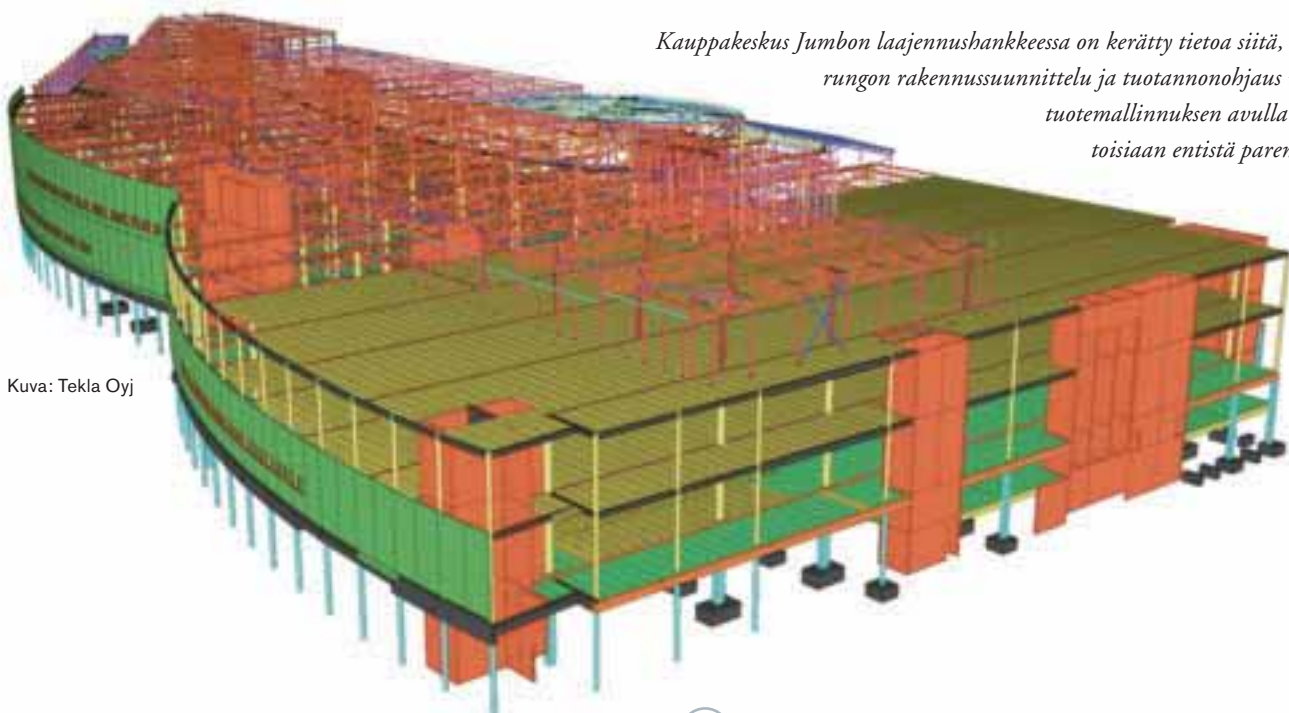
Uudet markkina-alueet asfalttirakenteille

Lemminkäisen päällystystoiminta on kansainvälistä. Konsernin asfalttiyhtiöiden yhteisten tutkimusten ja kehitysohjelmien myötä on syntynyt uusia tuotteita ja palveluita. Esimerkki tällaisesta yhteistyöprojektista on bitumiemulsioiden valmistuksen ja käytön kehittäminen. Uusi emulsiotehdas Tanskassa on synnyttänyt Lemminkäisen Tanskan tytäryhtiölle uutta liiketoimintaa. Emulsiosovellutukset ovat olleet myös Norjassa, Liettuassa ja Suomessa tärkeitä kehitysohjelmia. Lemminkäisen viime vuosina kehittämät ”hiljaiset asfaltit” on otettu hyvin vastaan Pohjoismaissa. Kuormitusta ja raskasta liikennettä hyvin kestävä Confalt-päällyste on otettu käyttöön lähes kaikissa konsernin asfalttiyhtiöissä.

Lemminkäinen on jatkanut ympäristöä ja pohjavesiä suojaavien, kemikaaleja kestävien tiiviiden asfalttirakenteiden kehittämistä. Maatalouden tiukentuneet ympäristövaatimukset ovat luoneet kysyntää tiiviille asfalttipäällysteille maatalorakentamisessa. Rataliikenteen kasvavien kuormien ja nopeuksien takia on kehitetty asfalttirakenteita myös ratarakentamiseen. Radoille ja ratapihoille etsitään asfalttirakenteilla parempaa kantavuutta, tärinän vaimennusta, pidempää käyttöikää sekä pohjavesien suojausominaisuuksia. Kesällä 2004 rakennettiin koeratakohde Nikkilään.

Asfaltti on 100-prosenttisesti kierrätettävä materiaali. Lemminkäinen on lisännyt vanhan asfaltin kierrätystä parantamalla kierrätyskalustoaan ja -menetelmiään. Tällä hetkellä noin 20 asfaltti-asemalla voidaan käyttää vanhaa asfalttia raaka-aineena. Myös tien päällä tapahtuva vanhan asfaltin uusiokäyttö on lisääntynyt, kun uutta ns. remixer-kalustoa on kehitetty.

Infra-alan uudet hankintamenettelyt edellyttävät uusien palveluiden ja prosessien kehit-

Kuva: Tekla Oyj

Kauppakeskus Jumbon laajennushankkeessa on kerätty tietoa siitä, miten rungon rakennussuunnittelu ja tuotannonohjaus voivat tuotemallinnuksen avulla tukea toisiaan entistä paremmin.

tämistä. Tanskassa LMK VEJ A/S on saanut useita 15 vuoden kuntovastuu-urakoita. Näitä varten on kehitetty uusia hoitopalveluja. Suomessa Lemcon Infra, Päälystysyksikkö ja Tielinja Oy ovat parantaneet palvelujaan, jotta Lemminkäinen-konserni pystyisi paremmin tarjoamaan yhä suurempia ja monipuolisempia urakoita.

Kiviainesyksikkö on vuoden 2004 aikana kehittänyt louhinnassa uusia mittausten menetelmiä sekä uutta murskauskalustoa. Lujien ja kestävien kiviainestuotteiden kehitystyö on jatkunut.

Forssan Betonituote Oy:n mittava ydinvoimalan valmisbetonin toimitusurakka on edellyttänyt sekä betoniasemien että toiminnan kehittämistä.

Tielinja Oy on kehittänyt ajoratamerkintöjä, jotka näkyvät pimeässä ja märällä kelillä paremmin kuin normaalit merkinnät. Merkintämassojen käyttöäin optimoimiseen on kiinnitetty erityistä huomiota.

50-vuotiaaseen porrassarjaan uusia tuotteita

Kattoteollisuudessa uuden bitumipaaujen tuotantolinjan avulla on kehitetty uusia tuotteita ja parannettu paanutuotteiden laatua. Kattoteollisuuden ja kattourakoinnin laajan logistiikkaselvityksen avulla on pystytty tehostamaan logistiikkapalveluita ja karsimaan kustannuksia.

Yhtiön porraselementtituotannon 50-vuotisjuhluvuonna Betonituoteyksikkö kehitti ja toi markkinoille uusia Elemento-portaita. Näitä pientaloihin suunniteltuja porraselementtejä asennettiin mm. Palmberg-Urakoitsijat Oy:n rakentamiin rivitalokohteisiin. Lisäksi tutkittiin portaiden äänitekniisiä ominaisuuksia ja kehitettiin niiden asennusmenetelmiä. Ympäristötuotteiden lajivalikoimaa laajennettiin.

Omni-Sica Oy on kehittänyt leikkipaikkojen turvapäällysteitä sekä lähinnä golf-kentille tarkoitettujen kastelujärjestelmien ohjausjärjestelmiä.

Tuotemallitietoa rakennusprosessiin

Lemcon Infra on paneutunut teknisen kehitystyön ohella mm. projektin hallinnan kehittämiseen. Yksikössä tutkittiin myös suurten infrahankkeiden massanhallintaohjelmistoa sekä geofysikaalista menetelmää pohjarakentamisen laadunvarmistukseen. Elinkaariajattelu on ollut mukana monessa kalliorakennusprojektissa.

Lemcon Projektinjohto on ollut vahvasti mukana rakennusalan eri projekteissa. Tällainen on mm. RT:n kehityshanke ”Tuotemallitieto rakennusprosessissa”. Tuotemallitietoa hyödynnettiin mm. Kauppakeskus Jumbon laajennushankkeen runkorakennusvaiheessa. Tätä kokeilua jatketaan uusissa rakennusprojekteissa. Myös Palmberg on mukana uudessa 3D-tekniikkaa käyttävässä tuotemallintamisessa.

Palmbergin kehitystoiminnassa keskityttiin asiakaslähtöisen toimintamallin vahvistamiseen. TEKESin tukema kehityshanke asiakaslähtöisen uuden liiketoimintakonseptin kehittämiseksi käynnistettiin. Tavoitteena on saada aikaan tuote ja sitä tukeva palvelu, joka perustuu hallittuun prosessiin, massaräätälöintiin ja verkottumiseen. Rakennustoimisto Palmberg Oy on kehittänyt vanhoihin kerrostaloihin soveltuvan hissijärjestelmän ja jättänyt kaksi patenttihakemusta aiheesta. Uudella innovaatiolla pyritään luomaan nopeasti toteutettava tuote ja menetelmä hissittömille kiinteistöille. Palmberg-yhtiöt osallistuivat useaan teknologiaohjelmaan ja alan kehityshankkeeseen.

Tekmanni on keskittynyt toiminnanohjaus- ja projektinjohtamishankkeisiin ja kehittänyt talotekniikan automatisointia, energianmittausta ja hallintajärjestelmiä.

Aktiivisesti rakennusala kehittämässä

Konsernin eri yhtiöt ja yksiköt ovat omien kehityshankkeidensa ohessa vahvasti mukana rakennusalan teknologia- ja kehitysohjelmassa, sekä osallistujina että rahoittajina. Yhteistyö korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten kanssa on ollut kiinteää. Päälystysyksikkö ja Lemconin Infra-yksikkö ovat osallistuneet useaan TEKESin Infra-teknologiaohjelman projektiin. Lemcon Projektinjohto ja Palmbergin eri yhtiöt ovat olleet mukana useassa TEKESin tai RT:n ohjelmassa. Näistä rakennusalan teknologiaohjelmista ja kehityshankkeista kannattaa mainita eri elinkaarimalleihin ja -mittaristoihin, energiajärjestelmiin, suunnittelujärjestelmiin ja liiketoimintamalleihin liittyvät hankkeet. Kun tähän lisätään osallistumiset rakennusalan eri ympäristö- ja riskikartoitushankkeisiin voidaan todeta, että konserniyhtiöt ovat olleet vahvasti mukana kehittämässä rakennusala.

Opinnäytteet tärkeä osa kehittämistä ja rekrytointia

Lemminkäinen on tukenut opiskelijoita teettämällä opinnäytetoita. Konsernissa oli vuoden 2004 aikana käynnissä noin 20 opinnäytetyötä, joista suurin osa oli insinööri- tai diplomitoita. Työt käsittelivät sekä teknisiä asioita että ympäristö-, turvallisuus- ja elinkaariaiheita. Suunnittelu-, tuottavuus- ja talousaiheet olivat myös hyvin edustettuina. Osa opinnäytteiden tekijöistä on pystytty rekrytoimaan yhtiöön.

Toimintajärjestelmät

Toiminnan kehittämässä toimintajärjestelmillä on tärkeä rooli. Käytännössä lähes kaikilla Lemminkäinen-konsernin yksiköillä on ISO 9000 -pohjainen toimintajärjestelmä eli ns. laatujärjestelmä. Viime vuosina on keskitytty erityisesti ympäristö- ja turvallisuusjärjestelmien kehittämiseen.

Henkilöstö

Henkilöstö kotimaassa ja ulkomailla

Lemminkäinen-konsernin palveluksessa olevan henkilöstön määrä oli vuonna 2004 keskimäärin 7 479 (7 167). Konsernin ulkomaisissa yksiköissä työskenteli vuoden 2004 aikana keskimäärin 1 623 henkilöä (1 417), eli 21,7 % koko henkilöstöstä.

Lemminkäinen työnantajana

Rakennusalan houkuttelevuus opiskelija-uravalintana on selvästi noussut. Alan odotukset ovat edelleen hyvät. Monimuotoiset hankkeet tarjoavat jatkossakin mielenkiintoisia työllistymismahdollisuuksia alalla.

Lemminkäisen arvostus työnantajana näkyy poikkeuksellisen pitkänä työsuhteina, vähäisenä vaihtuvuutena sekä suurena kiinnostuksena hakeutua konsernin töihin. Lemminkäinen-konsernin toiminta käsittää kaikki rakentamisen osa-alueet ja konserni tarjoaa monipuolisia ura- ja työmahdollisuuksia. Lemminkäinen toimii koko Suomen alueella sekä kaikissa Itämeren alueen maissa. Lisäksi hankkekohtaisesti konsernin toiminta-alueena on koko maailma.

Lemminkäinen on aktiivisesti mukana teollisuuden yhteisissä kehittämissankkeissa, työnantajaliittojen toiminnassa sekä liittojen ja oppilaitosten yhteistyöelimissä.

Henkilöstön kehittäminen ennakoitulevaisuuden muutoksia

Kansainvälistyminen, projektimaisen työskentelytavan kehittäminen, yhteistyömuotojen monipuolistaminen, ikärakenteen muutokseen valmistautuminen ja muuttuvan liiketoimintaympäristön hallitseminen ovat keskeisiä Lemminkäisen henkilöstön kehittämiseen liittyviä aiheita. Nämä aiheet sisällytetään konsernin yhtiöiden ja yksiköiden kehittämissuunnitelmiin osana liiketoimintasuunnitelmia.

Tavoitteena on myös edelleen kehittää henkilöstön nykyistä ammattitaitoa mm. ammatti- ja erikoisammattitutkintojen kautta. Tämä tukee myös ammattilaisten

uralla etenemistä ja tehtävien vaihtoa.

Lemminkäinen on pitkään tehnyt yhteistyötä eri koulutusasteiden oppilaitosten kanssa. Tätä kautta kyetään mm. vaikuttamaan alan koulutuksen sisältöön sekä oppimateriaaleihin. Oppilaitosyhteistyö tarjoaa myös mahdollisuuden rekrytoida uusia työntekijöitä jo opintojen työharjoitteluvaiheessa. Korkea-asteen oppilaitosten kanssa tehdään myös tutkimustyötä.

Lemminkäisen asiantuntemuksen kautta on asfalttialan koulutus saatu eräisiin ammattikouluihin omaksi linjaksi. Tämä on edellyttänyt vahvaa mukanaoloa mm. oppimateriaalin valmistelussa sekä varsinaisessa opetustoiminnassa.

Talonrakennuspuolella on Palmberg-konsernin ja useiden ammattioppilaitosten kesken luotu pelisääntöjä työssäoppimiseen. Yhteistyön tuloksena on Palmbergin työmaille saatu työssäoppijoita, joista osa on otettu pysyviin työsuhteisiin.

Lemcon Oy:n merkittävin koulutushanke oli ns. HRD-koulutus, joka tähtää projektinjohtovalmiuksien parantamiseen. Suomenkieliseen kurssiin osallistui vuoden 2004 aikana yhteensä 33 henkilöä yhtiön kaikista liiketoiminta-alueista. Englanninkieliseen osioon osallistui 25 henkilöä Lemcon Networksin ulkomaankohteista. HRD-koulutusta jatketaan kuluvana vuonna.

Lemconin muu koulutus on painottunut liiketoiminta-alueiden erikoiskoulutukseen, mistä on esimerkkinä Outokummun ammattioppilaitoksen kanssa toteutettu kalliorakentajien koulutus. Yhtiö osallistuu opetuksen järjestämiseen ja on sitoutunut palkkaamaan tietyn määrän valmistuneista.

Tekmannilla jatkui yhteistyössä AEL:n kanssa oma projektinjohtamisen koulutusohjelma nuorille projektinjohtajille sekä oppisopimuskoulutuksena toteutettava Tekniikan erikoisammattitutkinto TEAT.

Kaikkien konserniyhtiöiden ja -yksiköiden toimipaikat järjestävät tarpeen mukaan sekä työntekijöille että toimihenkilöille koulutusta ajankohtaisista aiheista. Tällaisia ovat mm. työehtosopimus- ja työturvallisuusasiat.

Lemminkäinen-konsernin oma liikkeenjohdon pitkä koulutusohjelma sai jatkoa uudesta vuonna 2004 käynnistyneestä kursista. Ohjelma toteutetaan yhteistyössä Teknillisen korkeakoulun kanssa.

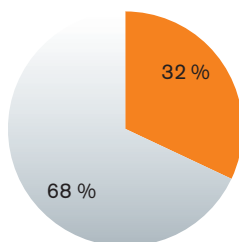
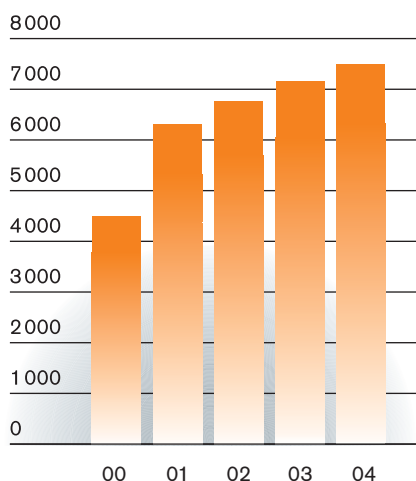
Luottamus työyhteisöön yksilön hyvinvoinnin takeena

Vuonna 2004 uudistettiin Lemminkäisellä jo useiden vuosien ajan käytössä ollut henkilöstökysely. Uudistamisella pyrittiin entistä tarkempiin yksikkökohtaisiin tuloksiin sekä tehtiin mahdolliseksi eri konserniyhtiöiden välinen vertailu. Tuloksia voidaan nyt käsitellä sekä pienryhmissä että yrittäjä-, yksikkö- ja konsernitason tasolla.

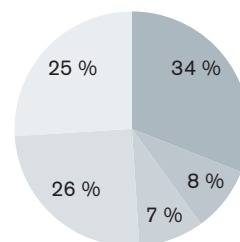
*Levittimenkuljettaja
Atte Lyytikäinen*

Lemminkäinen-konsernin henkilöstö keskimäärin v. 2004

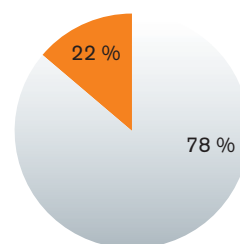
■ Toimihenkilöitä
■ Työntekijöitä

■ Päällystys- ja kiviainesryhmä
■ Rakennusmateriaaliryhmä
■ Lemcon Oy
■ Oy Alfred A. Palmberg Ab
■ Tekmanni Oy

Henkilöstö Suomessa ja ulkomailla keskimäärin v. 2004

■ Kotimaassa
■ Ulkomailla

Työkykyä ylläpitävä toiminta

Lemminkäisen työkykyä ylläpitävän toiminnan tavoitteena on ollut työntekijän työssä selviytymisen tukeminen, hyvinvoinnin ja elämän laadun parantaminen sekä ennenaikaisen eläkkeelle siirtymisen ehkäiseminen. Erityisesti on kiinnitetty huomioita ikääntyvien työntekijöiden työssä selviytymisen tukemiseen.

Vuonna 2002 alkanut konsernin liikuntaohjelma on edennyt hyvin. Liikunnan ostopalvelut toimivat maanlaajuisesti ja liikuntayhdyshenkilöiden rooli on selkeytynyt. Konsernin järjestämät liikuntakampanjat ovat lisänneet liikunnan tunnettuutta ja liikuntatapahumat ovat tarjonneet yhteistä tekemistä paikallisesti. Kävelytestejä järjestettiin eri puolilla Suomea. Konsernin liikuntapalveluiden käyttö on kaksinkertaistunut vuodesta 2002.

Konsernin päihteiden vastaisen ohjelman uudistamisen myötä järjestetään esimieskunnalle koulutusta aiheesta. Ergonomiaprojektit jatkuivat Lemminkäisen tuotantoyksiköissä. Mm. Kattoyksikössä kokeiltiin uusia ergonomisia työvälineitä.

Varhaiskuntoutustoiminnan merkitys yksilön toimintakyvyn ylläpitämisessä on tärkeä. Lemminkäisellä on järjestetty erilaisia kuntoutuskursseja sekä kuntoremontteja vuodesta 1993 lähtien. Konsernin työterveyshuolto tekee yhteistyötä työnantajan, Kelan, eläkelaitosten sekä kuntoutuslaitosten kanssa kurssien toteutuksessa ja seurannassa. Kurseille olleiden kuntoa seurataan työterveyshuollossa mm. kävelytestien avulla.

Työterveyshuolto on antanut toimenpide-ehdotuksia työolosuhteiden ja työmenetelmien parantamiseksi sekä seurannut niiden toteutumista työpaikoilla. Lemminkäisen työterveyshoitajat ja lääkäri ovat pitäneet luentoja ja antaneet tietoja työn riskeistä, ohjeita oikeista työskentelytavoista sekä osallistuneet yksiköiden riskinarviointeihin ja laatupro-

jekteihin. Myös ensiapukoulutusta on järjestetty.

Lemminkäinen Oyj:n ja Tekmanni Oy:n noin 3000 henkilölle tehtiin syksyllä 2004 oirekysely, jonka perusteella tutkitaan terveysneuvonnan ja työterveyshuollon toimien vaikutusta työkyvyttömyysriskiin ja poissaoloihin. Kysely toistetaan vuoden kulluttua. Tutkimuksen toteuttaa Evalua International Ltd. yhteistyössä yritysten työterveyshuoltojen kanssa.

Lemminkäisen työterveyshuolto sisältää ennaltaehkäisevän terveydenhuollon, yleislääkäritasoisien sairaanhoidon sekä tarvittaessa erikoislääkärin palvelut työterveyshuollon läheteellä. Konsernin työntekijöille ja toimihenkilöille on järjestetty koko maassa tasapuoliset ja yhtenäiset työterveyshuoltopalvelut.

Hallituksen toimintakertomus

Rakennusmarkkinat

Kotimaan rakentaminen jatkuu vakaana. Rakentamisen määrän kasvu vuonna 2004 oli noin 3 %. Talonrakentaminen kasvoi runsaat 2 %. Asunto- ja korjausrakentaminen oli vilkasta, vaikka asuntorakentamisen kasvu on hidastumassa. Uusien asuntojen aloitusten määrä oli n. 32 000, kun kuluvana vuonna aloituksia arvioidaan olevan noin 31 500. Tonttipula jarruttaa asuinrakentamista edelleen erityisesti pääkaupunkiseudulla ja kasvukeskuksissa.

Teollisuusrakentaminen kääntyi selvään kasvuun muutaman vuoden supistumisen jälkeen. Myös toimistorakennusten aloitukset lisääntyivät, vaikka toimistotilojen vajaakäyttöaste on pitkään ollut normaalia korkeampi, varsinkin pääkaupunkiseudulla. Liikerakentaminen on edelleen vilkasta ja myös korjausrakentamisen tasainen kasvu jatkuu. Korjausrakentamisen osuus asuntorakentamisesta on noin puolet ja toimitilarakentamisesta noin 40 %.

Sekä tie- että ratainvestoinnit lisääntyivät vuonna 2004. Myös vesiliikenne- ja energiahuollon investoinnit olivat mittavat. Kotimaassa urakoitujen asfalttipäällysteiden määrät pysyivät edellisen vuoden tasolla. Maanalaisten louhintojen määrät kasvoivat suurten infrahankkeiden ansiosta. Kaikkiaan maa- ja vesirakentaminen kasvoi viime vuonna noin 5 %.

Rakennusyritysten kansainvälisen toiminnan arvo nousi vuonna 2004 noin 1,7 miljardiin euroon (1,3). Myönteinen kehitys johtui paljolti Venäjän rakennusmarkkinoiden tasaisesta kasvusta.

Konsernin liikevaihto ja tulos

Lemminkäinen-konsernin liikevaihto kasvoi 12,8 % ja oli 1 533,5 milj. euroa (1 359,0). Ulkomaantoiminnan osuus oli 358,6 milj. euroa (289,3) eli 23,4 % liikevaihdosta (21,3). Liikevoitto oli 58,6 milj. euroa (48,8), tulos ennen veroja 49,5 milj. euroa (41,8) ja tilikauden voitto 32,1 milj. euroa (22,4). Sijoitetun pääoman tuotto oli 14,8 % (13,3), oman pääoman tuotto 18,9 % (12,7) ja tulos per osake 1,89 euroa (1,30).

Konsernin tuloksen paraneminen johtuu pääosin talonrakennustoimintaa harjoittavan Oy Alfred A. Palmberg Ab:n ja Lemcon Oy:n merkittävästi parantuneista tuloksista. Päällystys- ja kiviainesryhmän ja Rakennusmateriaaliryhmän tuloksia on rasittanut runsassateinen työkausi. Tekmannin tulos oli edellisvuotta heikompi.

Tulos ja näkymät toiminta-alueittain

Päällystys- ja kiviainesryhmän liikevaihto kasvoi ja oli 430,4 milj. euroa (380,6). Ryhmän liikevoitto oli 15,3 milj. euroa (16,9).

Päällystystöiden hintataso on edelleen kireä kaikissa Pohjoismaissa. Kotimaassa valtion töiden urakkahinnat pysyivät matalina ja kuntatöiden hintataso laski. Lisäksi sateinen sää aiheutti toiminnalle ylimääräisiä kustannuksia Pohjoismaissa ja Baltiassa. Vuoden 2005 päällystystöiden hintataso ei vielä ole tiedossa, mutta urakkahintojen ei odoteta ainakaan huononevan.

Venäjällä ja Baltian maissa päällystystoiminnan tilauskannat ovat aiempaa korkeammalla tasolla ja näkymät ovat edelleen hyvät.

Suuret yhdyskuntarakentamisen hankkeet pitävät kiviainesten kysynnän lähivuosina hyvänä. Uuden ydinvoimalan valmisbetoniurakka lisää merkittävästi Forssan Betonituote Oy:n toimintuksia seuraavan kolmen vuoden aikana.

Rakennusmateriaaliryhmän liikevaihto oli 95,7 milj. euroa (95,1). Ryhmän liikevoitto oli 2,7 milj. euroa (2,8).

Sateinen kesä aiheutti lisäkustannuksia ja heikensi ryhmän urakointitoiminnan tulosta. Huonot säät viivästyttivät töitä. Tuotantokapasiteetin käyttöaste oli kuitenkin korkea. Ryhmän näkymät alkaneelle vuodelle ovat myönteiset mm. vilkkaana jatkuvan korjausrakentamisen ansiosta. Myös materiaalienviennin odotetaan kasvavan.

Lemcon Oy:n liikevaihto oli 264,5 milj. euroa (201,2). Yhtiön tulos ennen veroja parani 71 % ja oli 11,3 milj. euroa (6,6). Lemconin tuloskehitys on ollut myönteinen. Kalliorakentamisen markkinatilanne on pysynyt hyvänä Suomessa ja Ruotsissa. Infra-alan suurhankkeet jatkuvat Suomessa ainakin lähivuosina. Lemconin vientitoiminnan odotetaan kehittyvän suotuisasti, ja kasvua odotetaan varsinkin Kiinan ja Venäjän markkinoilla. Myös televerkkorakentamisen näkymät ovat hyvät.

Merkittävästi kasvanut tilauskanta antaa yhtiölle hyvät lähtökohdat myös vuodelle 2005.

Kotimaan talonrakennustoimintaa harjoittavan **Oy Alfred A. Palmberg Ab:n** liikevaihto kasvoi 12 % ja oli 588,6 milj. euroa (524,7). Yhtiön tulos ennen veroja parani 51 % ja oli 27,8 milj. euroa (18,4). Palmbergin valmistuneen oman asuntotuotannon määrä oli 948 asuntoa (800). Yhtiön urakkakohteissa valmistui 859 uutta asuntoa (826).

Palmbergin tilauskanta vuoden 2004 lopussa oli suurempi kuin edellisellä vuonna, ja sen valmiudet aloittaa uutta omaa asuntotuotantoa ovat tänä vuonna aiempaa paremmat.

Tekmanni Oy:n liikevaihto oli 198,3 milj. euroa (192,3). Yhtiön tulos ennen veroja huononi ja oli 2,1 milj. euroa (4,3). Tekmannin epätydyttävä tuloskehitys johtuu talotekniikan markkinatilanteen kiristymisestä, materiaalihintatason noususta sekä liiketoiminnan sopeuttamistoimenpiteistä.

Talotekniikan kokonaismarkkinoiden odotetaan hieman kasvavan vuonna 2005. Toimeenpantujen saneeraus- ja rakennejärjestelyjen johdosta Tekmannin kilpailukyky paranee vuonna 2005.

Rahoitus

Rahoituslaskelman mukainen liiketoiminnan rahavirta oli 76,7 milj. euroa (22,0), investointien rahavirta -21,8 milj. euroa (-18,1) ja rahoituksen rahavirta -59,6 milj. euroa (2,7). Katsauskauden rahavirtaan sisältyy vuodelta 2003 maksettuja osinkoja 44,9 milj. euroa.

Korollinen vieras pääoma katsauskauden lopussa oli 222,2 milj. euroa (224,1) ja likvidit varat 39,9 milj. euroa (44,5). Korollinen nettovelka oli 182,3 milj. euroa (179,6).

Nettorahoituskulut olivat 9,2 milj. euroa (7,3), mikä oli 0,6 % liikevaihdosta (0,5). Rahoituskuluihin sisältyy edellisvuodesta poiketen 2,3 milj. euroa rahoitusleasingvelkojen korkokuluja. Omavaraisuusaste oli 30,3 % (34,0) ja nettovelkaantumisaste (gearing) 100,7 % (93,0).

IFRS-tilinpäätökseen siirtyminen

Yhtiö julkistaa ensimmäisen IFRS-tilinpäätöksensä vuodelta 2005. Osavuosikatsaukset vertailutietoineen laaditaan IFRS-säännösten mukaisina kaudesta 1.1.–31.3.2006 alkaen. Vuoden 2005 osavuosikatsaukset muutetaan vuoden 2005 loppuun mennessä IFRS-säännösten mukaisiksi.

Vuoden 2003 tilinpäätöksessä siirryttiin IFRS-käytäntöön rahoitusleasingin ja vaihto-omaisuuden osalta kirjaamalla rahoitusleasinghankinnat varoiksi ja veloiksi sekä lisäämällä vaihto-omaisuuden arvoon hankinnan ja valmistuksen osuus niihin kohdistuvista kiinteistä menoista.

Vuoden 2004 avaavaan IFRS-taseeseen tehtäviä keskeisimpiä laskentaperiaatteita koskevia muutoksia ovat perustajaurakoinnin tuloutuksen muuttaminen kokonaisvalmistusasteen mukaiseksi, liikearvojen poistojen korvaaminen arvonalennuksen testaamisella sekä kaikkien verotuksen ja tilinpäätöksen välisten tilapäisten erojen kirjaaminen laskennalliseksi veroksi. Liikearvo-

poistojen määrä vuonna 2004 oli 7,7 milj. euroa. Ennenaikaisen TEL-työkyvyttömyyseläkkeen laskentaperiaatteita on muutettu, minkä johdosta sitä ei enää pidetä etuuspohjaisena, eikä siitä siten aiheudu eläkevelkaa. Edellä mainituista IFRS-laskentaperiaatteiden muutoksista johtuva oman pääoman vähennys on noin 2 %. Perustajaurakoinnin IFRS-säännösten mukainen käsittely lisää korollista nettovelkaa noin 30 milj. eurolla.

IFRS-standardien mukainen tilinpäätös tulee poistamaan talonrakennustoiminnan perustajaurakoinnin kaksinkertaisen liikevaihdon. Tällä on suhteellista kannattavuutta parantava vaikutus. Taseeseen perustajaurakoinnin kirjausten muutokset vaikuttavat pienentävästi. Vastaavasti eräiden kiinteistöliiketoiminnan välivuokraussopimusten mahdollinen kirjaaminen taseeseen kasvattaisi sen loppusummaa, jolloin taseen loppusumma ei muuttuisi olennaisesti nykyisestä.

Investoinnit

Tilikauden investoinnit olivat 40,8 milj. euroa (37,2). Investoinnit olivat lähinnä päällystys-, murskaus- ja louhintakaluston, rakennusmateriaalien tuotantolaitteiden sekä talonrakennuskaluston hankintoja.

Henkilöstö

Konsernin henkilöstömäärä oli tilikauden aikana keskimäärin 7 479 (7 167). Toimihenkilöitä oli 2 367 (2 259) ja työntekijöitä 5 112 (4 908). Konsernin palveluksessa oli vuoden lopussa 6 783 (6 505) henkilöä. Ulkomailla työskenteli vuoden aikana keskimäärin 1 623 henkilöä (1 417) eli 21,7 % koko henkilöstöstä (19,8).

Tutkimus- ja kehitystoiminta

Konsernin tutkimus- ja kehitysmenot olivat n. 0,4 % liikevaihdosta. Kehitystyö suuntautui tekniseen kehitykseen, toiminnan tehostamiseen sekä ympäristö- ja turvallisuusasioihin.

Konsernirakenne

Lemminkäisen omistusosuutta virolaisesta AS Talter -rakennusyhtiöstä on tilikaudella lisätty 99,4 %:iin (49,6).

Tilaukanta

Konsernin laskuttamaton tilaukanta kasvoi 32,1 % ja oli 783,4 milj. euroa (593,0). Tähän sisältyy ulkomaantoiminnan tilaukanta 244,6 milj. euroa (115,5).

Tilaukanta toimialoittain

Milj. euroa	2004	2003	Muutos-%
Päällystys- ja kiviainesryhmä	124,7	64,9	92,1
Rakennusmateriaaliryhmä	12,5	16,5	-24,2
Lemcon Oy	239,1	139,6	71,3
Oy Alfred A. Palmberg Ab	334,3	286,8	16,6
Tekmanni Oy	72,7	85,3	-14,8
Yhteensä	783,4	593,0	32,1

Osakkeiden kurssi ja vaihto

Lemminkäinen Oyj:n osakkeen keskikurssi oli tilikauden aikana 15,98 euroa (17,39). Tilikauden lopussa kurssi oli 15,74 euroa (17,00) ja osakekannan markkina-arvo oli 267,9 milj. euroa (289,4). Yhtiöllä oli vuoden lopussa 3 589 osakkeenomistajaa (2 807). Osakkeita vaihdettiin 5 004 790 kpl (2 193 022).

Lemminkäisellä on 5.10.2004 alkaen Liquidity Providing (LP) markkinatakaussopimus Nordea Pankki Suomi Oyj:n kanssa. Sopimuksen mukaan Nordea Pankki Suomi Oyj sitoutuu antamaan Lemminkäisen osakkeelle osto- ja myyntitarjouksen siten, että suurin sallittu osto- ja myyntitarjouksen välinen erotus on 4 % laskettuna ostotarjouksesta. Tarjoukset sisältävät vähintään 800 osaketta. Nordea Pankki Suomi Oyj sitoutuu antamaan tarjouksia Helsingin Pörssin kaupankäyntijärjestelmässä Pörssin päälisellä jokaisena pörssipäivänä vähintään 85 % jatkuva kaupankäynti I:n ajasta sekä arvopaperiin sovellettavassa päivän avaus- ja päätösmenettelyssä.

Yhtiökokousten päätökset ja hallinto

Lemminkäinen Oyj:n varsinainen yhtiökokous pidettiin 19.3.2004. Yhtiökokous vahvisti yhtiön tilinpäätöksen tilikaudelta 2003 ja myönsi hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle vastuuvapauden. Yhtiökokous päätti hallituksen ehdotuksen mukaisesti jakaa osinkoa 1,50 euroa osakkeelta eli yhteensä 25 531 875,00 euroa.

Yhtiökokous päätti muuttaa yhtiöjärjestyksen 9 §:n kuulumaan seuraavasti: ”Yhtiössä on yksi tilintarkastaja, jonka tulee olla Keskukskauppakamarin hyväksymä tilintarkastusyhteisö. Tilintarkastajan toimikausi päättyy vaalia ensiksi seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä.” Lisäksi yhtiökokous päätti, että yhtiöjärjestyksen 11 §:n 8 ja 10 kohtaan tehdään 9 §:n muuttamisesta johtuva täsmennys.

Yhtiön hallituksen jäseniksi valittiin Berndt Brunow, Erkki J. Pentti, Heikki Pentti, Teppo Taberman sekä Sakari Tamminen. Yhtiön tilintarkastajaksi valittiin KHT-yhteisö PricewaterhouseCoopers Oy.

Lemminkäinen Oyj:n ylimääräinen yhtiökokous 9.12.2004 päätti hallituksen ehdotuksen mukaisesti jakaa lisäosinkoa 1,00 euroa osakkeelta eli yhteensä 17 021 250 euroa.

Lemminkäinen Oyj:n toimitusjohtaja on Juhani Sormaala.

Kilpailuviranomaisten tutkimukset

Kilpailuvirasto on esittänyt Lemminkäiselle 68 milj. euron seuraamusmaksua epäilemässään asfalttikartelliassaan. Lemminkäinen on markkinaoikeudelle antamassaan vastineessa kiistänyt kilpailuviraston syytökset perusteettomina ja vaatii markkinaoikeutta hylkäämään viraston esityksen kokonaisuudessaan. Asian käsittely markkinaoikeudessa on kesken.

Ruotsissa Lemminkäisen asfalttialalla toimivalle tytäryhtiölle Kvalitetsasfalt i Mellansverige Ab:lle on esitetty 4 milj. kruunun seuraamusmaksua. Asiaa käsitellään Tukholman käräjäoikeudessa.

Vuonna 2002 kilpailuvirasto teki yllätystarkastuksen kaikkiin keskeisiin bitumisten kateaineiden valmistusta ja urakointia Suomessa harjoitaviin yrityksiin. Tutkimukset ovat edelleen kesken.

Konsernin näkymät

Kotimaan rakennusmarkkinoiden vakaa kehitys jatkuu. Rakentamisen määrän arvioidaan jatkavan 3 %:n kasvuaan vuonna 2005. Kasvua ylläpitää vireänä jatkuva talonrakentaminen, jonka volyymin arvioidaan lisääntyvän kuluvana vuonna 3–4 %. Asuinrakentaminen on edelleen vilkasta, mutta sen kasvu hidastuu hieman tänä vuonna. Toimitilarakentaminen osoittaa piristymisen merkkejä, ja myös liikerakentaminen jatkuu vilkkaana. Maa- ja vesirakentamisen kasvu hidastuu viime vuodesta, kun taas korjausrakentaminen kasvaa edelleen tasaisesti. Myös Venäjän rakennusmarkkinoiden kasvu jatkuu.

Lemminkäinen-konsernin tilaukanta vuoden lopussa kasvoi edellisvuodesta 32 %. Yhtiön lähtökohdat alkaneelle vuodelle ovat hyvät. Liikevaihdon ja tuloksen ennakkoidaan pysyvän edellisen vuoden tasolla.

Konsernin tuloslaskelma

	Liite	1 000 euroa 1.1.2004–31.12.2004	1 000 euroa 1.1.2003–31.12.2003
LIIKEVAIHTO	1.1	1 533 459	1 358 961
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutos +/-		18 056	9 859
Valmistus omaan käyttöön		697	496
Liiketoiminnan muut tuotot	1.2	5 655	5 682
Materiaalit ja palvelut	1.3	1 025 939	893 133
Henkilöstökulut	1.4	308 700	291 419
Poistot	1.5	39 671	29 358
Liiketoiminnan muut kulut		124 931	112 252
LIIKEVOITTO		58 625	48 836
Rahoitustuotot ja -kulut	1.6	-9 154	-7 292
VOITTO ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ		49 471	41 544
Satunnaiset erät	1.7		302
VOITTO ENNEN VEROJA		49 471	41 846
Välittömät verot	1.9	-14 128	-15 274
Vähemmistöosuus		-3 201	-4 124
TILIKAUDEN VOITTO		32 142	22 447

Konsernin tase

	Liite	1 000 euroa 31.12.2004	1 000 euroa 31.12.2003
VASTAAVAA			
PYSYVÄT VASTAAVAT			
Aineettomat hyödykkeet	2.1.1	36 884	38 345
Konserniliikearvo	2.1.2	21 692	25 245
Aineelliset hyödykkeet	2.1.3	168 018	163 382
Osuudet osakkuusyrietyksissä	2.1.4	2 599	7 456
Muut sijoitukset	2.1.4	6 697	7 590
		235 890	242 018
VAIHTUVAT VASTAAVAT			
Vaihto-omaisuus	2.2.1	198 920	179 384
Pitkäaikaiset saamiset	2.2.2	109	74
Laskennallinen verosaaminen	2.2.3	1 907	1 078
Lyhytaikaiset saamiset	2.2.4	266 560	207 071
Rahoitusarvopaperit	2.2.5	4 094	20 310
Rahat ja pankkisaamiset		35 820	24 194
		507 410	432 110
		743 300	674 128
VASTATTAVAA			
OMA PÄÄOMA			
Osakepääoma	2.3	34 043	34 043
Ylikurssirahasto		5 750	5 750
Edellisten tilikausien voitto		93 646	113 949
Tilikauden voitto		32 142	22 447
		165 580	176 189
VÄHEMMISTÖOSUUS			
PAKOLLISET VARAUKSET	2.5	4 836	5 189
VIERAS PÄÄOMA			
Laskennallinen verovelka	2.6.1	13 945	15 607
Pitkäaikainen vieras pääoma	2.6.2	113 160	133 344
Lyhytaikainen vieras pääoma	2.6.3	430 271	326 804
		557 376	475 756
		743 300	674 128

Konsernin rahoituslaskelma

	1 000 euroa 1.1.2004–31.12.2004	1 000 euroa 1.1.2003–31.12.2003
Liiketoiminnan rahavirta		
Tulos ennen satunnaisia eriä	49 471	41 544
Oikaisut		
Suunnitelman mukaiset poistot	39 671	29 358
Muut tuotot ja kulut, joihin ei liity maksua	-328	-1 589
Rahoitustuotot ja -kulut	9 154	7 292
Muut oikaisut	-2 914	-2 045
Rahavirta ennen käyttö pääoman muutosta	95 055	74 559
Käyttöpääoman muutos		
Lyhytaikaisten korottomien liikesaamisten lisäys (-)/vähennys(+)	-56 029	-31 137
Vaihto-omaisuuden lisäys(-)/vähennys(+)	-18 837	-13 100
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys(+)/vähennys(-)	80 141	10 181
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	100 330	40 503
Maksetut korot ja muut rahoituskulut	-11 398	-8 595
Saadut osingot	1 605	915
Saadut korot ja muut rahoitustuotot	914	2 546
Maksetut välittömät verot	-14 733	-13 403
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA	76 718	21 966
Investointien rahavirta		
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-23 992	-20 290
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot	4 787	4 377
Investoinnit muihin sijoituksiin	-76	-227
Luovutustulot muista sijoituksista	1 326	623
Ostetut tytäryhtiöosakkeet	-5 390	-2 119
Myydyt tytäryhtiöosakkeet	327	
Ostetut osakkuusyhtiöosakkeet	-126	-424
Myydyt osakkuusyhtiöosakkeet	1 308	
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-21 836	-18 059
Rahoituksen rahavirta		
Pitkäaikaisten saamisten lisäys(-)/vähennys(+)	-35	18
Lyhytaikaisten lainojen nostot	115 559	49 020
Lyhytaikaisten lainojen takaisinmaksut	-97 882	-3 234
Pitkäaikaisten lainojen nostot	2 379	42 834
Rahoitusleasingvelkojen takaisinmaksut	-9 110	
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut	-25 682	-33 112
Maksetut osingot	-44 872	-52 822
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-59 643	2 703
RAHAVAROJEN LISÄYS(+)/VÄHENNYS(-)	-4 761	6 609
Rahavarat tilikauden alussa	44 504	39 061
Rahavarojen muuntoero	170	-1 167
RAHAVARAT TILIKAUDEN LOPUSSA	39 913	44 504

Emoyhtiön tuloslaskelma

	Liite	1 000 euroa 1.1.2004–31.12.2004	1 000 euroa 1.1.2003–31.12.2003
LIKEVAIHTO	1.1	312 306	308 723
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutos +/-		-1 015	-516
Valmistus omaan käyttöön		152	18
Liiketoiminnan muut tuotot	1.2	2 899	2 429
Materiaalit ja palvelut	1.3	168 884	166 560
Henkilöstökulut	1.4	80 710	78 989
Poistot	1.5	12 204	10 882
Liiketoiminnan muut kulut		36 831	34 833
LIKEVOITTO		15 712	19 389
Rahoitustuotot ja -kulut	1.6	-3 994	-2 585
VOITTO ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ		11 718	16 804
Satunnaiset erät	1.7		2 390
VOITTO ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA		11 718	19 194
Tilinpäätössiirrot	1.8	3 974	3 161
Välittömät verot	1.9	-4 494	-6 618
TILIKAUDEN VOITTO		11 198	15 737

Emoyhtiön tase

	Liite	1 000 euroa 31.12.2004	1 000 euroa 31.12.2003
VASTAAVAA			
PYSYVÄT VASTAAVAT			
Aineettomat hyödykkeet	2.1.1	3 114	4 525
Aineelliset hyödykkeet	2.1.3	67 034	71 660
Osuudet saman konsernin yrityksissä	2.1.4	173 595	157 259
Osuudet osakkuusyriksissä	2.1.4	293	1 286
Muut sijoitukset	2.1.4	5 060	5 307
		249 097	240 037
VAIHTUVAT VASTAAVAT			
Vaihto-omaisuus	2.2.1	31 769	32 668
Pitkäaikaiset saamiset	2.2.2	34	52
Lyhytaikaiset saamiset	2.2.4	47 363	50 386
Rahoitusarvopaperit	2.2.5	3 000	18 478
Rahat ja pankkisaamiset		5 768	5 937
		87 933	107 522
		337 030	347 559
VASTATTAVAA			
OMA PÄÄOMA			
Osakepääoma	2.3	34 043	34 043
Ylikurssirahasto		5 675	5 675
Edellisten tilikausien voitto		76 213	103 029
Tilikauden voitto		11 198	15 737
		127 128	158 483
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ			
	2.4	9 486	13 460
VIERAS PÄÄOMA			
Laskennallinen verovelka	2.6.1	1 869	2 084
Pitkäaikainen vieras pääoma	2.6.2	27 232	26 843
Lyhytaikainen vieras pääoma	2.6.3	171 316	146 690
		200 417	175 617
		337 030	347 559

Emoyhtiön rahoituslaskelma

	1 000 euroa 1.1.2004–31.12.2004	1 000 euroa 1.1.2003–31.12.2003
Liiketoiminnan rahavirta		
Tulos ennen satunnaisia eriä	11 718	16 804
Oikaisut		
Suunnitelman mukaiset poistot	12 204	10 882
Rahoitustuotot ja -kulut	3 994	2 585
Muut oikaisut	-2 058	1 897
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	25 858	32 169
Käyttöpääoman muutos		
Lyhytaikaisten korottomien liikesaamisten lisäys (-)/vähennys(+)	-2 127	-1 362
Vaihto-omaisuuden lisäys(-)/vähennys(+)	900	1 087
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys(+)/vähennys(-)	1 448	1 196
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	26 078	33 089
Maksetut korot ja muut rahoituskulut	-5 864	-5 636
Saadut osingot	340	110
Saadut korot ja muut rahoitustuotot	1 233	2 825
Maksetut välittömät verot	-2 709	-8 345
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA	19 077	22 043
Investointien rahavirta		
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-7 569	-13 661
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot	3 427	2 158
Investoinnit muihin sijoituksiin	-8	-2 742
Luovutustulot muista sijoituksista	702	414
Ostetut tytäryhtiöosakkeet	-15 343	
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-18 791	-13 831
Rahoituksen rahavirta		
Pitkäaikaisten saamisten lisäys(-)/vähennys(+)	19	17
Konsernisaamisten/-velkojen muutos	9 627	23 172
Lyhytaikaisten lainojen nostot	112 000	47 000
Lyhytaikaisten lainojen takaisinmaksut	-96 326	-444
Pitkäaikaisten lainojen nostot	11 642	8 000
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut	-10 342	-17 213
Maksetut osingot	-42 553	-51 064
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-15 934	9 467
RAHAVAROJEN LISÄYS(+)/VÄHENNYS(-)	-15 647	17 679
Rahavarat tilikauden alussa	24 415	6 656
Yritysjärjestelyt		80
RAHAVARAT TILIKAUDEN LOPUSSA	8 768	24 415

Laadintaperiaatteet

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on arvostettu fifo-periaatteen mukaisesti hankintamenon tai sitä alemman jälleenhankintahinnan tai todennäköisen luovutushinnan määräisenä. Tilinpäätöksessä 31.12.2003 tehdyn laskentaperiaatteen muutoksen jälkeen hankintameno sisältää hankinnasta ja valmistuksesta aiheutuneet muuttuvat menot ja niihin kohdistuvan osuuden kiinteistä menoista. Vertailuvuoden 2003 tilinpäätöksessä laskentaperiaatteen muutoksesta aiheutunut tilikauden tulospoistaminen, yhteensä 2,5 milj. euroa, on tuloslaskelmassa kirjattu veroilla vähennettynä satunnaisiin eriin.

Leasing

Tilinpäätöksestä 31.12.2003 alkaen on konsernitaseessa käyttöomaisuuden rahoitusleasinghankinnat esitetty pysyvissä vastaavissa ja leasingvelka pitkäaikaisissa ja lyhytaikaisissa veloissa. Vertailuvuoden 2003 konsernituloslaskelmassa laskentaperiaatteen muutoksesta johtuva tulosvaikutus ja siihen liittyvät verot, yhteensä -2,2 milj. euroa, on kirjattu satunnaisiin eriin. Vuonna 2004 maksetut leasingvuokrat on konsernitilinpäätöksessä jaettu korkokuluun ja velan vähennykseen. Konsernituloslaskelmaan on vuonna 2004 kirjattu rahoitusleasingsopimuksista aiheutuneet poistot ja korkokulut.

Konsolidointi

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty emoyhtiö Lemminkäinen Oyj sekä kaikki sijoituksiin sisältyvät konserni- ja osakkuusyhtiöt.

Konserniyhtiöiden keskinäisen osakeomistuksen eliminoinnissa on käytetty hankintamenomenetelmää, jonka mukaisesti tytäryhtiöiden osakkeiden hankintahinta on eliminoitu tytäryhtiöiden hankinta-ajankohdan omia pääomia vastaan. Tytäryhtiön hankintahetken vapaaehtoiset varaukset ja poistoero laskennallisella verovelalla vähennettynä on sisällytetty omaan pääomaan. Tytäryhtiöosakkeista maksettu oman pääoman ylittävä hinta on kohdistettu käyttöomaisuuserille ja/tai konserniliikearvoon. Käyttöomaisuuteen kohdistettu osuus poistetaan ko. käyttöomaisuuserän poistosuunnitelman mukaisesti. Konserniliikearvojen poistoajat ovat hankintahetkellä laaditun suunnitelman mukaisesti 5–20 vuotta. Viittä vuotta pidempää poistoaikaa sovelletaan yhtiöihin, joiden tuotto-odotukset ovat myös pidemmällä aikavälillä hyvät perustuen esim. vahvaan markkina-asemaan tai hyvään tekniseen osaamiseen omalla toiminta-alueellaan.

Konsernin sisäiset liiketapahtumat, sisäisten toimitusten realisoitumattomat katteet, sisäiset saamiset ja velat sekä sisäinen osingonjako on eliminoitu.

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin tuloksesta ja omasta pääomasta sekä esitetty omana eränä konsernituloslaskelmassa ja -taseessa.

Osakkuusyhtiöt on yhdistetty konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmän mukaan, jolloin konsernin tuloslaskelmaan on sisällytetty osinkotuottojen sijasta konsernin omistusosuutta vastaava osuus osakkuusyhtiöiden tuloksesta vähennettynä liikearvon poistoilla. Vastaavasti taseessa on esitetty osakkeiden arvona osuus osakkuusyhtiöiden omista pääomista, mukaan lukien verovelalla vähennetty osuus vapaaehtoisista varauksista ja poistoerosta, lisättynä liikearvoilla ja vähennettynä liikearvoista tehdyillä kumulatiivisilla poistoilla.

Ulkomaanrahan määräiset erät

Konserniyhtiöiden omassa kirjanpidossa ulkomaanrahan määräiset tapahtumat on muunnettu kirjanpitovaluutaksi tapahtumapäivän kurssiin. Tilinpäätöshetkellä taseessa olevat saamiset ja velat on muunnettu tilinpäätöspäivän kurssiin. Termiinisolimuksin suojatut ulkomaanrahan määräiset saamiset ja velat on arvostettu termiinkurssiin ja termiininkorko-osuus on jaksotettu sopimuksien voimassaoloajalle. Myynteihin ja ostoihin liittyvät kurssierot on kirjattu vastaavien erien oikaisuksi. Rahoituksen kurssivoitot ja -tappiot on kirjattu nettomääräisinä rahoitustuottoihin ja kuluihin.

Konsernitilinpäätöstä laadittaessa ulkomaisten tytäryhtiöiden tuloslaskelmat on muunnettu euroiksi tilikauden keskimääräisiä kursseja ja taseet tilinpäätöspäivän kursseja käytäten. Muuntoero, joka syntyy tuloslaskelman ja taseen muuntamisesta eri kursseilla, sekä ulkomaisten tytäryhtiöiden omien pääomien eliminoinnissa syntynyt muuntoero on kirjattu vapaaseen omaan pääomaan. Omien pääomien suojauksesta syntynyt kurssiero on kirjattu omaan pääomaan muuntoeroa vastaan ja korko-osuus on kirjattu tilikauden tulokseen.

Rakennusprojektien tuloutus

Tilinpäätös on laadittu osatuloutusperiaatetta noudattaen, jolloin rakennushankkeet on tuloutettu niiden valmistusasteen mukaisesti. Joidenkin tytäryhtiöiden virallisissa tilinpäätöksissä on noudatettu luovutuksen mukaista tuloutusta, mutta konsernitilinpäätöstä varten ko. yhtiöt ovat laatineet myös osatuloutukseen perustuvan tilinpäätöksen. Projektien valmistusaste on laskettu toteutuneiden kustannusten suhteena arvioituista kokonaiskustannuksista. Perustajaurakointikohteiden kate on tuloutettu rakentamisen valmistusasteen tai osakkeiden myyntiasteen perusteella sen mukaan, kumpi näistä on alhaisempi. Tilauskantaan sisältyvien tappiollisten projektien ennakoitu tappio on kirjattu kokonaan kuluksi.

Käyttöomaisuuden arvostus ja jaksotus

Käyttöomaisuus on esitetty taseessa alkuperäiseen hankintamenuon vähennettynä taloudellisen pitoajan mukaan lasketuilla suunnitelmapoistoilla. Lisäksi joidenkin maa-alueiden, rakennusten ja osakkeiden arvoon sisältyy arvonorotuksia, joista ei ole tehty poistoja. Poistoajat ovat seuraavat:

- Liikearvo ja konserniliikearvo	5–20 vuotta
- Rakennukset ja rakennelmat	10–40 vuotta
- Koneet ja kalusto	4–10 vuotta
- Kiviainesalueet	substanssipoisto
- Muu käyttöomaisuus	5–10 vuotta

Eläkejärjestelyt

Henkilöstön eläketurva lisäetuineen on vakuutettu eläkevakuutusyhtiössä.

Tutkimus- ja kehitysmenot

Tutkimus- ja kehitysmenot on kirjattu kuluksi niiden syntymisvuonna.

Välittömät verot

Konsernituloslaskelman veroihin on kirjattu konserniyhtiöiden tilikauden tuloksen perusteella lasketut verot, aikaisempien tilikausien verojen oikaisu sekä laskennallisen verovelan ja -saamisen muutos. Laskennallinen verovelka tai -saaminen on laskettu verotuksen ja kirjanpidon välisille jaksotuseroille käyttäen 1.1.2005 voimassaolevia verokantoja. Verotuksessa vähennyskelpoiset vahvistetut tappiot on otettu huomioon verosaamisena siinä määrin kuin yhtiö pystyy niitä todennäköisesti hyödyntämään lähitulevaisuudessa.

Tilinpäätöksen liitetiedot

1 000 euroa	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	1.1.–31.12.2004	1.1.–31.12.2003	1.1.–31.12.2004	1.1.–31.12.2003
1 TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT				
1.1 LIIKEVAIHTO JA LIIKEVOITTO				
Liikevaihto toimialoittain				
Päällystys- ja kiviainesryhmä	430 429	380 592	230 495	231 876
Rakennusmateriaaliryhmä	95 681	95 143	86 665	81 877
Lemcon Oy	264 504	201 157		
Oy Alfred A. Palmberg Ab	588 631	524 668		
Tekmanni Oy	198 273	192 287		
Konsernin sisäinen myynti / muut	-44 058	-34 886	-4 854	-5 031
Yhteensä	1 533 459	1 358 961	312 306	308 723
Liikevaihto markkina-alueittain				
Kotimaa	1 174 815	1 069 665	304 105	300 692
Pohjoismaat	173 374	183 899	2 919	2 370
Itä-Eurooppa	116 990	69 909	4 580	3 978
Länsi-Eurooppa	44 428	13 922	121	107
Aasia ja Amerikka	23 852	21 565	581	1 575
Yhteensä	1 533 459	1 358 961	312 306	308 723
Liikevoitto toimialoittain				
Päällystys- ja kiviainesryhmä	15 253	16 904	14 085	16 924
Rakennusmateriaaliryhmä	2 725	2 813	1 627	2 465
Lemcon Oy	11 102	6 396		
Oy Alfred A. Palmberg Ab	30 874	22 018		
Tekmanni Oy	1 687	3 560		
Konsernierät / muut	-3 014	-2 855		
Yhteensä	58 625	48 836	15 712	19 389
1.2 LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT				
Käyttöomaisuuden myyntivoitot	2 875	2 465	2 058	1 668
Osuus osakkuusyritysten tuloksista	361	1 749		
Muut	2 419	1 468	841	760
Yhteensä	5 655	5 682	2 899	2 429

1 000 euroa	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	1.1.–31.12.2004	1.1.–31.12.2003	1.1.–31.12.2004	1.1.–31.12.2003
1.3 MATERIAALIT JA PALVELUT				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	500 210	468 887	92 257	93 978
Varaston muutos	-816	-2 939	-115	571
	499 394	465 949	92 142	94 549
Ulkopuolisilta ostetut palvelut	526 545	427 184	76 742	72 011
Yhteensä	1 025 939	893 133	168 884	166 560

1.4 HENKILÖSTÖÄ JA TOIMIELINTEN JÄSENIÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT

Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	250 942	235 539	64 993	63 192
Eläkekulut	37 142	37 189	11 319	10 958
Muut henkilösivukulut	20 617	18 690	4 398	4 839
Yhteensä	308 700	291 419	80 710	78 989
Johdon palkat ja palkkiot				
Hallitusten jäsenet ja toimitusjohtajat	3 879	3 576	579	546
Henkilöstö keskimäärin				
Toimihenkilöitä	2 367	2 259	548	525
Työntekijöitä	5 112	4 908	1 218	1 242
Yhteensä	7 479	7 167	1 766	1 767
Henkilöstö toimialoittain				
Päällystys- ja kiviainesryhmä	2 553	2 283	1 189	1 182
Rakennusmateriaaliryhmä	603	639	578	585
Lemcon Oy	556	559		
Oy Alfred A. Palmberg Ab	1 890	1 806		
Tekmanni Oy	1 877	1 880		
Yhteensä	7 479	7 167	1 766	1 767

Hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajien eläkesitoumukset

Lemminkäinen Oyj:n, Oy Alfred A. Palmberg Ab:n, Lemcon Oy:n ja Tekmanni Oy:n toimitusjohtajien eläkeikä on 60 vuotta.

Muiden konserniyhtiöiden toimitusjohtajien eläkeikä on lakisääteinen.

1.5 POISTOT

Aineettomat oikeudet	820	734	227	227
Liikearvo	2 823	3 250	1 346	291
Muut pitkävaikutteiset menot	191	306	58	17
Rakennukset ja rakennelmat	2 574	2 511	1 043	1 010
Koneet ja kalusto	26 989	16 402	8 880	8 738
Muut aineelliset hyödykkeet	1 399	1 358	650	600
Poistot aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	34 796	24 561	12 204	10 882
Poistot konserniliikearvosta	4 876	4 796		
Poistot yhteensä	39 671	29 358	12 204	10 882

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

1 000 euroa	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	1.1.–31.12.2004	1.1.–31.12.2003	1.1.–31.12.2004	1.1.–31.12.2003
1.6 RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Osinkotuotot				
Saman konsernin yrityksiltä			39	3
Muilta	582	269	424	151
Osinkotuotot yhteensä	582	269	462	154
Muut korko- ja rahoitustuotot				
Saman konsernin yrityksiltä			1 250	1 424
Muilta	1 383	1 319	424	345
Yhteensä	1 383	1 319	1 674	1 770
Korkokulut ja muut rahoituskulut				
Saman konsernin yrityksille			-1 241	-1 151
Muille	-11 120	-8 880	-4 889	-3 357
Yhteensä	-11 120	-8 880	-6 130	-4 509
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-9 154	-7 292	-3 994	-2 585
Rahoitustuottoihin ja kuluihin sisältyy kurssieroja (netto)	-410	-91	-311	1 055
1.7 SATUNNAISET ERÄT				
Satunnaiset tuotot		2 462		2 390
Satunnaiset kulut		-2 160		
Yhteensä		302		2 390
1.8 TILINPÄÄTÖSSIIRROT				
Suunnitelman mukaisten ja verotuksessa tehtyjen poistojen erotus			3 974	3 161
1.9 VÄLITTÖMÄT VEROT				
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta	-16 914	-14 938	-4 692	-6 589
Tuloverot aikaisemmilta vuosilta	313	98	-17	-7
Laskennallisen verovelan muutos	2 473	-434	216	-22
Yhteensä	-14 128	-15 274	-4 494	-6 618
2 TASEEN LIITETIEDOT				
2.1 PYSYVÄT VASTAAVAT				
2.1.1 Aineettomat hyödykkeet				
Aineettomat oikeudet	2 133	2 021	323	389
Liikearvo	33 768	35 088	2 329	3 675
Muut pitkävaikutteiset menot	514	642	65	123
Ennakkomaksut	469	594	397	337
Yhteensä	36 884	38 345	3 114	4 525

1 000 euroa	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	1.1.–31.12.2004	1.1.–31.12.2003	1.1.–31.12.2004	1.1.–31.12.2003
2.1.2 Konserniliikearvo	21 692	25 245		
2.1.3 Aineelliset hyödykkeet				
Maa- ja vesialueet	12 323	10 803	8 573	7 862
Rakennukset ja rakennelmat	29 076	29 129	13 896	14 544
Koneet ja kalusto	114 356	110 575	35 204	39 578
Muut aineelliset hyödykkeet	10 123	10 782	7 717	8 047
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	2 141	2 093	1 644	1 628
Yhteensä	168 018	163 382	67 034	71 660
2.1.4 Sijoitukset				
Osuudet saman konsernin yrityksissä			173 595	157 259
Osuudet osakkuusyrityksissä	2 599	7 456	293	1 286
Muut osakkeet ja osuudet	6 697	7 590	5 060	5 307
Yhteensä	9 296	15 045	178 949	163 853
2.1.1 Aineettomat hyödykkeet				
Aineettomat oikeudet				
Hankintameno 1.1.	4 924	4 751	1 517	1 571
Muuntoero	3	-5		
Lisäykset	986	447	172	131
Vähennykset	-511	-269	-126	-186
Hankintameno 31.12.	5 401	4 924	1 563	1 517
Kertyneet poistot 31.12.	-3 268	-2 902	-1 241	-1 127
Kirjanpitoarvo 31.12.	2 133	2 021	323	389
Liikearvo				
Hankintameno 1.1.	44 467	46 131	4 799	1 700
Muuntoero	234	-1 416		
Lisäykset	1 614	144		3 492
Vähennykset	-245	-392	-245	-392
Hankintameno 31.12.	46 070	44 467	4 555	4 799
Kertyneet poistot 31.12.	-12 302	-9 379	-2 226	-1 125
Kirjanpitoarvo 31.12.	33 768	35 088	2 329	3 675
Muut pitkävaikutteiset menot				
Hankintameno 1.1.	1 567	1 624	404	184
Muuntoero	10	-74		
Lisäykset	62	44		244
Vähennykset	-97	-26	-85	-25
Hankintameno 31.12.	1 543	1 567	319	404
Kertyneet poistot 31.12.	-1 029	-925	-254	-280
Kirjanpitoarvo 31.12.	514	642	65	123

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

1 000 euroa	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	1.1.–31.12.2004	1.1.–31.12.2003	1.1.–31.12.2004	1.1.–31.12.2003
Ennakkomaksut				
Hankintameno 1.1.	594	87	337	18
Lisäykset	193	522	121	335
Vähennykset	-317	-15	-61	-15
Hankintameno 31.12.	469	594	397	337
2.1.2 Konserniliikearvo				
Hankintameno 1.1.	42 094	41 231		
Lisäykset	1 573	999		
Vähennykset	-250	-136		
Hankintameno 31.12.	43 417	42 094		
Kertyneet poistot 31.12.	-21 725	-16 849		
Kirjanpitoarvo 31.12.	21 692	25 245		
2.1.3 Aineelliset hyödykkeet				
Maa-alueet				
Hankintameno 1.1	7 580	7 695	4 639	4 645
Muuntoero	19	-136		
Lisäykset	1 500	85	711	7
Vähennykset		-63		-13
Hankintameno 31.12.	9 100	7 580	5 350	4 639
Arvonkorotukset	3 223	3 223	3 223	3 223
Kirjanpitoarvo 31.12.	12 323	10 803	8 573	7 862
Rakennukset				
Hankintameno 1.1.	55 729	53 913	30 367	27 942
Muuntoero	32	-495		
Lisäykset	2 607	2 563	395	2 454
Vähennykset	-130	-253	-25	-29
Hankintameno 31.12.	58 238	55 729	30 737	30 367
Kertyneet poistot 31.12.	-31 762	-29 200	-19 441	-18 423
Arvonkorotukset	2 600	2 600	2 600	2 600
Kirjanpitoarvo 31.12.	29 076	29 129	13 896	14 544
Koneet ja kalusto				
Hankintameno 1.1.	238 520	165 538	104 673	95 681
Muuntoero	293	-1 209		
Lisäykset	37 957	82 537	6 321	13 705
Vähennykset	-13 925	-8 345	-10 525	-4 713
Hankintameno 31.12.	262 845	238 520	100 469	104 673
Kertyneet poistot 31.12.	-148 490	-127 945	-65 265	-65 094
Kirjanpitoarvo 31.12.	114 356	110 575	35 204	39 578

1 000 euroa	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	1.1.–31.12.2004	1.1.–31.12.2003	1.1.–31.12.2004	1.1.–31.12.2003

Konserni on ottanut rahoitusleasingsopimuksilla vuokralle hyödykkeitä, jotka sisältyvät Koneet ja kalusto -taulukkoon seuraavasti:

Hankintamenoa aktivoitu rahoitusleasingsopimuksen perusteella

Hankintameno 1.1.	63 817			
Lisäykset	13 437	63 817		
Kertyneet poistot	-29 763	-20 170		
Kirjanpitoarvo 31.12.	47 491	43 647		

Muut aineelliset hyödykkeet

Hankintameno 1.1.	19 565	19 275	13 292	12 925
Muuntoero	27	-160		
Lisäykset	1 008	807	321	515
Vähennykset	-146	-357	-1	-147
Hankintameno 31.12.	20 455	19 565	13 612	13 292
Kertyneet poistot 31.12.	-10 331	-8 783	-5 895	-5 245
Kirjanpitoarvo 31.12.	10 123	10 782	7 717	8 047

Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat

Hankintameno 1.1.	2 093	3 486	1 628	2 486
Muuntoero	1	-89		
Lisäykset	2 502	3 780	1 122	1 339
Vähennykset	-2 456	-5 084	-1 107	-2 197
Hankintameno 31.12.	2 141	2 093	1 644	1 628

2.1.4 Sijoitukset

Osuudet saman konsernin yrityksissä

Hankintameno 1.1.			157 259	159 921
Lisäykset			16 336	1 838
Vähennykset				-4 499
Hankintameno 31.12.			173 595	157 259

Osuudet osakkuusyriksissä

Hankintameno 1.1.	7 456	6 404	1 286	1 282
Muuntoero	55	-307		
Lisäykset		1 405		4
Vähennykset	-4 912	-46	-993	
Hankintameno 31.12.	2 599	7 456	293	1 286

Muut osakkeet

Hankintameno 1.1.	6 225	6 370	3 943	3 998
Muuntoero		-1		
Lisäykset	80	83	17	17
Vähennykset	-973	-227	-264	-72
Hankintameno 31.12.	5 332	6 225	3 696	3 943
Arvonkorotukset	1 364	1 364	1 364	1 364
Kirjanpitoarvo 31.12.	6 697	7 590	5 060	5 307

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

1 000 euroa	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	1.1.–31.12.2004	1.1.–31.12.2003	1.1.–31.12.2004	1.1.–31.12.2003
2.1.5 Arvonkorotukset				
Maa-alueet				
Arvo 1.1.	3 223	3 223	3 223	3 223
Arvo 31.12.	3 223	3 223	3 223	3 223
Rakennukset				
Arvo 1.1.	2 600	2 600	2 600	2 600
Arvo 31.12.	2 600	2 600	2 600	2 600
Osakkeet				
Arvo 1.1.	1 364	1 364	1 364	1 364
Arvo 31.12.	1 364	1 364	1 364	1 364
2.2 VAIHTUVAT VASTAAVAT				
2.2.1 Vaihto-omaisuus				
Aineet ja tarvikkeet	18 015	14 914	7 452	7 336
Tontit	38 943	38 898		
Keskeneräiset työt	14 528	11 796		
Keskeneräiset huoneistot	70 398	56 259		
Valmiit huoneistot	30 980	29 867		
Valmisteet/tavarat	26 055	27 651	24 317	25 332
Yhteensä	198 920	179 384	31 769	32 668
2.2.2 Pitkäaikaiset saamiset				
Lainasaamiset	109	74	34	52
2.2.3 Laskennallinen verosaaminen				
Jaksotuseroista	1 907	1 078		
2.2.4 Lyhytaikaiset saamiset				
Myyntisaamiset	191 615	137 810	12 409	11 287
Saamiset samaan konserniin kuuluvilta yrityksiltä				
Myyntisaamiset			5 318	2 916
Muut saamiset			25 586	29 253
Siirtosaamiset			173	173
Yhteensä			31 076	32 342
Saamiset osakkuusyrityksiltä				
Myyntisaamiset	5	69		
Lainasaamiset	22 420	21 227	223	139
Muut saamiset	5 281	2 602	163	154
Siirtosaamiset	47 240	45 363	3 492	6 465
Yhteensä	74 941	69 192	3 878	6 758

1 000 euroa	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	1.1.–31.12.2004	1.1.–31.12.2003	1.1.–31.12.2004	1.1.–31.12.2003
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	266 560	207 071	47 363	50 386
Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät:				
Projektituloaminen	35 174	33 226		
Versaaminen	2 128	4 247	950	2 873
Henkilöstökulujen jaksotus	3 127	1 606	463	532
Muut siirtosaamiset	6 811	6 285	2 079	3 059
Yhteensä	47 240	45 363	3 492	6 465
2.2.5 Rahoitusarvopaperit				
Muut arvopaperit	4 094	20 310	3 000	18 478
2.3 OMA PÄÄOMA				
Osakepääoma 1.1.	34 043	34 043	34 043	34 043
Osakepääoma 31.12.	34 043	34 043	34 043	34 043
Ylikurssirahasto 1.1	5 750	5 750	5 675	5 675
Ylikurssirahasto 31.12.	5 750	5 750	5 675	5 675
Voitto edellisiltä tilikausilta 1.1.	136 396	165 686	118 766	154 093
Osingonjako	-42 553	-51 064	-42 553	-51 064
Muuntoero	-197	-673		
Voitto edellisiltä tilikausilta 31.12.	93 646	113 949	76 213	103 029
Tilikauden voitto	32 142	22 447	11 198	15 737
Oma pääoma yhteensä	165 580	176 189	127 128	158 483
Voitonjakokelpoiset varat 31.12.	116 891	124 780	87 411	118 766
2.4 TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ				
Kertynyt poistoero 31.12.			9 486	13 460
2.5 PAKOLLISET VARAUKSET				
Takuuvaraukset	4 523	4 849		
Muut pakolliset varaukset	312	341		
Yhteensä	4 836	5 189		

1 000 euroa	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	1.1.–31.12.2004	1.1.–31.12.2003	1.1.–31.12.2004	1.1.–31.12.2003
2.6 VIERAS PÄÄOMA				
2.6.1 Laskennallinen verovelka				
Tilinpäätössiirroista	6 230	8 751		
Arvonkorotuksista	1 869	2 084	1 869	2 084
Jaksotuseroista	5 845	4 772		
Yhteensä	13 945	15 607	1 869	2 084
2.6.2 Pitkäaikainen vieras pääoma				
Lainat rahoituslaitoksilta	61 690	83 547	27 232	26 483
Eläkelainat		1 568		
Rahoitusleasingvelat	42 529	42 022		
Muut pitkäaikaiset velat	8 942	6 207		359
Yhteensä	113 160	133 344	27 232	26 843
Velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua				
Lainat rahoituslaitoksilta	3 979	10 977	3 700	7 400
Rahoitusleasingvelat	8 322	8 198		
Yhteensä	12 301	19 175	3 700	7 400
2.6.3 Lyhytaikainen vieras pääoma				
Lainat rahoituslaitoksilta	95 905	78 439	80 393	62 983
Eläkelainat	1 568	1 652		
Rahoitusleasingvelat	10 096	6 690		
Saadut ennakot	146 036	105 548		
Ostovelat	56 564	37 689	7 204	6 206
Ostovelat konserniyrityksille			377	399
Muut velat konserniyrityksille			64 551	58 592
Muut velat	41 580	35 230	4 754	4 991
Siirtovelat	78 522	61 554	14 037	13 519
Yhteensä	430 271	326 804	171 316	146 690
Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät:				
Projektikuluvelka	13 295	5 791		
Tuloverovelka	11 402	8 438		46
Henkilöstökulujen jaksotus	47 882	43 501	12 512	12 055
Muut siirtovelat	5 943	3 824	1 525	1 417
Yhteensä	78 522	61 554	14 037	13 519
2.7 OSATULOUTUKSEN VAIKUTUS TASEESEEN				
Vaihto-omaisuus				
Keskeneräiset työt yhteensä	278 124	279 177		
Osatuloutus	-263 596	-267 381		
Keskeneräiset työt taseessa	14 528	11 796		

1 000 euroa	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	1.1.–31.12.2004	1.1.–31.12.2003	1.1.–31.12.2004	1.1.–31.12.2003
Lyhytaikainen vieras pääoma				
Saadut ennakomaksut yhteensä	428 038	380 956		
Osatuloutus	-282 002	-275 407		
Saadut ennakomaksut taseessa	146 036	105 548		

2.8 VAKUUDET JA VASTUUSITOUMUKSET

Velat ja niiden vakuudeksi annetut kiinnitykset ja pantit

Rahalaitoslainat	43 830	52 306	7 568	8 830
Annetut kiinteistökiinnitykset	1 835	1 821		
Annetut yritysikiinnitykset	89 420	87 955	23 546	23 546
Pantatut arvopaperit	598			
Yhteensä	91 853	89 776	23 546	23 546

Muut omasta puolesta annetut kiinnitykset ja pantit

Annetut kiinteistökiinnitykset	2 770	5 502	69	69
Annetut yritysikiinnitykset	12 471	17 382	1 682	1 682
Pantatut arvopaperit	3 776	6 306	3 038	3 208
Yhteensä	19 017	29 191	4 789	4 959

Konserniyritysten puolesta annetut kiinnitykset

Annetut yritysikiinnitykset			33 000	33 000
-----------------------------	--	--	--------	--------

Kiinnitykset ja pantit yhteensä

Annetut kiinteistökiinnitykset	4 605	7 324	69	69
Annetut yritysikiinnitykset	101 891	105 337	58 228	58 228
Pantatut arvopaperit	4 374	6 306	3 038	3 208
Yhteensä	110 869	118 967	61 335	61 505

Takaukset

Konserniyritysten puolesta			265 426	235 444
Osakkuusyritysten puolesta	327	885		585
Yhteensä	327	885	265 426	236 029

Leasingvastuut

Seuraavana vuonna maksettavat	2 946	1 859	8 120	6 362
Myöhemmin maksettavat	4 521	2 103	20 790	19 507
Yhteensä	7 467	3 963	28 910	25 869

Factoringvastuut

	18 962	11 146		
--	--------	--------	--	--

Johdannaisopimukset

Valuuttatermiinit

Nimellisarvo	11 487	31 592	11 487	31 521
Käypä arvo	-41	424	-41	431

1 000 euroa	KONSERNI		EMOYHTIÖ	
	1.1.–31.12.2004	1.1.–31.12.2003	1.1.–31.12.2004	1.1.–31.12.2003
Valuuttaoptiot, ostetut				
Nimellisarvo		1 188		
Käypä arvo		10		
Valuuttaoptiot, asetetut				
Nimellisarvo		594		
Käypä arvo		-6		
Korko-optiot, ostetut				
Nimellisarvo	8 405	9 874	8 405	9 874
Käypä arvo	9	24	9	24
Korko-optiot, asetetut				
Nimellisarvo	8 405	9 874	8 405	9 874
Käypä arvo	-664	-709	-664	-709
Koronvaihtosopimukset				
Nimellisarvo	16 665	24 316	16 665	24 316
Käypä arvo	-141	-101	-141	-101

Osakkeet ja osuudet

1 000 euroa	Konsernin omistusosuus %	Emoyhtiön omistusosuus			Muiden kons.yritysten omistusosuus kp-arvo
		%	kpl	kp-arvo	
Konserniyritysosakkeet					
Oy Finnasfalt Ab, Helsinki	100,0	100,0	200	10	
Fjellhammer Asfalt AS, Norja	100,0				115
Forssan Betonituote Oy, Forssa	100,0	100,0	2 000	3 305	
UAB Kelio Linija, Liettua	100,0				3
Kvalitetsasfalt i Mellansverige Ab, Ruotsi	75,0	75,0	15 000	6 088	
Lemcon Baumanagement GmbH, Saksa	100,0	100,0	100	21	
Lemcon Company S.A., Luxemburg	100,0	100,0	1 605	31	
Lemcon Latvija SIA, Latvia	100,0	100,0	600	1 835	
Lemcon (UK) Ltd, Iso-Britannia	100,0	100,0	100		
LMKVEJ A/S, Tanska	100,0	100,0	45 500	18 972	
ZAO Lemminkäinen Dor Stroi (Lemdorstroi), Venäjä	100,0	100,0	49	544	
Lemminkäinen Eesti As, Viro	100,0	100,0	40	3	
UAB Lemminkäinen Lietuva, Liettua	99,5	99,5	3 730 971	3 479	
Lemminkäinen Norge AS, Norja	100,0	100,0	350 000	11 642	
Lemminkäinen Svenska Ab, Ruotsi	100,0	100,0	10	12	
DB Lemminkäinen YUG, Ukraina	99,5				1 258
ZAO Lemruf, Venäjä	100,0	100,0	12	3	
Moelv Grus AS, Norja	100,0				115
Omni-Sica Oy, Helsinki	100,0	100,0	50	9	
As Rajar TI, Viro	100,0				101
Oy Roofing Ab, Helsinki	100,0	100,0	200	16	
Sica Oy, Helsinki	100,0	100,0	1 003	55 946	
Oü Sten Killustik, Viro	100,0	100,0	400		
Talter AS, Viro	99,4	99,4	8 391	3 871	
TEK Holding Oy, Helsinki	100,0	100,0	900	37 859	

1 000 euroa	Konsernin omistusosuus %	Emoyhtiön omistusosuus			Muiden kons.yritysten omistusosuus kp-arvo
		%	kp	kp-arvo	
Tielinja Oy, Helsinki	100,0	100,0	75	309	
VAe A/S, Tanska	51,0				1 197
Lemcon Oy, Helsinki	100,0	100,0	100	1 682	
OOO Dom Lemcon, Venäjä	100,0				
ICM International Construction Management, Unkari	85,6				467
Lemcon Argentina S.R.L, Argentiina	76,0				3
Lemcon Bauprojekt-Management GmbH, Itävalta	76,0				28
Lemcon Canada Ltd, Kanada	76,0				1
Lemcon do Brasil Ltda, Brasilia	76,0				26
Lemcon Építőipari Kft, Unkari	76,0				28
Lemcon Networks Oy, Helsinki	76,0				304
Lemcon Network Services Ltd, Iso-Britannia	60,2				12
Lemcon (Philippines) Inc., Filippiinit	76,0				222
Lemcon Polska Sp.z o.o, Puola	100,0				587
Lemcon Pte Ltd, Singapore	76,0				7
OOO Lemcon Rus, Venäjä	100,0				28
Lemcon (Thailand) Ltd, Thaimaa	76,0				51
Lemcon USA Corporation, Yhdysvallat	76,0				1
Lemcon Vilnius UAB, Liettua	100,0				979
ZAO Lemstroj, Venäjä	100,0				18
Neccos Oy, Helsinki	100,0				52
Pasila Telecom Oy, Helsinki	76,0				8
WPL-System Oy, Helsinki	100,0				42
Oy Alfred A. Palmberg Ab, Helsinki	100,0	51,5	2 551	27 960	10 392
AAP-Insinöörit Oy, Helsinki	100,0				9
Byggnads Ab Forsström Rakennus Oy, Kokkola	75,0				151
JA-KO Betoni Oy, Kokkola	100,0				3 465
Oy Konte Ab, Vaasa	90,9				168
Oka Oy, Kouvola	90,0				4 392
Palmberg-Rakennus Oy, Oulu	100,0				168
Palmberg TKU Oy, Turku	90,0				687
Palmberg-Urakoitsijat Oy, Hyvinkää	90,0				45
Rakennusliike A. Taskinen Oy, Kitee	70,0				1 920
Rakennusliike S. Horttanainen Oy, Porvoo	100,0				67
Rakennus-Otava Oy, Jyväskylä	100,0				605
Rakennustoimisto Palmberg Oy, Tampere	70,0				572
Rekab Entreprenad Ab, Ruotsi	80,0				243
Savocon Oy, Kuopio	88,3				417
Tekmanni Oy, Helsinki	82,7				1 485
Sähköliike Tekno Oy, Kokkola	72,7				2 326
UAB Tecmen Vilnius, Liettua	82,7				2
Tekmanni Eesti AS, Viro	82,7				6
Tekmanni Service Oy, Helsinki	82,7				500
Tekmen SPB, Venäjä	82,7				8
ZAO Tekmen SS, Venäjä	82,7				2
Turun Rakennusputki Oy, Turku	74,3				1 124
Yhteensä				173 595	34 408
Osakkuusyrittösakkeet					
Pointti-Talo Oy, Lahti	45,0	45,0	27	293	
Bricks AS, Norja	50,0				14
Laing-Loy Management Ltd, Iso-Britannia	50,0				29
Lemcon Ballast Nedam N.V, Hollanti	50,0				8
Lörenskog Asphalt ANS, Norja	50,0				26
Martin Haraldstad AS, Norja	50,0				672
Nordasfalt AS, Norja	50,0				1 035
Ullensaker Asphalt AS, Norja	50,0				522
Yhteensä				293	2 306
Muut osakkeet ja osuudet					
Kiinteistöosakkeet				930	774
Asunto-osakkeet				3 119	
Muut osakkeet ja osuudet				1 011	865
Yhteensä				5 060	1 636

Taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut

	2004 Milj. euroa	2003 Milj. euroa	2003 Milj. euroa Proforma ¹⁾	2002 Milj. euroa	2001 Milj. euroa	2000 Milj. euroa
Liikevaihto	1 533,5	1 359,0		1 255,8	1 116,5	964,6
Vienti ja ulkomaantoiminta	358,6	289,3		249,0	202,5	117,6
% liikevaihdosta	23,4	21,3		19,8	18,1	12,2
Liikevoitto	58,6	48,8		56,7	69,7	50,2
% liikevaihdosta	3,8	3,6		4,5	6,2	5,2
Voitto ennen satunnaiseriä	49,5	41,5		48,5	61,7	46,4
% liikevaihdosta	3,2	3,1		3,9	5,5	4,8
Voitto ennen veroja	49,5	41,8	41,5	48,5	61,7	46,4
% liikevaihdosta	3,2	3,1		3,9	5,5	4,8
Tilikauden voitto	32,1	22,4	22,1	29,5	55,1	29,3
% liikevaihdosta	2,1	1,7	1,6	2,3	4,9	3,0
Pysyvät vastaavat	235,9	242,0	198,4	209,3	197,8	169,5
Vaihto-omaisuus	198,9	179,4	175,9	163,1	145,2	137,2
Rahoitusomaisuus	308,5	252,7	251,8	215,5	212,6	192,5
Oma pääoma	165,6	176,2	175,9	205,5	195,0	154,5
Vähemmistöosuus	15,5	17,0		14,8	10,5	7,5
Korollinen vieras pääoma	222,2	224,1	175,4	119,8	138,6	120,6
Koroton vieras pääoma	340,0	256,9	257,9	247,8	211,5	216,5
Taseen loppusumma	743,3	674,1	626,1	587,9	555,6	499,2
Oman pääoman tuotto, % ²⁾	18,9	12,7		15,4	31,4	19,9
Sijoitetun pääoman tuotto, %	14,8	13,3	14,2	17,1	23,0	20,7
Omavaraisuusaste, %	30,3	34,0	37,1	44,9	41,7	36,9
Gearing, %	100,7	93,0	67,8	36,7	44,1	54,0
Korollinen nettovelka	182,3	179,6	130,9	80,7	90,7	87,5
Bruttoinvestoinnit ³⁾	40,8	37,2		48,7	94,0	72,4
% liikevaihdosta	2,7	2,7		3,9	8,4	7,5
Tilaukanta 31.12.	783,4	593,0		567,9	440,7	451,1
Henkilöstön määrä	7 479	7 167		6 773	6 311	4 487

¹⁾ Vaihto-omaisuus ja rahoitusleasing on käsitelty vanhojen laskentaperiaatteiden mukaisesti.

²⁾ Vuonna 2001 tuloutunut 15,2 milj. euron määräinen veronpalautus heikentää tunnusluvun vertailtavuutta.

³⁾ Sisältää leasingostot v. 2004 ja 2003.

Tunnuslukujen laskentakaavat

SIJOITETUN PÄÄOMAN TUOTTO-%

Tulos ennen satunnaisia eriä + korko- ja muut rahoituskulut x 100

Taseen loppusumma - korottomat velat

(keskimäärin tilikauden aikana)

OMAN PÄÄOMAN TUOTTO-%

Tulos ennen satunnaisia eriä - verot x 100

Oma pääoma + vähemmistöosuus (keskimäärin tilikauden aikana)

OMAVARAISUUSASTE, %

Oma pääoma + vähemmistöosuus x 100

Taseen loppusumma - saadut ennakot

GEARING, %

Korollinen vieras pääoma - rahoitusarvopaperit - rahat ja pankkisaamiset x 100

Oma pääoma + vähemmistöosuus

KOROLLINEN NETTOVELKA

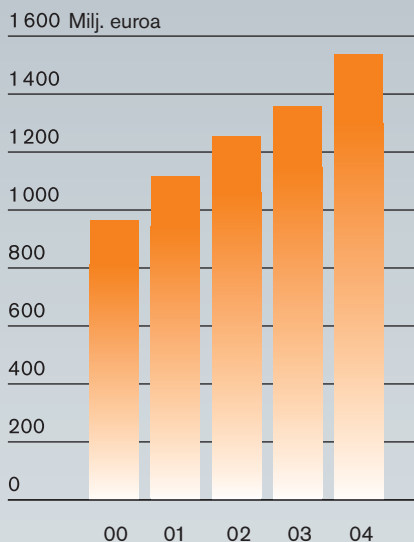
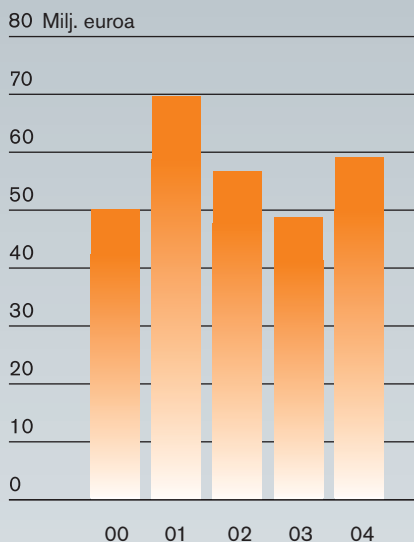
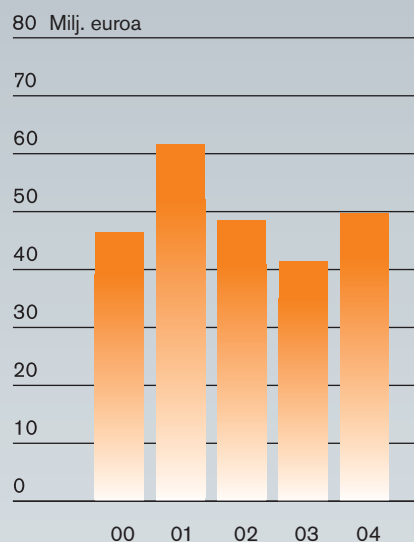
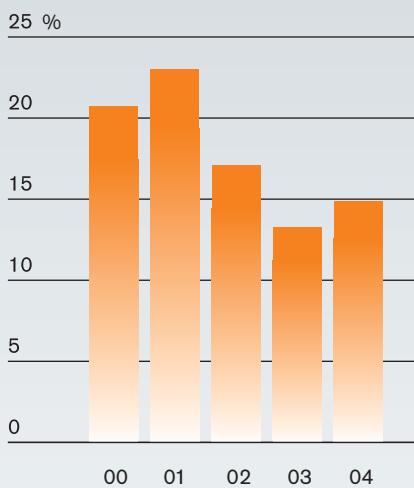
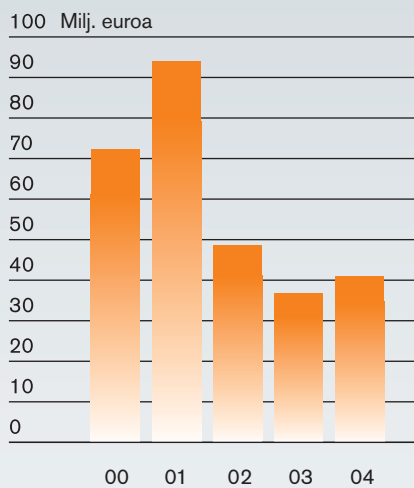
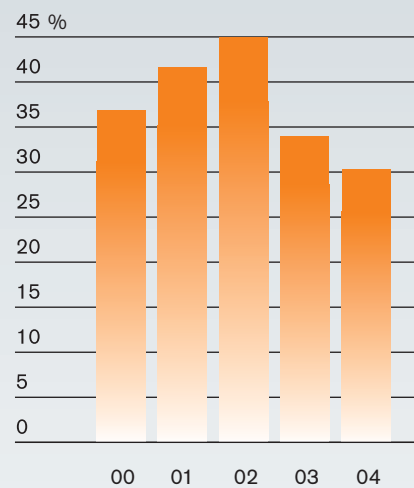
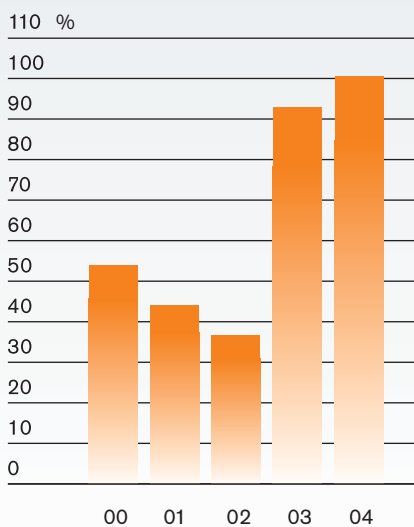
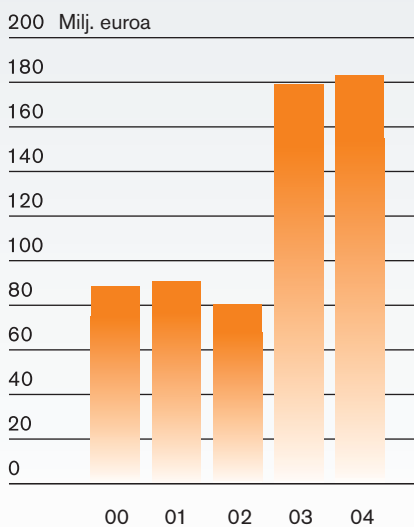
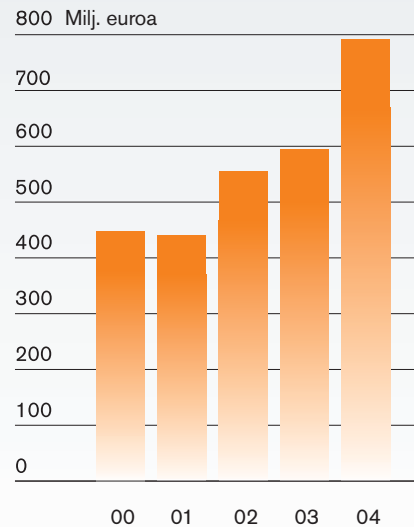
Korolliset velat - rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset

HENKILÖSTÖN MÄÄRÄ

Tilikauden kuukausittaiset henkilöstömäärät yhteensä

Tilikauden kuukausien lukumäärä

Liikevaihto**Liikevoitto****Tulos ennen satunnaiseriä****Sijoitetun pääoman tuotto****Bruttoinvestoinnit****Omavaraisuusaste****Gearing****Korollinen nettovelka****Tilaukanta**

Osakkeet ja osakkeenomistajat

Yhtiön osakepääoma on 34 042 500 euroa. Osakkeen nimellisarvo on 2 euroa ja osakkeiden lukumäärä 17 021 250 kappaletta. Yhtiöllä on yksi osakesarja.

Lemminkäinen Oyj:n osakkeet ovat arvo-osuusjärjestelmässä. Osake noteerataan Helsingin Pörssissä.

Lemminkäinen Oyj:n osakkeen keskiarvo oli tilikauden aikana 15,98 euroa (17,39). Tilikauden lopussa kurssi oli 15,74 euroa (17,00) ja osakekannan markkina-arvo oli 267,9 milj. euroa (289,4). Yhtiöllä oli vuoden lopussa 3 589 osakkeenomistajaa (2 807). Osakkeita vaihdettiin 5 004 790 (2 193 022) kappaletta.

Lemminkäisellä on 5.10.2004 alkaen Liquidity Providing (LP) markkinatakaus sopimus Nordea Pankki Suomi Oyj:n kanssa. Sopimuksen mukaan Nordea Pankki Suomi Oyj sitoutuu antamaan Lemminkäisen osakkeelle osto- ja myyntitarjouksen siten, että suurin sallittu osto- ja myyntitarjouksen välinen erotus on 4 % laskettuna ostotarjouksesta. Tarjoukset sisältävät vähintään 800 osaketta. Nordea Pankki Suomi Oyj sitoutuu antamaan tarjouksia Helsingin Pörssin kaupankäyntijärjestelmässä Pörssin päälistalla jokaisena pörssi-päivänä vähintään 85 % jatkuva kaupankäynti I:n ajasta sekä arvopaperiin sovellettavassa päivän avaus- ja päätösmenettelyssä.

Yhtiölle tehtiin yksi arvopaperimarkkinain 2 luvun 9 §:n mukainen ilmoitus, jonka mukaan Pohjola-konsernin omistusosuus Lemminkäinen Oyj:n osakkeista on alittanut yhden kahdeskymmenesosan Lemminkäinen Oyj:n osakepääomasta ja äänimäärästä.

Yhtiön tiedossa ei ole sellaisia osakkaiden välisiä sopimuksia, joilla olisi merkitystä äänivallan käyttämiselle yhtiökokouksissa.

Yhtiön hallituksella ei ole voimassa olevaa osakeantivaltuutusta eikä valtuutusta päättää vaihtovelkakirja- tai optiolainasta.

Yhtiön hallituksella ei ole voimassa olevaa valtuutusta hankkia yhtiön omia osakkeita.

Yhtiön hallituksen jäsenet ja toimitusjohtaja omistivat 31.12.2004 Lemminkäinen Oyj:n osakkeita 7 505 512 kappaletta, joka on 44,1 % yhtiön osakkeista ja niiden tuottamasta äänimäärästä.

Suurimmat osakkeenomistajat 31.12.2004

	Osakemäärä kpl	% osakekannasta
Heikki Pentti	3 813 956	22,41
Erkki J. Pentti	3 673 956	21,58
Olavi Pentti	3 673 953	21,58
Security Trading Oy	457 800	2,69
Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Varma	441 100	2,59
Nordea Pankki Suomi Oyj	414 774	2,44
Placeringsfonden Aktia Capital	299 522	1,76
Tukinvest Oy	201 600	1,18
Etera Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö	164 600	0,97
EQ Pikkujätiläiset/EQ Rahastoyhtiö Oy	120 000	0,71
Berling Capital Oy	103 500	0,61
Lamy Oy	100 000	0,59
Placeringsfonden Aktia Secura	86 800	0,51
Reino Laakkonen	65 000	0,38
Holding Manutas Oy	55 600	0,33
Yhteensä, 15 suurinta	13 672 161	80,32

Omistajaryhmät 31.12.2004

	Osakemäärä kpl	% osakemäärästä	Osakemäärä kpl	% osakekannasta
Kotitaloudet	3 202	89,22	13 531 421	79,50
Yritykset	272	7,58	1 535 695	9,02
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	15	0,42	473 222	2,78
Julkisyhteisöt	7	0,20	668 900	3,93
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	73	2,03	321 843	1,89
Ulkomaiset omistajat	13	0,36	29 735	0,17
Hallintarekisteröidyt	7	0,20	449 109	2,64
Yhteistilillä			11 325	0,07
Yhteensä	3 589	100,00	17 021 250	100,00

Osakemäärien jakauma 31.12.2004

Osakemäärä kpl/osakas	Osakemäärä kpl	% osakemäärästä	Osakemäärä kpl	% osakekannasta
1-100	595	16,58	35 334	0,21
101-1000	2 442	68,04	964 106	5,66
1 001-10 000	498	13,88	1 454 584	8,55
10 001-100 000	43	1,20	1 191 140	7,00
100 001-1 000 000	8	0,22	2 202 896	12,94
1 000 001-	3	0,08	11 161 865	65,58
Yhteistilillä			11 325	0,07
Yhteensä	3 589	100,00	17 021 250	100,00

Osakeantioikaistut osakekohtaiset tunnusluvut

Euroa	2004	2003	2003 Proforma	2002	2001	2000
Tulos/osake (EPS) ²⁾	1,89	1,30		1,73	3,23	1,72
Oma pääoma/osake	9,73	10,35	10,33	12,07	11,46	9,08
Osinko/osake	0,60 ¹⁾	2,50		3,00	1,10	0,84
Osinko/tulos, % ²⁾	31,8	192,2		173,4	34,0	48,9
Efektiivinen osinkotuotto, %	3,8	14,7		18,8	8,5	7,0
Hinta/voitto-suhde (P/E)	8,3	13,1		9,2	4,0	7,0
Osakkeen kurssikehitys						
keskikurssi	15,98	17,39		15,23	12,86	11,89
alin kurssi	13,00	13,40		13,00	11,00	10,00
ylin kurssi	19,55	20,90		17,00	13,90	14,00
kurssi kauden lopussa	15,74	17,00		16,00	13,00	12,00
Osakekannan markkina-arvo, milj.	267,9	289,4		272,3	221,3	204,3
Osakkeiden vaihdon kehitys 1000 kpl	5 005	2 193		960	460	1 185
% kokonaismäärästä	29,4	12,9		5,6	2,7	7,0
Osakkeiden lukumäärä						
kaudella keskimäärin, 1000 kpl	17 021	17 021		17 021	17 021	17 021
kauden lopussa, 1000 kpl	17 021	17 021		17 021	17 021	17 021

1) Hallituksen ehdotus

2) Vuonna 2001 tuloutunut 15,2 milj. euron määräinen veronpalautus heikentää näiden tunnuslukujen vertailtavuutta.

Tunnuslukujen laskentakaavat

TULOS/OSAKE

Tulos ennen satunnaisia eriä - verot - vähemmistöosuus
Osakeantioikaistu osakemäärä keskimäärin

OMA PÄÄOMA/OSAKE

Oma pääoma
Osakeantioikaistu osakemäärä tilikauden lopussa

OSINKO/OSAKE

Tilikaudelta jaettu osinko
Osakeantioikaistu osakemäärä tilikauden lopussa

OSINKO/TULOS, %

Tilikaudelta jaettu osinko x 100
Tulos ennen satunnaisia eriä - verot - vähemmistöosuus

EFEKTIIVINEN OSINKOTUOTTO, %

Osinko/osake x 100
Osakeantioikaistu kurssi tilikauden lopussa

PE-LUKU

Osakeantioikaistu kurssi tilikauden lopussa
Tulos/osake

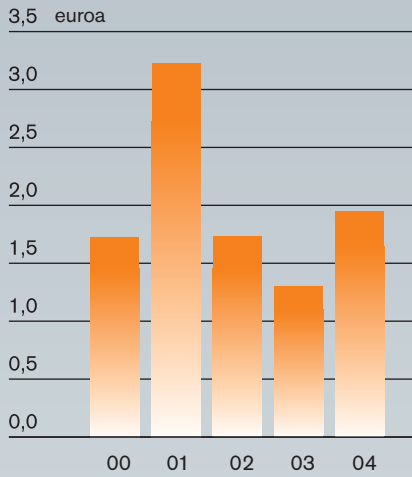
OSAKEANTIOIKAISTU KESKIKURSSI

Osakkeen euromääräinen kokonaisvaihto
Tilikauden vaihdettujen osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä

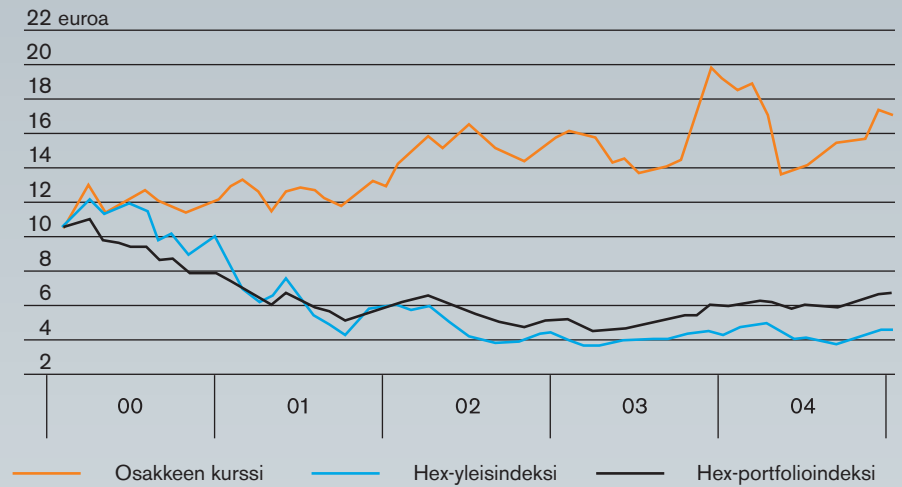
OSAKEKANNAN MARKKINA-ARVO

Osakkeiden lukumäärä x kurssi tilikauden lopussa

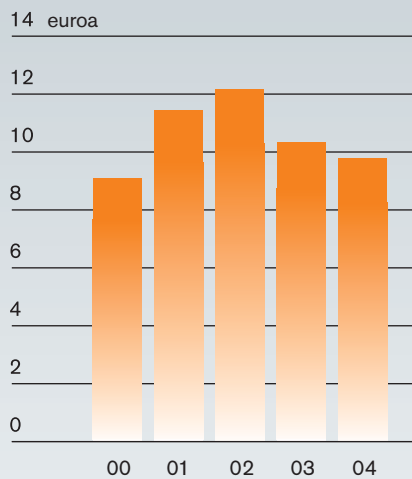
Tulos/osake

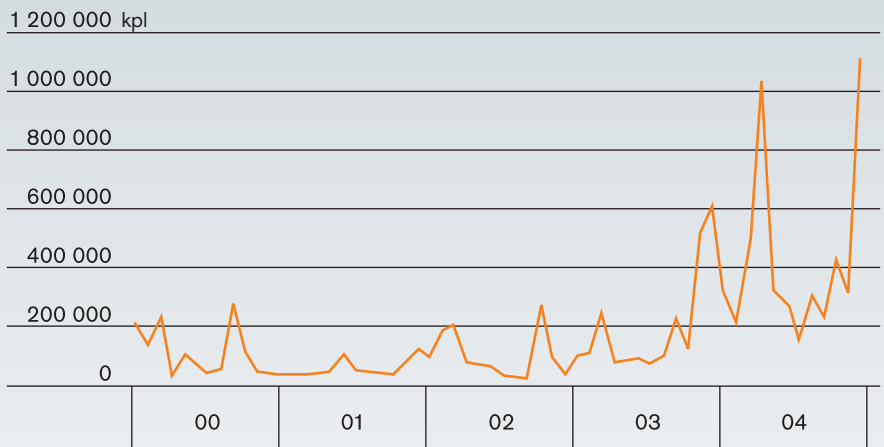
Osakkeen keskipörssi/kk

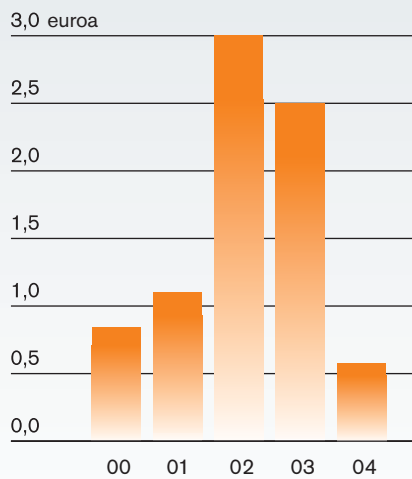
Oma pääoma/osake

Osakkeen vaihtomäärä/kk

Osinko/osake

Hallituksen ehdotus emoyhtiön voittovarojen käytöstä

Konsernitaseen 31.12.2004 mukaan konsernin voitonjakokelpoinen oma pääoma on 116 891 083,85 euroa. Emoyhtiö Lemminkäinen Oyj:n voitonjakokelpoinen oma pääoma taseen 31.12.2004 mukaan on 87 410 749,95 euroa, josta voittovarat edellisiltä tilikausilta ovat 76 212 600,64 euroa ja tilikauden voitto 11 198 149,31 euroa. Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että yhtiö jakaisi 31.12.2004 päättyneeltä tilikaudelta osinkoa 0,60 euroa osaketta kohti eli yhteensä 10 212 750,00 euroa, jolloin voittovaroihin jää 77 197 999,95 euroa.

Helsingissä 16. päivänä helmikuuta 2005

Heikki Pentti
Erkki J. Pentti

Teppo Taberman
Sakari Tamminen

Berndt Brunow
Juhani Sormaala
toimitusjohtaja

Tilintarkastuskertomus

Lemminkäinen Oyj:n osakkeenomistajille

Olemme tarkastaneet Lemminkäinen Oyj:n kirjanpidon, tilinpäätöksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1.–31.12.2004. Hallituksen ja toimitusjohtajan laatima tilinpäätös sisältää toimintakertomuksen sekä konsernin että emoyhtiön tuloslaskelman, taseen ja liitetiedot. Suorittamamme tarkastuksen perusteella annamme lausunnon tilinpäätöksestä ja hallinnosta.

Tilintarkastus on suoritettu hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa on tällöin tarkastettu riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, ettei tilinpäätös sisällä olennaisia virheitä tai puutteita. Hallinnon tarkastuksessa on selvitetty hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan toiminnan lainmukaisuutta osakeyhtiölain säännösten perusteella.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös on laadittu kirjanpitolain sekä tilinpäätöksen laatimista koskevien muiden säännösten ja määräysten mukaisesti. Tilinpäätös antaa kirjanpitolaissa tarkoitetulla tavalla oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Tilinpäätös konsernitalinpäätöksineen voidaan vahvistaa ja vastuuvapaus myöntää emoyhtiön hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta. Hallituksen esitys jakokelpoisten varojen käsittelyä on osakeyhtiölain mukainen.

Helsingissä 3. maaliskuuta 2005

PricewaterhouseCoopers Oy
KHT-yhteisö

Jan Holmberg
KHT

Emoyhtiön hallitus

Erkki J. Pentti

- s. 1948
- merkonomi
- ei-riippumaton hallituksen jäsen 1975–
- Tahko-Chalet Oy:n toimitusjohtaja
- 3 673 956 Lemminkäinen Oyj:n osaketta

Heikki Pentti

- s. 1946
- vuorineuvos, diplomiekonomi
- hallituksen puheenjohtaja 1994–
- ei-riippumaton hallituksen jäsen 1969–
- Lemminkäinen Oy:n toimitusjohtaja 1983–1993
- Fortum Oyj:n ja Myllykoski Oyj:n hallituksen jäsen
- 3 813 956 Lemminkäinen Oyj:n osaketta

Berndt Brunow

- s. 1950
- diplomiekonomi
- riippumaton hallituksen jäsen 2002–
- Oy Karl Fazer Ab:n toimitusjohtaja 2002–
- yli 20 vuotta metsäteollisuuden johtotehtävissä sekä kotimaassa että ulkomailla
- Sanitec Oy:n hallituksen puheenjohtaja sekä UPM Kymmene Oyj:n, Oy Nautor Ab:n ja Cloetta Fazer AB:n (publ.) hallituksen jäsen
- 10 000 Lemminkäinen Oyj:n osaketta

Teppo Taberman

- s. 1944
- taloustieteiden maisteri
- hallituksen varapuheenjohtaja 1998–
- riippumaton hallituksen jäsen 1997–
- hallitusammattilainen ja taloudellinen neuvonantaja vuodesta 1995–
- 20 vuotta pankkitoiminnassa, joista mm. varatoimitusjohtajana kahdessa eri pankissa
- Perlos Oyj:n, Oy Rettig Ab:n, Oy G.W. Sohlberg Ab:n, Ingman Group Oy Ab:n, Larox Oyj:n, Paloheimo Oy:n ja SKS-Tekniikka Oy:n hallituksen jäsen
- 2 000 Lemminkäinen Oyj:n osaketta

Sakari Tamminen

- s. 1953
- kauppateiden maisteri
- riippumaton hallituksen jäsen 2003–
- Rautaruukki Oyj:n toimitusjohtaja 2004–
- Rautaruukki Oyj:n varatoimitusjohtaja 2003
- Metso Oyj:n, Rauma Oy:n ja Rauma-Repola Oy:n johtotehtävissä 1987–2003
- SanomaWSOY Oyj:n, Metallinjalostus ry:n, Teknologiateollisuus ry:n ja Pörssisäätiön hallituksen jäsen
- 200 Lemminkäinen Oyj:n osaketta

Lemminkäinen-konsernin johto

Juhani Sormaala

- s. 1950
- diplomi-insinööri, diplomiekonomi
- toimitusjohtaja 1994–
- Oy Alfred A. Palmberg Ab:n toimitusjohtaja 1986–1993
- Lemminkäinen Oy:n kehitysjohtaja 1985–86
- konsernin palvelukseen 1981
- Rakennusteollisuus RT ry :n hallituksen jäsen
- Keskinäinen vakuutusyhtiö Tapiolan hallintoneuvoston jäsen
- Tekmanni Oy:n, Lemcon Oy:n ja Oy Alfred A. Palmberg Ab:n hallituksen puheenjohtaja
- 5 400 Lemminkäinen Oyj:n osaketta

Jukka Ovaska

- s. 1950
- yo-merkonomi
- talousjohtaja 1994–
- konserniin palvelukseen 1979
- Oy Alfred A. Palmberg Ab:n, Lemcon Oy:n ja Tekmanni Oy:n hallituksen jäsen
- 900 Lemminkäinen Oyj:n osaketta

Ari Junttila

- s. 1955
- diplomi-insinööri
- kehitysjohtaja 2005–
- johtaja, Päällystys- ja kiviainesryhmä 2002–2004
- johtaja, Rakennusmateriaaliryhmä 1996–2002
- yksikönjohtaja, Kattoyksikkö 1992–1996
- yksikönjohtaja, Optimiyksikkö 1990–1992
- konsernin palvelukseen 1983
- Tekmanni Oy:n hallituksen jäsen
- Asfalttiliitto ry:n hallituksen jäsen 2002–2004
- 5900 Lemminkäinen Oyj:n osaketta, joista 400 alaikäisten lasten omistuksessa

Erkki Lönnrot

- s. 1954
- rakennusinsinööri
- johtaja, Rakennusmateriaaliryhmä 2002–
- johtaja, Kattourakointi 1999–2002
- urakointipäällikkö 1993–1998
- konsernin palvelukseen 1980
- Rakennusteollisuus RT ry:n hallituksen jäsen 2002–2004
- Kattoliitto ry:n hallituksen puheenjohtaja 1997–2004
- 500 Lemminkäinen Oyj:n osaketta

Matti A. Mantere

- s. 1945
- diplomi-insinööri
- Lemcon Oy:n toimitusjohtaja 1992–
- Lemminkäinen Oyj
- Rakennusryhmän johtaja, 1987–1991
- vientitehtävissä 1977–1987
- konsernin palvelukseen 1975
- Oy Alfred A. Palmberg Ab:n hallituksen jäsen
- 1000 Lemminkäinen Oyj:n osaketta, osakkeet alaikäisen lapsen omistuksessa

Risto Bono

- s. 1942
- diplomi-insinööri, kauppatieteiden maisteri
- Oy Alfred A. Palmberg Ab:n toimitusjohtaja 1994–
- johtaja, Oy Alfred A. Palmberg Ab, 1990–1993
- varatoimitusjohtaja Continental Air Conditioning International, Belgia 1985–1991
- Rakennusteollisuus RT ry, Talonrakennusjaoksen hallituksen jäsen
- Tekmanni Oy:n ja Lemcon Oy:n hallituksen jäsen
- 3000 Lemminkäinen Oyj:n osaketta

Antero Huhta

- s. 1947
- insinööri
- Tekmanni Oy:n toimitusjohtaja 2000–
- Rakennustoimisto A. Puolimatka Oy/ NCC Oy
- rakennustuotannon johtaja 1989–2000
- linjajohtaja 1986–1989
- Talotekniikkaliitto ry:n ja LVI-TU ry:n hallituksen jäsen
- Oy Alfred A. Palmberg Ab:n hallituksen jäsen
- 1400 Lemminkäinen Oyj:n osaketta

Henrik Eklund

- s. 1961
- diplomi-insinööri
- johtaja, Päällystys- ja kiviainesryhmä 2005–
- Lemcon Oy, vientijohtaja 2001–2004
- Rakennus Oy Lemminkäinen, projektsuunnittelupäällikkö, projektipäällikkö, aluepäällikkö 1996–2000
- konsernin palvelukseen 1989
- Asfalttiliitto ry:n hallituksen jäsen 2005–
- ei omista Lemminkäinen Oyj:n osakkeita

Lemminkäinen-konsernin hallinto

Lemminkäisen arvot

Kannattava liiketoiminta. Liiketoiminnan ydintavoite on kannattavuus. Vain kannattavalla liiketoiminnalla voidaan turvata osakkeenomistajien, henkilöstön ja muiden sidosryhmien edut.

Tyytyväiset asiakkaat. Lemminkäinen haluaa luoda ja ylläpitää hyviä ja pitkäaikaisia asiakassuhteita. Yhtiö selvittää ja kartoittaa systemaattisesti asiakkaidensa tarpeita sekä tyytyväisyyttä yhtiön tuotteisiin ja palveluihin.

Hyvinvoiva henkilöstö. Henkilöstön ammattitaitoa ylläpidetään ja kehitetään jatkuvalla koulutuksella, tehtäväkierrolla sekä muilla henkilöstöohjelmilla. Työkyvyn ylläpitämiseen ja työturvallisuuskysymyksiin kiinnitetään erityistä huomiota.

Ympäristöä arvostava rakentaminen. Lemminkäinen haluaa toimia ympäristöä arvostavan rakentamistavan asiantuntijana.

Konsernin rakenne

Lemminkäinen-konsernissa on viisi liiketoiminta-aluetta. Emoyhtiön toiminta on jaettu Päällystys- ja kiviainesryhmään ja Rakennusmateriaaliryhmään. Tytäryhtiöt Lemcon Oy, Oy Alfred A. Palmberg Ab ja Tekmanni Oy toimivat kukin omalla liiketoiminta-alueellaan.

Emoyhtiön hallitus

Lemminkäinen Oyj:n varsinainen yhtiökokous valitsee vuosittain yhtiön hallitukseen vähintään neljä ja enintään kahdeksan jäsentä. Hallituksen jäsenten toimikausi päättyy vaalia ensiksi seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä.

Yhtiön hallituksessa oli vuonna 2004 viisi jäsentä. He olivat Berndt Brunow, Erkki J. Pentti, Heikki Pentti, Teppo Taberman ja Sakari Tamminen. Yhtiöstä ja merkittävistä osakkeenomistajista riippumattomia olivat Berndt Brunow, Teppo Taberman ja Sakari Tamminen.

Hallitus valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Vuonna 2004 puheenjohtajana toimi Heikki Pentti ja varapuheenjohtajana Teppo Taberman.

Lemminkäinen Oyj:n hallitus kokoontuu yleensä kuukausittain. Tilikaudella 2004 kokouksia pidettiin 11 kappaletta. Jäsenten läsnäoloprosentti hallituksen kokouksissa oli 96.

Hallitus käsittelee työjärjestyksensä mukaiset asiat sekä päättää konsernia koskevista laajakantoisista ja periaatteellisesti merkittävistä asioista. Hallitus tekee yhtiöjärjestyksensä määrätyn toimialan puitteissa päätökset mm. uusille liiketoiminta-alueille laajentumisesta sekä vanhoista liiketoiminnoista luopumisesta. Hallitus vahvistaa konserniyhtiöiden budjetit osana konsernin budjettia ja tekee konsernin kannalta keskeiset investointi- ja rahoituspäätökset. Lisäksi hallitus päättää mm. konsernin ympäristö- ja vakuutuspolitiikan sisällöstä.

Hallitus nimittää ja erottaa toimitusjohtajan ja tämän välittömät alaiset. Lisäksi se päättää toimitusjohtajan ja tämän välittömien alaisten palkan, palkkiot ja muut edut. Hallitus päättää myös konsernin kannustepalkkiojärjestelmien periaatteet.

Koska hallituksen jäsenmäärä on pieni ja koska hallitus kokoontuu usein, se kykenee hyvin hoitamaan valvontaan, nimityksiin ja palkitsemiseen liittyvät tehtävänsä omaan työjärjestykseensä kuuluvina. Tämän vuoksi hallitukselle asioita valmistelevia valiokuntia ei ole toistaiseksi katsottu tarpeelliseksi perustaa.

Hallituksen kokouksissa toimitusjohtaja esittelee hallitukselle konsernin eri liiketoiminta-alueita koskevan katsauksensa sekä konsernin taloudelliset raportit.

Hallituksen jäsenten palkkioista päättää yhtiökokous. Vuonna 2004 hallituksen puheenjohtajan palkkio oli 11 000 euroa kuukaudessa ja hallituksen jäsenen palkkio 2 000 euroa kuukaudessa.

Hallitus arvioi toimintaansa säännöllisesti sisäisenä itsearviointina.

Toimitusjohtaja

Lemminkäinen Oyj:n toimitusjohtaja vastaa yhtiön liiketoiminnan käytännön johtamisesta ja suunnittelusta. Toimitusjohtaja huolehtii myös konsernitasolla strategisesti merkittävien toimenpiteiden, kuten yritysjärjestelyjen valmistelemisesta sekä hallituksen päättä-

mien toimenpiteiden täytäntöönpanosta. Lisäksi toimitusjohtaja huolehtii siitä, että yhtiön johtamisresurssit ovat riittävät ja että yhtiön hallinto toimii asianmukaisesti. Yhtiön toimitusjohtajana on vuodesta 1994 toiminut Juhani Sormaala.

Toimitusjohtajalla on oikeus jäädä eläkkeelle 60 vuotta täytettyään. Tällöin hänen eläkkeensä on yhtiön ottaman lisäeläkevakuutuksen johdosta 60 % TEL:n mukaisesta eläkepalkasta.

Vuonna 2004 toimitusjohtajalle maksettu rahapalkka oli 345 326 euroa, joka sisälsi 40 848 euron määräisen tulospalkkion.

Toimitusjohtajasopimuksen irtisanomisaika on 6 kuukautta. Mikäli yhtiö irtisanoo sopimuksen, on toimitusjohtajalla sopimuksen päättyessä oikeus kertakaikkiseen erokorvaukseen, joka vastaa 18 kuukauden rahapalkkaa sopimuksen päättymishetkellä.

Muu johto ja alakonsernien hallinto

Lemminkäisen johtoon kuuluvat toimitusjohtajan lisäksi Lemminkäisen talousjohtaja ja kehitysjohtaja sekä konsernin liiketoiminta-alueiden johtajat eli Päällystys- ja kivainesryhmän johtaja, Rakennusmateriaaliryhmän johtaja, Lemcon Oy:n, Oy Alfred A. Palmberg Ab:n ja Tekmanni Oy:n toimitusjohtajat. Liiketoiminta-alueiden johtajat, talousjohtaja ja kehitysjohtaja ovat operatiivisesti Lemminkäinen Oyj:n toimitusjohtajan suoria alaisia. Yhtiössä ei ole erillistä konsernitason johtoryhmää.

Tytäryhtiöiden hallituksen jäsenet ovat yleensä Lemminkäinen-konsernin palveluksessa olevia johtohenkilöitä. Suurten tytäryhtiöiden toimitusjohtajat toimivat johtamansa tytäryhtiön hallituksen kokouksissa esittelijöinä, ja hallituksen puheenjohtajana toimii Lemminkäinen Oyj:n toimitusjohtaja. Suurten tytäryhtiöiden toimitusjohtajat toimivat vähintään yhden toisen suuren Lemminkäisen tytäryhtiön hallituksen jäsenenä. Tytäryhtiöiden hallituksen jäsenen tehtävästä ei makseta erillisiä palkkioita konsernin palveluksessa oleville henkilöille.

Palkitsemisjärjestelmä

Yhtiöllä ei ole voimassaolevia optio-ohjelmia eikä muita osakesidonnaisia palkitsemisjärjestelmiä.

Lemminkäinen-konsernin johdon palkitsemisjärjestelmä muodostuu tulokseen perustuvasta vuosipalkkiosta ja taloudellisen lisäarvon syntymiseen perustuvasta pitkäaikaisesta sitouttamisjärjestelmästä. Lemminkäisen hallitus vahvistaa palkitsemisjärjestelmän raja-arvot vuosittain. Tulokseen perustuva vuosipalkkio voi olla enintään 30 % vuoden rahapalkasta. Sitouttamisjärjestelmän mukainen palkkio voi olla enintään 6 kuukauden rahapalkan määräinen.

Sisäinen valvonta, riskienhallinta ja sisäinen tarkastus

Sisäinen valvonta

Konsernin liiketoimintaa ja varainhoidon valvontaa seurataan tehokkailla suunnittelu- ja seurantajärjestelmillä, tulosyksikkökohtaisella raportointijärjestelmällä sekä sisäisen tarkastuksen avulla. Suurin osa yhtiön johtamis- ja toimintajärjestelmistä on dokumentoitu ja/tai sertifioitu. Järjestelmien toimivuutta ja niiden noudattamista seurataan paitsi sisäisesti, myös mm. sertifiointit suorittaneiden ulkopuolisten tahojen toimesta.

Riskienhallinta

Lemminkäisen riskit jaetaan kuuteen kategoriaan: markkinariskit, projektiriskit, rahoitusriskit, luottotappioriskit, ympäristöriskit sekä tapaturmat ja vahingot.

Markkinariskit

Markkinariskeistä merkittävin on kotimaan uudisrakentamisen suhdanneherkkyys. Tätä riskiä hallitaan sekä rakenteellisesti että toiminnallisesti. Lemminkäisen konsernirakenteessa useimmista muista rakennusliikkeistä poiketen suhdanneherkstä kotimaan talonrakentamisesta riippuvaisen liiketoiminta-alueiden osuus on ainoastaan noin puolet. Toiminnallisesti markkinariskeihin varaudutaan ylläpitämällä sellaista joustavuutta ja muutosherkkyttä, joka antaa valmiuden ryhtyä nopeisiin sopeutustoimiin markkinatilanteen sitä vaatiessa.

Projektiriskit

Rakennusurakointi on määritelmällisesti riskinottoa. Jokaiseen urakkaan liittyy riski arvioitujen kustannusten ylittymisestä. Tätä riskiä hallitaan kolmella tavalla. Ensinnäkin liiketoimintaa on suunnattu siten, että keskimääräinen urakkakoko on varsin pieni. Lemminkäisen suurimpienkaan urakoiden vuosittainen liikevaihtosuus ei ylitä n. 5 % konsernin liikevaihdosta, jolloin yksittäisen urakan epäonnistumisella ei voi olla oleellista merkitystä konsernin tulokselle. Toiseksi yhtiö on valikoiva päättäessään tarjottavista hankkeista. Hankkeita, joista ei ole riittävästi aikaisempaa kokemusta tai joihin ei ole osoitettavissa osaavia resursseja, ei tarjota. Kolmanneksi projektien hallintaan ja sen kehittämiseen kiinnitetään jatkuvaa ja

suurta huomiota. Perustajaurakoitavien asunto- ja liikekohteiden myyntiriskiä hallitaan siten, että niitä ei aloiteta ilman esimarkkinointia ja riittäviä ennakkovarauksia. Kaavoittamatonta maata tai rakennusoikeutta ei hankita varastoon ilman selviä suunnitelmia siitä, milloin rakentaminen voidaan aloittaa ja ketkä voisivat olla kohteen käyttäjät ja omistajat.

Rahoitusriskit

Kaikki merkittävät yritys- ja liiketoimintakaupat arvioidaan kriittisesti niiden tuotaman kassavirran ja niiden tasevaikutusten kannalta. Korke- ja valuuttariskeiltä suojaudutaan tavanomaisin keinoin. Toiminnan luonteesta johtuvan kausiluototuksen korkojaksot ovat lyhyitä ja muiden luottojen korkojaksot enimmäkseen pitkiä. Valuuttamääräiset saatavat ja ulkomaisten tytäryhtiöiden osakepääomat suojataan.

Luottotappiot

Lemminkäisen luottotappiot ovat aina olleet toiminnan laajuuteen nähden vähäiset. Merkittävimmät riskit tässä suhteessa liittyvät toimintaan Venäjällä. Pääsääntönä Venäjän projekteissa on rakentaminen ainoastaan ennakkomaksuja vastaan. Mikäli luottotappioriskiä poikkeuksellisesti otetaan, se on aina ennakolta suhteutettu kyseisen hankkeen kateodotuksiin.

Ympäristöriskit

Konsernin toimintaan liittyvät ympäristöriskit kartoitetaan ennalta. Riskien arviointi ja riskienhallintatyö on osa konsernin normaalia toimintaa. Ympäristöriskejä on minimoitu vähentämällä toiminnasta aiheutuvia päästöjä sekä parantamalla poltto- ja voiteluaineiden ja muiden kemikaalien käsittelyn ja varastoinnin turvallisuutta. Ympäristöasioiden hoitoa ja konsernin toiminnan vaikutuksia ympäristöön seurataan jatkuvasti sisäisin seuranta- ja tarkkailuohjelman.

Tapaturmat ja vahingot

Konsernin käyttöomaisuus on vakuutettu vahinkojen varalta vuosittain emoyhtiön hallituksessa vahvistettavan vakuutuspolitiikan mukaisesti. Rakennusyhtiön työtapaturma-alttiudesta johtuen työsuojelun kehittämiseen kiinnitetään erityistä ja jatkuvaa huomiota.

Sisäinen tarkastus

Yhtiön sisäinen tarkastus avustaa hallitusta sen valvontatehtävässä. Hallitus hyväksyy sisäisen tarkastuksen toimintaohjeen ja vuosittaisen tarkastussuunnitelman. Sisäinen tarkastus toimii hallituksen alaisuudessa ja toimitusjohtajan valvonnassa. Sisäinen tarkastus raportoi hallituksen puheenjohtajalle ja toimitusjohtajalle tarkastustuloksistaan, ja esittää puolivuositteittäin raporttinsa hallitukselle.

Sisäisen tarkastuksen keskeisenä tehtävänä on tutkia ja arvioida Lemminkäinen-konsernin riskien hallinnan ja yksiköiden sisäisen tarkkailun tehokkuutta ja toimivuutta. Sisäisen tarkastuksen tulee tehtävässään tarkastaa, että taloudellinen informaatio on oikeaa ja riittävää, että toimintaperiaatteita, säädöksiä ja ohjeita sekä raportointi- ja laatujärjestelmiä noudatetaan, että omaisuus on suojattu menetyksiltä ja että resursseja käytetään taloudellisesti ja tehokkaasti. Sisäinen tarkastus toimii lisäksi asiantuntijana tehtäväalueeseensa liittyvissä kehittämishankkeissa sekä tekee erityisselvityksiä hallituksen tai johdon toimeksiannosta.

Tilintarkastus

Lemminkäinen Oyj:n tilintarkastajana tilikaudella 2004 toimivat 19.3.2004 asti Jan Holmberg, KHT ja Jarmo Alén, KHT sekä varatilintarkastajana KHT-yhteisö Joe Sundholm & Co Ab, jossa päävastuullisena tilintarkastajana toimi Kim Karhu, KHT. Yhtiökokous valitsi 19.3.2004 tilintarkastajaksi KHT-yhteisö PricewaterhouseCoopers Oy:n, jossa päävastuullisena tilintarkastajana toimi Jan Holmberg, KHT.

Vuonna 2004 tilintarkastajille maksettiin konserniyhtiöiden tilintarkastuksesta palkkioina 436 395 euroa ja konsulttipalkkioina 173 965 euroa.

Sisäpiiriohje

Lemminkäinen Oyj:ssä noudatetaan 1.3.2000 käyttöön otettua sisäpiiriohjetta. Ohje sisältää Helsingin Pörssin, Keskuskauppakamarin ja Teollisuuden ja Työntantajain Keskusliiton sisäpiiriohjeen säännökset.

Ohjeen perusteella pysyviksi sisäpiiriläisiksi määritellään lakimääräiset sisäpiiriläiset sekä henkilöt, jotka tehtävissään saavat säännöllisesti yhtiön arvopaperin arvoon olennaisesti vaikuttavaa tietoa. Osavuositarkastuksen ja tilinpäätöstiedotteen julkaisemista edeltävä ajanjakso, jolloin yhtiön pysyvät sisäpiiriläiset eivät saa käydä kauppaa yhtiön liikkeeseen laskevilla arvopapereilla, on 21 vuorokautta.

Suositus listayhtiöiden hallinnointi- ja ohjausjärjestelmistä

Lemminkäinen Oyj noudattaa HEX:n, Keskuskauppakamarin sekä Teollisuuden ja Työntantajain Keskusliiton 1.7.2004 voimaantullutta suositusta listayhtiön hallinnointi- ja ohjausjärjestelmistä.

Tietoja osakkeenomistajille

Yhtiökokous

Lemminkäinen Oyj:n varsinainen yhtiökokous pidetään perjantaina 18.3.2005 klo 15.00 Hotelli Palacessa, 10. krs, Eteläranta 10, Helsinki.

Kokouksessa käsitellään yhtiöjärjestyksen 11 §:ssä mainitut asiat.

Osakkeenomistajat, jotka edustavat n. 65 % yhtiön osakkeiden tuottamista äänistä, ovat ilmoittaneet ehdottavansa yhtiökokoukselle, että hallituksen jäseniksi valittaisiin suostumuksensa mukaisesti Berndt Brunow, Heikki Pentti, Erkki J. Pentti, Teppo Taberman ja Sakari Tamminen.

Lisäksi mainitut osakkeenomistajat ovat ilmoittaneet ehdottavansa yhtiökokoukselle, että tilintarkastajaksi valittaisiin suostumuksensa mukaisesti KHT-yhteisö PricewaterhouseCoopers Oy.

Oikeus osallistua yhtiökokoukseen on osakkeenomistajalla, joka 8.3.2005 on merkittynä osakkeenomistajaksi Suomen Arvopaperikeskus Oy:n pitämään yhtiön osakasluetteloon.

Myös osakkeenomistajalla, jonka osakkeita ei ole siirretty arvo-osuusjärjestelmään, on oikeus osallistua yhtiökokoukseen edellyttäen, että osakkeenomistaja on rekisteröity yhtiön osakerekisteriin ennen 28.10.1994. Tässä tapauksessa osakkeenomistajan on esitettävä yhtiökokouksessa osakekirjansa tai muu selvitys siitä, että osakkeiden omistusoikeutta ei ole siirretty arvo-osuustilille.

Osakkeenomistajien, jotka haluavat osallistua yhtiökokoukseen, on ilmoitettava siitä viimeistään tiistaina, 15.3.2005 klo 14.00 mennessä. Ilmoittautumiset ottaa vastaan Maritta Laitinen, puh. (09) 159 9303. Ilmoittautumisen voi lähettää myös postitse osoitteella Lemminkäinen Oyj, Maritta Laitinen, PL 23, 00241 Helsinki tai telefaxilla, (09) 159 9510 tai sähköpostilla osoitteella maritta.laitinen@lemminkainen.fi

Ilmoittautumisen on oltava perillä ennen ilmoittautumisajan päättymistä. Valtakirja, jonka nojalla asiamies edustaa osakkeenomistajaa, pyydetään toimittamaan yhtiölle ilmoittautumisajan loppuun mennessä.

Tilinpäätösasiakirjojen jäljennökset ovat nähtävissä yhtiön pääkonttorissa Esterinportti 2, 00240 Helsinki 10.3.2005 alkaen. Jäljennökset tilinpäätösasiakirjoista lähetetään pyynnöstä osakkeenomistajille.

Ehdotus voittovarojen käytöstä

Lemminkäinen Oyj:n hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että yhtiö jakaisi 31.12.2004 päättyneeltä tilikaudelta vahvistetun taseen perusteella osinkoa 0,60 euroa osaketta kohti eli yhteensä 10 212 750,00 euroa. Osinko maksettaisiin osakkaalle, joka on osingonmaksun täsmäytyspäivänä 23.3.2005 merkitty Suomen Arvopaperikeskus Oy:n pitämään yhtiön omistajaluetteloon. Osingon maksupäivä olisi 1.4.2005.

Taloudelliset katsaukset

Lemminkäinen Oyj julkaisee vuonna 2005 vuosikertomuksen lisäksi seuraavat taloudelliset katsaukset:

16.2.2005 tilinpäätöstiedote tilikaudelta 2004

11.5.2005 osavuositarkaus 1.1.–31.3.2005

10.8.2005 osavuositarkaus 1.1.–30.6.2005

9.11.2005 osavuositarkaus 1.1.–30.9.2005

Osavuositarkauskset julkaistaan suomeksi ja englanniksi internet-osoitteessa www.lemminkainen.fi

Vuosikertomus ilmestyy suomeksi ja englanniksi. Yhtiön osakasluetteloon merkityt osakkaat saavat vuosikertomuksen postitse. Vuosikertomus on myös saatavilla yhtiön pääkonttorista.

Taloudellisia raportteja voi tilata yhtiön Tiedotuksesta, puh. (09) 159 9511 tai sähköpostiosoitteesta kirjasto@lemminkainen.fi

Yhteystiedot

PÄÄKONTTORI

LEMMINKÄINEN OYJ

Esterinportti 2,
00240 Helsinki
Puhelin (09) 15 991
Telefax (09) 140 672
Sähköposti:
tiedotus@lemminkainen.fi
www.lemminkainen.fi

PIIRIKONTTORIT

FORSSA

Kaikulantie 57, 30100 Forssa
(03) 424 0300

HUITTINEN

Risto Rytin katu 22
32700 Huittinen
(02) 569 236

HÄMEENLINNA

Tölkkimäentie 4
13130 Hämeenlinna
(03) 628 0010, 628 0020

IISALMI

Louhenkatu 7, 74100 Iisalmi
(017) 816 861

IMATRA

Karjalantie 857, 55800 Imatra
(05) 473 8666

JOENSUU

Parrutie 1, 80100 Joensuu
(013) 264 210

JYVÄSKYLÄ

Vasarakatu 1, 40320 Jyväskylä
(014) 334 400

KAJAANI

Brahenkatu 16 as. 9
87100 Kajaani
(08) 613 1303

KEMI

Valtakatu 30, 94100 Kemi
(016) 221 647

KOKKOLA

Outokummuntie
67100 Kokkola
(06) 831 1089

KOTKA

Valajantie 7, 48230 Kotka
(05) 210 4300, 210 4340

KOUVOLA

Alakyläntie 23, 45100 Kouvola
(05) 375 6910

KUOPIO

Yrittäjätie 17, 70150 Kuopio
(017) 264 4000

KUUSAMO

Kalliovaara, 93600 Kuusamo
(08) 851 4468

LAHTI

Kerintie 20, 15500 Lahti
(03) 874 200

LAPPEENRANTA

Ruukintie 9
53500 Lappeenranta
(05) 5442 020

Ruukintie 1

53500 Lappeenranta
(05) 5442 030

LOHJA

Puistokatu 25, 08150 Lohja
(019) 362 0231

Pysäkkitie 14, 08680 Muijala

(019) 335 245

MIKKELI

Kaarikuja 1 C 20
50170 Mikkeli
(015) 366 034

OULU

Sälpätie 5, 90630 Oulu
(08) 556 0111

PORI

Tuomolantie 2, 28360 Pori
(02) 646 2505, 646 0961

RAAHE

Kirkkokatu 28 B, 92100 Raahе
(08) 223 7019

SALO

Perämiehenkatu 9
24100 Salo
(02) 777 828

SAVONLINNA

Ahertajantie 11
57230 Savonlinna
(015) 515 750

SEINÄJOKI

Teollisuustie 11
60100 Seinäjoki
(06) 420 3500

TAMPERE

Possijärvenkatu 3
33400 Tampere
(03) 237 6600

Teollisuustie 23

33330 Tampere
(03) 244 5111

TURKU

Voimakatu 13, 20520 Turku
(02) 274 6611

TUUSULA

Sammonmäki
Puusepäntie 11
PL 10, 04361 Tuusula
(09) 870 441

VAASA

Teollisuustie 11
65610 Mustasaari
(06) 322 3557, 322 1656

VALKEAKOSKI

Vainionkatu 2
37600 Valkeakoski
(03) 584 4344

VANTAA

Elannon tie 5
01510 Vantaa
(09) 478 4410

TUOTANTOLAITOKSET

BETONITUOTETEHTAAT

Sammonmäki, PL 10
04361 Tuusula
(09) 870 441

Ollostentie 66

16300 Orimattila
(03) 887 450

Soraseulan Betonituotetehtas

Teollisuustie 23
33330 Tampere
(03) 244 5111

LUONNONKIVITEHTAAT

Kölkynvuorentie 6
44500 Viitasaari
(014) 570 010

BITUMITUOTETEHTAS

(KATEAINEET)

Puistokatu 25-27

08150 Lohja
(019) 362 0201

TYTÄRYHTIÖT

KOTIMAASSA

LEMCON OY

Esterinportti 2
00240 Helsinki
(09) 15 991
Toimitusjohtaja
Matti A. Mantere

Lemcon Networks Oy

Esterinportti 2
00240 Helsinki
(09) 15 991
Toimitusjohtaja Juha Nurmi

OY ALFRED

A. PALMBERG AB
Esterinportti 2
00240 Helsinki
(09) 15 991
Toimitusjohtaja Risto Bono

Palmberg TKU Oy

Käsityöläiskatu 9
20100 Turku
(02) 2751 800
Toimitusjohtaja Mikko
Pirhonen

Palmberg-Urakoitsijat Oy

Uudenmaankatu 32-34
05800 Hyvinkää
(019) 475 9100
Toimitusjohtaja Ahti Kara

Oka Oy
Ilmarinkuja 3, 45100 Kouvola
0201 741 200
Toimitusjohtaja Jorma
Tamminen

Rakennustoimisto
Palmborg Oy
Satakunnankatu 22 E
33210 Tampere
(03) 3397 1100
Toimitusjohtaja
Jukka Terhonen

Rakennus-Otava Oy
Pajatie 8, 40630 Jyväskylä
(014) 339 3800
Toimitusjohtaja Jussi Kari

Oy Konte Ab
Olympiakatu 16, 65100 Vaasa
(06) 323 0311
Toimitusjohtaja Göran Pellfolk

Byggnads Ab Forsström
Rakennus Oy
Äströminkuja, 67100 Kokkola
1.5. lähtien Tervahovintie 2
67100 Kokkola
(06) 823 2200
Toimitusjohtaja
Peter Forsström

Palmborg-Rakennus Oy
Valtatie 21, 90500 Oulu
(08) 514 4600
Toimitusjohtaja Raimo Hätälä

Savocon Oy
Kauppakatu 28 B 3.krs
70110 Kuopio
(017) 266 3400
Toimitusjohtaja
Martti Kankkunen

Rakennusliike A. Taskinen Oy
Arppentie 26, 82500 Kitee
(013) 680 6610
Toimitusjohtaja Ari Laamanen

TEKMANNI OY
Mikkolantie 1 B
00640 Helsinki
(09) 35 031
Toimitusjohtaja Antero Huhta

ESPOO
Sinikalliontie 12
02630 Espoo
(09) 512 3930

FORSSA
Murrontie 3, 30420 Forssa
(03) 412 7555

HYVINKÄÄ
Siltakatu 21, 05900 Hyvinkää
(019) 456 5400

HÄMEENLINNA
Helsingintie 70
13430 Hämeenlinna
(03) 644 141

JOENSUU
Ukkolantie 21, 80130 Joensuu
(013) 126 811

JYVÄSKYLÄ
Vasarakatu 9
40320 Jyväskylä
(014) 334 9211

JÄMSÄ
Koskentie 1, 42100 Jämsä
(014) 749 8800

KEMI
Asentajankatu 6, 94600 Kemi
(016) 271 329

KOKKOLA
Tehtaankatu 35
67100 Kokkola
(06) 832 6200

KOTKA
Rautatienkatu 2, 48100 Kotka
(05) 212 377

KOUVOLA
Valtakatu 20 C
45100 Kouvola
(05) 371 1010

KUOPIO
Kartanonkatu 2
70700 Kuopio
(017) 264 6600

LAHTI
Sopenkorvenkatu 15
15800 Lahti
(03) 544 7800

LAPPEENRANTA
Eteläkatu 12 B
53500 Lappeenranta
(05) 610 0611

LOHJA
Sauvonrinne 2, 08500 Lohja
(019) 357 561

OULU
Jääsalontie 14, 90400 Oulu
(08) 534 4700

PORI
Itsenäisyydenkatu 42
28130 Pori
(02) 630 7400

PORVOO
Asentajantie 9, 06150 Porvoo
(019) 5298 700

RAUMA
Paananvahe 6, 26100 Rauma
(02) 549 8680

RIIHIMÄKI
Saranpää 2, 11130 Riihimäki
(019) 716 050

SEINÄJOKI
Päivölänkatu 40
60120 Seinäjoki
(06) 223 2500

SÄKYLÄ
Yrittäjätie 1, 27800 Säkyä
(02) 867 1435

TAMPERE
Paasikiventie 16 C
33230 Tampere
(03) 236 7700

TURKU
Lukkosepäkatu 7
20320 Turku
(02) 515 1600

VAASA
Olympiakatu 3 B
65100 Vaasa
(06) 223 2600

VALKEAKOSKI
Asemantie 8
37630 Valkeakoski
(03) 585 0510

ÄÄNEKOSKI
Yrittäjänkatu 2
44150 Äänekoski
(014) 529 5200

Sähköliike Tekno Oy
Tervahovintie 2
67100 Kokkola
(06) 832 4800

Turun Rakennusputki Oy
Orikedonkatu 22 A
20380 Turku
(02) 239 7987

TIELINJA OY
Päivöntie 3, 12400 Tervakoski
(019) 760 460
Toimitusjohtaja
Harri Linnakoski

FORSSAN
BETONITUOTE OY
Kaikulantie 57
30100 FORSSA
(03) 4240 3300
Toimitusjohtaja Antti Hujanen

Itä-Suomen Valmisbetoni
Kaakkoiskaari 14
53500 Lappeenranta
(05) 416 1215

Punka-Betoni
Hiekkalahdentie 219
58430 Kulennoinen
(015) 442 261

Valmisbetonitehdas Betmix
Mäkiriinteentie 38
36220 Kangasala
(03) 230 3300

OMNI-SICA OY
Esterinportti 2
00240 Helsinki
(09) 148 1144
Toimitusjohtaja Pekka Peho

ULKOMAAN KIIINTEÄT TOIMIPAIKAT

Latvia
LEMCON LATVIJA SIA
Vilandes iela 3
LV-1010 Riika
+371 735 8048

YHTEYSTIEDOT

Liettua
UAB LEMMINKÄINEN
LIETUVA
Granito 4, 2028 Vilna
+370 52 640 330

UAB LEMMINKÄINEN
LIETUVA
Tilžės 53, 5799 Klaipeda
+370 46 314 354

UAB Tecmen Vilnius
c/o Mikkolantie 1 B
00640 Helsinki
+358 9 35 031

Norja
LEMMINKÄINEN NORGE AS
Fjellhamarveien 44 b
1472 Fjellhamar
+47 67 91 48 00

Røraskogen 16, 3739 Skien
+47 35 59 34 50

Hovemovegen 80,
2624 Lillehammer
+47 61 05 43 00

Industriveien 8, 9310 Sørreisa
+47 77 86 12 45

Puola
LEMCON POLSKA
Sp. Z O.O.
ul. Marconich 11/3
02-954 Varsova
+48 22 858 9837

Ruotsi
LEMCON LTD. FINLAND
Dalagatan 5 /2 tr.
11123 Tukholma
+46 8 5452 5380

KVALITETSASFALT I
MELLANSVERIGE AB
Brunnsgatan 38, 733 31 Sala
+46 22 437 550

Vargmötesvägen 2 C
186 30 Vallentuna
+46 8 514 308 50

REKAB ENTREPRENAD AB
Spårvägen 22
901 31 Uumaja
+46 90 128 750

Tanska
LMK VEJ A/S
Nørreskov Bakke 1
8600 Silkeborg
+45 8722 1500

Erikoistuotteet
(Confalt, sillat, urheilu)
Nørreskov Bakke 1
8600 Silkeborg
+45 8722 1500

Region Nord
Egelundvej 3, 8800 Viborg
+45 8727 5030

Region Syd
Jernbanegade 3A
6230 Rødekro
+45 7466 2444

Region Øst
Nordhavnsvej 2, 4600 Køge
+45 5664 6800

Unkari
ICM INTERNATIONAL
CONSTRUCTION
MANAGEMENT Rt.
H-1065 Budapest
Nagymező ul. 44
+36 1 3120 484

Venäjä
LEMCON OY
ZAO LEMSTROI
Ul. Narodnaja 12
109172 Moskova
+7 095 2340 647,
+7 095 956 04 71/72

ZAO LEMMINKÄINEN
DORSTROI
Prospekt Statsek 62
198097 Pietari
+7 812 331 3922

OOO LEMCON RUS
Nab. Martynova 4
197110 Pietari
+7 812 118 3486

OOO DOM LEMCON
Zhukovskogo 57
193036 Pietari
+7 812 335 1770

ZAO Tekmen SS, Moscow
c/o Mikkolantie 1 B
00640 Helsinki
+358 9 35 031

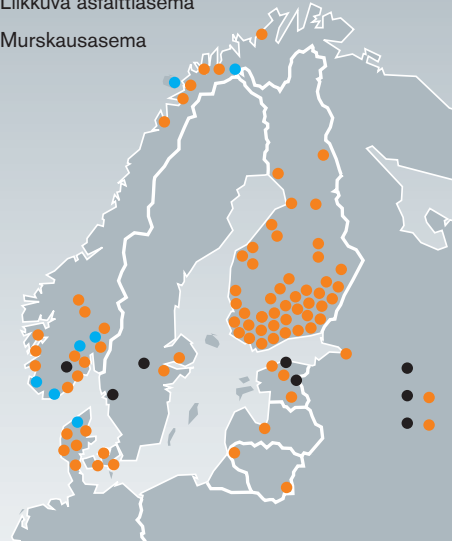
OOO Tekmen SPb
St. Petersburg
c/o Mikkolantie 1 B
00640 Helsinki
+358 9 35 031

Viro
LEMMINKÄINEN EESTI AS
Liivalaia 14, 10118 Tallinna
+372 6 461 125

AS TALTER
Betooni 28, 11415 Tallinna
+372 6057 550

Tekmanni Eesti OÜ
c/o Mikkolantie 1 B
00640 Helsinki
+358 9 35 031

- Asfaltiasema
- Liikkuva asfaltiasema
- Murskausasema

Lemminkäisellä on vahva jalansija Itämeren alueen päällystys- ja kiviainesmarkkinoilla. Karttaan merkityn lisäksi yhtiöllä on Suomessa toiminnassa 23 murskausasemaa. Ukrainassa on yksi liikkuva asfaltiasema.

Lemminkäinen-konserni internetissä

Lemminkäinen-konserni	www.lemminkainen.fi
Päällystysyksikkö	www.lemminkainen.fi/paallystys
Kiviainesyksikkö	www.lemminkainen.fi/kiviaines
Rakennusmateriaaliryhmä	www.insinööri.net
Kattoteollisuus	www.kerabit.com
Kattourakointi	www.laaturakko.com
Keskuslaboratorio	www.lemminkainen.fi/laboratorio
Tielinja Oy	www.tielinja.fi
Kvalitetsasfalt i Mellansverige AB	www.kvalitetsasfalt.se
Forssan Betonuote Oy	www.forssanbetoni.fi
Omni-Sica Oy	www.omni-sica.fi
Lemcon Oy	www.lemcon.fi
	www.lemminkainen.ru
	www.lemcon.com
Lemcon Networks Oy	
ICM International	
Construction Management Rt.	www.icm.hu
Oy Alfred A. Palmberg Ab	www.palmberg.com
Byggnads Ab Forsström Rakennus Oy	www.forsstromrakennus.fi
Oy Kokkobe Ab	www.kokkobe.fi
Oy Konte Ab	www.konte.fi
Oka Oy	www.oka.fi
Rakennus-Otava Oy	www.rakennusotava.fi
Rakennustoimisto Palmberg Oy	www.palmberg-tampere.com
Palmberg-Rakennus Oy	www.palmberg-rakennus.fi
Palmberg TKU Oy	www.palmberg-tku.fi
Palmberg-Urakoitsijat Oy	www.palmberg-urakoitsijat.fi
Rakennusliike A. Taskinen Oy	www.taskinen.fi
Rekab Entreprenad Ab	www.rekab.se
Savocon Oy	www.savocon.fi
Tekmanni Oy	www.tekmani.fi
Sähköliike Tekno Oy	www.kpnet.com/tekno/
LMK VEJ A/S (Tanska)	www.lmkvej.dk
Lemminkäinen Norge AS	www.lemminkainen.no
AS Talter	www.talter.ee
Lemminkäinen Lietuva	www.lemminkainen.lt

LEMMINKÄINEN

Lemminkäinen Oyj
Esterinportti 2, 00240 Helsinki
PL 23, 00241 Helsinki
Puh. (09) 15 991
Fax (09) 140 672
www.lemminkainen.fi